

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

EMİLE DURKHEIM VE SIGMUND FREUD AÇISINDAN
SOSYOLOJİK BİR PROBLEM OLARAK ENSEST

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
EBRU KILIÇ

DANIŞMAN
PROF. DR. İBRAHİM MAZMAN

HAZİRAN/2023
KIRIKKALE

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

EMİLE DURKHEIM VE SIGMUND FREUD AÇISINDAN
SOSYOLOJİK BİR PROBLEM OLARAK ENSEST

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
EBRU KILIÇ

DANIŞMAN
PROF. DR. İBRAHİM MAZMAN

HAZİRAN/2023
KIRIKKALE

KİŞİSEL KABUL

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Emile Durkheim ve Sigmund Freud Açısından Sosyolojik Bir Problem Olarak Ensest” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

.././2023

Ebru KILIÇ



KABUL ve ONAY

Ebru Kılıç tarafından hazırlanan “EMILE DURKHEIM VE SIGMUND FREUD AÇISINDAN SOSYOLOJİK BİR PROBLEM OLARAK ENSEST” adlı tez çalışması, jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Mazman

İmza:

Sosyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Danışman: Prof. Dr. Dolunay Şenol

İmza:

Sosyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Danışman: Doç. Dr. Esra Gedik

İmza:

Sosyoloji Anabilim Dalı, Yozgat Bozok Üniversitesi

Bu tezin kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 19.06.2023

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

(Unvan, Adı Soyadı)

Enstitü Müdürü

İTHAF SAYFASI

Tezimi, her daim benimle birlikte olduğuna inandığım, ve onun bana olan güvenini her zaman hissettiğim CANIM BABAM Merhum Zekeriya Kılıç'a ithaf ediyorum.



ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,

Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,

Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,

Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

EBRU KILIÇ

İmza

Tarih

ÖNSÖZ

Tez konu ve içeriğinin ortaya çıkması da bana yardım ve desteklerini esirgemeyen ve tez süreci boyunca da her daim destek olup yazmamda yardımcı olan eğitim öğretim hayatıma en güzel dokunuşları yapan, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. İbrahim Mazman'a teşekkür ederim.

Çalışmamın son haline gelmesinde yanımda olup ilgi ve alakasını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Dolunay Şenol'a, her daim dostluğunu yardımını esirgemeyen Ayşe Manav Baykal'a ve her koşul da yanımda olan bana en büyük sabrı gösteren sevgili annem Mehtap Kılıç'a kardeşlerim Esin Kılıç ve Göktuğ Metin Kılıç'a teşekkür ederim.

Ebru KILIÇ

Kırıkkale-2023

ÖZET

Ebru, Kılıç “Emile Durkheim Ve Sigmund Freud Açısından Sosyolojik Bir Problem Olarak Ensest”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale,2023.

Bu çalışmada, tüm insanlık hayatı boyunca var olan ancak ortaya çıkarılmamış olası ihtimali gözardı edilmiş ensest kavramının Emile Durkheim ve Sigmund Freud temelinde sosyolojik olarak toplum üzerinde ki sebep ve sonuçları üzerinde durulmuştur. Ensest her ne kadar Dünya’da ve ülkemizde farkındalığı yeni yeni ortaya çıkmış olsa da bu durum insanlık tarihi kadar eskidir.

Çalışmada ilk olarak ensesttin tanımı ve tarihçesinden bahsedilmiştir. Daha sonra ensesttin nedenleri ve bunların aile, çocuk ve toplum bazlı nedenleri üzerine durulmuştur. Ensesttin türleri ve bu durumla karşılaşmış aile yapılarına değinilmiştir. İkinci olarak çalışmanın temel başlığı olana ensest kavramını Emile Durkheim’ın sosyolojisi , totem ve tabu kavramı bağlamında incelenmiş ve Sigmund Freud’un psikolojisi bazında açıklanmaya çalışılmıştır. Türkiye ve Dünya’da ensestte bakış açısı ve ensesttin geldiği noktalar açıklamalar ele alınmıştır.

Bu çalışmada en temel amaç olarak ise tüm dünyanın karanlık yanı olan ensesttin çocuklar ve toplum üzerindeki olumsuz etkisinin ortaya çıkarılması ve bu durumun kişinin sosyalizasyon sürecini etkilediğini, toplumsal yapı ve düzenin bozulduğu ele alınıp konuşulmazsa sürecin bu şekilde devam edeceğini açıklamaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ensest, Çocuk İstismarı, Totem Ve Tabu, Emile Durkheim, Sigmund Freud

ABSTRACT

Ebru, Kılıç "Incest as a Sociological Problem for Emile Durkheim and Sigmund Freud", M.Sc., Kırıkkale, 2023.

In this study, the sociological causes and consequences of the concept of incest, which exist throughout human life but have not been discovered, and whose possible possibility has been ignored, on the basis of Emile Durkheim and Sigmund Freud, are emphasized. Although the awareness of incest has only recently emerged in the world and in our country, this situation is as old as the history of humanity.

In the study, firstly, the definition and history of incest were mentioned. Then, the causes of incest and their family, child and community-based reasons are emphasized. Types of incest and family structures that have encountered this situation are mentioned. Theories explaining child abuse are mentioned. Secondly, the concept of incest, which is the main title of the study, was examined in the context of Emile Durkheim's sociology, totem and taboo concept and tried to be explained on the basis of Sigmund Freud's psychology. The point of view on incest in Turkey and in the world and the points of incest are discussed.

The main purpose of this study is to reveal the negative effects of incest, which is the dark side of the world, on children and society, and to explain that this situation affects the socialization process of the person, and that the process will continue in this way if the social structure and order are not discussed.

Keywords: Incest, Child Abuse, Totem and Taboo, Emile Durkheim, Sigmund Freud

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE ÖZET SAYFASI.....	vi
İNGİLİZCE ÖZET (ABSTRACT) SAYFASI.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DURKHEİM SOSYOLOJİSİ VE FREUD PSİKOLOJİSİNDE ENSEST

1.1. Durkheim Sosyolojisi.....	3
1.1.1. Durkheim'e Göre Sosyolojinin Konusu Ve Yöntemi.....	4
1.1.2 Durkheim'da Totem ve Tabu Kavramı.....	6
1.1.3.Durkheim Sosyolojisinde Ensest.....	8
2.2. Sigmund Freud Psikolojisi.....	8
1.2.1. Freud Psikolojisinin Özellikleri.....	9
1.2.2. Freud Psikolojisinde Ensest Kavramı.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYOLOJİK BİR KAVRAM OLARAK ENSEST

2.1. Ensest Kavramının Tanımı ve Tarihi.....	12
2.1.1. Ensest Kavramının Tanımı.....	14
2.1.2. Ensestin Tarihçesi.....	17

2.2. Çocuk Cinsel İstismarının Sebepleri.....	18
2.2.1.Çocuk Sebepli Faktörler.....	19
2.2.2.Aile Sebepli Faktörler.....	19
2.2.3.Toplum Sebepli Faktörler.....	21
2.3. Ensestin Çeşitleri.....	22
2.3.1.Baba ile Kız Evlat Ensesti.....	22
2.3.2.Baba ile Erkek Evlat Ensesti.....	24
2.3.3.Anne ile Erkek Evlat Ensesti.....	25
2.3.4.Anne ile Kız Evlat Ensesti.....	26
2.3.5.Kardeşler Arası Ensest.....	27
2.3.6.Farklı Aile Üyeleri Arasındaki Ensest ve Çoklu Ensest.....	28
2.4. Ensest Ailelerin Yapısı.....	29
2.5. Çocuk İstismarı	30
2.5.1. Çocuklarda Fiziksel İstismar.....	31
2.5.2. Çocuklarda Cinsel İstismar.....	33
2.5.3. Çocuklarda Duygusal İstismar.....	35
2.5.4. İhmal.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ENSEST

3.1. Türkiye'de Ensest.....	37
3.2. Türkiye'de Ensest Biliniyor Mu?.....	38
3.3. Türkiye'de Ensest Geçmişi Nedir?.....	38
3.4. Türkiye'deki Ensest Kavramına Sosyolojik Bir Bakış	39
3.5. Türk Toplumunda Ensestte Bakış Açısı.....	41
3.6. Türk Toplumunda Ailenin Yeri ve Önemi.....	42
3.7. Aile Bütünlüğü Bozulduğunda Yaşanan Sıkıntılar.....	45

3.8. Toplumun O Aileyi Dışlamasında Yaşanan veya Yaşanacak Sıkıntılar.....	47
3.9. İstatistiklerle Türkiye’de Ensest.....	49
3.10.Dünyadaki Ensest Kavramı ve İstatistiki Sosyolojik Analizi.....	55
3.11.Emile Durkheim Ve Sigmund Freud Bakış Açısıyla Türkiye’de Ensest.....	57
SONUÇ	61
KAYNAKÇA.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	75



GİRİŞ

Bu çalışmamda temel amaç ensest kavramının sosyolojik olarak incelenmesi ve toplum üzerindeki yaptırımları, ensest mağdurlarının sosyolojik yapı üzerinde ki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada Ensest kavramı Emile Durkheim'ın sosyolojisindeki totem ve tabu kavramları ile Sigmund Freud psikolojisindeki totem ve tabu kavramları bağlamında temel alınarak incelenmeye çalışılmıştır.

Bu teze yönelmemdeki asıl neden masumiyetin bir simgesi olan çocukların ensest kavramıyla yanyana gelmesinin sebeplerinin sosyolojik anlamda incelemek, elde olan veriler ile çözümleyebilmek mümkün müdür, toplum bu durumun ne kadar farkında ya da farkında mı? bu sorular beni bu tez konusunu çalışmamda etkili olmuştur.

Çocuk istismarı, çocuğa anne, baba ya da bakımından sorumlu başka biri veya çevresindeki yetişkinler tarafından çocuğa uygulanan toplumsal normlara aykırı, çocuğun psikolojik, sosyolojik gelişimini olumsuz etkileyen davranışların tümüdür. Tüm dünyada çocuk istismarı üstü kapatılmış, konusu açılmamış, hiç olmamış gibi davranılmış ve davranılmaya devam eden bir konudur. İstismar halı altına süpürülen, vicdanlarımızın en kör noktası, yüreğimizin en karanlık en acı yanıdır. Çalışmam da Ensest kavramını Durkheim sosyolojisi ve Freud psikolojisi bağlamında bir sosyolojik bir analiz şeklinde incelenmeye çalışılmıştır.

Ensest adı ve tanımı itibariyle tüm toplumlarda her dönem de ağır gelmiş ve üzeri örtülüp yokmuş gibi davranılmaya mahkûm edilmiştir. Bu çalışma Ensest kavramının dünya da ve ülkemiz deki durumunun ehemmiyetinin ön plana çıkartılarak farkındalık oluşturulmayı amaçlamaktadır. Ensest mağdurlarının sosyolojik ve psikolojik durumlarını ele alırken cinsel istismar yapan kişilerin özellikleri ile ilgili de açıklamalar da bulunulacaktır.

İnsanlık tarihinin en eski dönemlerine kadar bakıldığında her dönemde görülen bir olaydır aslında ensest. Aile içi yasak ilişki anlamında da kullanılan "ensest" dilimize Fransızca bir kelime olan inceste 'den gelmiştir. En eski toplumlarda da görülen ensest, genel olarak tüm medeniyetlerde kabul edilmesede Mısır toplumunda olduğu normal karşılanan medeniyetlerde vardır (Sanay, 2018: 17).

Birinci bölüm de Emile Durkheim Sosyolojisi ve Sigmund Freud Psikoloji temel tanım ve tarihçeleriyle açıklanmaya çalışılmıştır. Ensest kavramını diğer yazarların nasıl işlediği, teorileri metodolojisi ve totem ve tabu teorilerinin yer verilmiştir. İki düşünürün totem ve tabu kavramları üzerinden enseste bakış açılarına yer verilmiştir. Durkheim totemizm ve tabu kavramlarını ilkel bir kültürü temsil eden klanlar ile açıklamaya çalışmıştır. Avustralya’ da kabile olana “arunta” kabilsini ele almış ve incelemiştir. Kabile içerisinde ki kurallar bütününü totemizm olarak ele alarak disipliniin sağlanabilmesi için yasak yani tabuların olduğundan bahsetmiştir. Aynı bağlamda Freud ise totemi klan temeline dayandırmıştır. Totemizmi ve tabuyu araştırmak için Avustralya’daki “aborijin” halkını seçmiştir. Bu kabile içerisinde düzenin, otoritenin sağlanması için sınırların kuralların olduğunu bunların totemizm olarak kabul edildiğini dile getirmiştir. Freud ve Durkheim klanlar üzerinde çalışmalar yapmış ve toplumsal birlik düzen ve beraberliğin sağlanabilmesi için ahlaki temelin sağlam olmasını savunmuştur. Ve ensest bu görüşlere dayandırılarak cinsel bir sapkınlık olduğundan ötürü tabu olarak kabul edilmiştir.

İkinci bölümünde ensest kavramının tanım ve tarihçesi hakkında bilgi verilerek, çocuk cinsel istismarı (ensest) ve çocuk istismarına sebep olan faktörler ele alınmıştır. Aile içi istismarın toplumsal kaynaklı, aile kaynaklı ve çocuk temelli sebeplerine sosyolojik olarak yer verilmiştir.

İkinci bölümde bir diğer konu başlığı olarak 4 bölüme ayrılan çocuk istismar türlerinden, çocuklarda fiziksel istismar, çocuklarda cinsel istismar , çocuklar da duygusal istismar ve ihmal olarak açıklama ve çocuklarda doğan sonuçlarından bahsedilmiştir. Aynı şekilde ensest türleri baba kız , anne oğul , baba oğul , anne kız, kardeşler arası ensest ve diğer aile üyeleri arasında ki ensest anlatılmıştır.

İkinci bölümün bu şekilde oluşturulmasının sebepleri konunun temel tanımları ve tarihçesi sosyolojik ve psikolojik alt yapıları çocuk ve toplum üzerinde ki etkileri, ensest ve çocuk cinse istismarın neden ve sonuçlarına genel bağlamda bakabilmektedir. Ensest kavramının sebepleri ele alınmaya çalışılmış ve sonuçları etkiettiği faktörleride incelenmiştir.

Çalışmanın son bölümünde Türkiye’de ve Dünya’da Ensest başlığı adı altında bütün toplumlar da geçmişten günümüze ensest kavramına olan bakış açısı, istatistiksel verilere ve Türkiye üzerinden incelenmiş olup, Türk toplumu üzerinde ki aile yapısından bahsedilmiş sonuçları ele alınmıştır. Ensest kavramını tanımlayıp sosyolojik ve psikolojik bağlamda inceleyerek Türkiye’de ve Dünya’daki Ensestin durumunun

genel analizi amaçlanmıştır. Sigmund Freud ve Emile Durkheim'in tabu olarak değerlendirdiği ensest kavramının Türk toplumunda ki benzer ahlaki yapı incelenmiştir. Genel olarak geçmişem günümüze bütün toplumlarda ki düzenin, otoritenin sağlanması için ahlaki yapı bir ölçüt olarak ele alınmaya çalışılmıştır.



BİRİNCİ BÖLÜM

DURKHEIM SOSYOLOJİSİ VE FREUD PSİKOLOJİSİNDE ENSEST

1.1. DURKHEIM SOSYOLOJİSİ

Durkheim, sosyoloji biliminin akademik bir sistem olarak gelişmesinde büyük bir etkidir. Modern sosyolojinin iskeleti Durkheim'in sosyolojiyi yeniden biçimlendirerek sistematik bir disipline dönüştürme çabalarının temel özelliklerini yansıtmaktadır. Durkheim sosyal gerçeğin ne olduğunu anlatabilmek için psikolojik ve biyolojik gerçekliklerden ayrılan yönlerini ele almak durumun da kalmıştır. Sosyal hayatta karşılaştığımız durumların birer psikolojik yöne sahip olsa da bunların gerçekliğini kavrayabilmemiz için yeterli olmadığını söylemiştir (Kurtkan, 1976: 68).

Durkheim, sosyolojinin 19. yüzyılda bir fikir olarak Fransa'da doğduğuna inanmıştır. Sosyolojinin kendine özgü bağımsız bir kol olduğunu ve sosyolojiye bir kimlik kazandırabilmek için kendine özgü konusunun toplumsal olgu olduğuna karar vermiştir. Toplumsal olaylara “şeyler” yaklaşılması ve incelenmesi, sosyolojiyi felsefeden ayırmak açısından önemlidir. Bunun anlamı şudur, toplumsal olguları, kendi zihinlerimizin dışından veri elde ederek, gözlem ve deney yoluyla incelmemiz gerekir. Toplumsal olguların ampirik olarak şeyler gibi incelenmesi, Durkheimci sosyolojiyi, daha felsefi yaklaşımlardan ayırmaktadır (Ritzer, 2011: 76-77).

Durkheim'in amacı, sosyolojinin ne olduğunu ve toplum için ona uygun yöntemleri tespit etmektir. Durkheim topluma ve sosyolojiye statü kazandırmak için sanayileşme, intihar, din, ahlak ve sosyoloji kavramları ve metodolojisi konusunda katkı sağlamıştır. En temel amaç olarakta sosyolojiye bilimsel bir statü kazandırmaya çalışmıştır. Ona göre sosyolojiyi psikoloji biliminden ayrı olarak, bireysel bilinçle değil, “kollektif bilinç” ile alakalıdır. Kollektif bilinci ise toplumun ortak inanç ve duyguları olarak nitelendirmiştir. Toplumun bir bütün olarak açıklamaya çalışmıştır (Bozkurt: 2007: 34).

Durkheim'in bilimsel hayatı üç amaçtan oluştuğu söylenebilir. İlk olarak sosyoloji bilimini daha dikkatli ve temiz bilime en yakın hale getirmek, ikinci olarak toplum bilimlerini birleştirmek ve birliğini sağlayacak temeli oluşturmak, üçüncü olarak

da modern toplumların uygar dinlerinin amprik, gerçekçi ve sistemli bir yapı oluşturmaktır (Swingewood, 1998: 123).

Mills'e (1979: 171) göre Durkheim yukarıdaki gayelerden birincisine sosyolojinin "manifestosu" diye nitelendirilebilecek olan işbölümü, sosyolojik yöntemin kuralları ve intihar olgularından oluşmuş eserlerinin yayımlamakla ve editörlüğünü yaptığı *Annee Sociologique* (Sosyoloji Yıllığı) isimli eserin birinci cilt basımı ile önemli oranda ulaşmıştır. 1913 yılında Fransa'da sosyoloji kurs başkanlığını alması ile Durkheim'in akademik anlamda sosyoloji bilimi adına elde ettiği başarının ve birinci amacına ulaşmanın bir nevi tescil edilmesi anlamına gelmektedir.

Durkheim'in ikinci gaye olarak kültürel bilimlerin pozitif bir taban üzerinede bir araya gelmesidir. Durkheim, bu hususta Comte'un "bilimsel bilginin kaçınılmaz bütünlüğü" zihniyetini ele almıştır. Durkheim, toplumsal dünyası ahlaki bir varlık olarak ele almakta olup bu ahlaki varlığın yapısının ve örgütlenmesinin akılcı düşünce ile kavranabileceğini ileri sürmekteydi. Durkheim, modern bilimlerde ilerlemenin işbölümü aracılığıyla olduğunu tespit ederek bu anlayışın modern ilim ölçülerinde işbirliği olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu tezini ispat konusunda "İşbölümü" isimli eseri ile *Annee Sociologique* eseri birbirinin tamamlayan iki unsur görevini görmüştür (Mills, 1979: 172).

Mills'e (1979: 172) göre Durkheim'in üçüncü amacı güç elde etmek amacıyla çıkmış kavga ve karışıklıkları sevmiyordu. Sosyoloji bilimini orta yolu bulucu daha olanakları güzelleştiren ,olumlu bir bilim haline getirebilmeyi istiyordu. Gelişen endüstriyel yapının normatif unsurlar ile desteklenmesi gerektiği düşüncesindeydi. Toplum düzeninin ekonomik yaşamını tamamlamasına katkı sağlayacak bu normatif unsurlar ise "laik ahlak anlayışı" olmalıydı. O'na göre ahlaki boşluğunu dolduramamış toplumlarda iç çöküş muhakkaktı. Sosyoloji bilimi ancak ahlaki toplum düzeyini sağlayabilmek için gerekli olan en uygun birleştirici gücü ortaya çıkarmalıdır. Durkheim'in sosyolojinin bilim olarak kurulmasındaki çabaları ile bu bilimi modern bir yapıya getirerek sosyolojinin ilerlemesinde önemli bir rol oynamıştır.

1.1.1. Durkheim'a Göre Sosyolojinin Konusu ve Yöntemi

Bir bilimin kurulabilmesi için öncelikle o bilimin konu ve yöntemi belirtilmelidir. Sosyoloji biliminin kurucularından birisi olarak Durkheim, sosyolojinin

yöntemini açık bir şekilde belirtmiştir. Durkheim, sosyolojinin konu ve yöntemini 1895'te yayımladığı “*Sosyolojik Yönteminin Kuralları*” isimli eserinde ortaya koymuştur (Köseihal, 1971: 31). Durheim'a göre toplumsal olguların dışsal gerçekliği araştırma-nesnesini bireysel bilincin dışına taşımakla kalmaz. Ayrıca bilinç üzerinde baskılayıcı bir etki de üretir. Toplumsal olgunun zorlayıcı gücü sayesinde birey zorunlu bir şekilde kendisini ona dayatır. Bu durum en net yerleşik kuralların ihlalinde ortaya çıkar. Tüm toplumlar diretilen para birimini kullanmak zorunda olmadıkları gibi diretilen dilide konuşmak zorunda değillerdir. Fakat zorunlu olarak bu durumun dışına çıkmak imkansızdır. Farklı olmak ortamı karıştırır ayrıca olumsuz sonuçlanır. Aykırı davranmak, direnmek varolanı değiştirmeye çalışmak tabiri caizse iflasa zemin hazırlamak gibidir (Tatlıcan ve Öğüt, 2018: 139).

Ona göre toplumsal olgu, toplum tarafından genel olarak kabul görülen kuralları, değerleri isteyerek ya da mecbur olduğundan ötürü kabul edıştır. Durkheim, toplumsal olguyu iki biçimde açıklamaya çalışmıştır. İlkinde içsel bir dürtüyü reddetmiş ve dışa dönük bir sınırlayıcı olarak görmüştür. İkincisinin de ise toplum geneldir herhangi bir bireye ait değildir. Toplumsal olguları tikel olarak incelersek psikolojiye atıf olacağından, toplumsal olguları toplum üzerinden incelenmesi sosyolojiyi psikolojiden ayırmıştır (Ritzer, 2011: 78).

Durkheim (1985: 43), toplumsal olayların bu niteliklerini şu şekilde ifade eder: kardeşlik, kocalık veya yurttaşlık görevini yerine getirirken, üzerime aldığım işleri yaparken, kendimin ve eylemlerimin dışında, hukuk ve törelerde yeri olan bazı görevleri yapmış oluyorum. Bu görevler duygularıma uygun düşse, gerçekliğini içimde duysal da yine de nesnedir. Zira bunlar içimde doğmamıştır, bunları eğitim aracılığı ile dışarıdan almışımdır. Düşüncelerimi anlatmak için faydalandığım işaretler sistemi, borçlarımı ödemek için kullandığım para sistemi, ticaret ilişkilerimde işime yarayan kredi aracı; mesleğimde izlediğim şeyler bunları kullansam da kullanmasam da bende vardılar. Durkheim, (1985: 45) toplumsal olguların baskıyı şu şekilde anlatmaktadır;

Toplumsal olaylar sadece bireyin dışında olmakla kalmaz, kendinde bulunan buyurma ve baskı güçleri ile birey istese de istemese de kendilerini ona zorla kabul ettirirler. Örneğin hukuk kurallarına aykırı bir davranışa kalkıştığında henüz işlenmemişse davranışını önlemek için tepkide bulunur, işlenmişse düzeltilmesi mümkün olan bir şeyse hemen düzelttirir, eski düzeni sağlar. Düzeltirme çaresi kalmamış ise o zaman bana cezamı çektirir.

Kösemihal'a (1971: 33) göre bir takım düşünce çeşitleri, bireysel bilinç dışında bulunmak ve kendini bireye zorla kabul ettirmek gibi bazı nitelikler taşır. Bu durumda olgular düşünce biçimleri olaylar takımına giremez. Psikolojiye girebilmesi için bireysel anlamda bir bilinç olması gerekir. Fakat bireysel bilinç dışında olduğundan ötürü psikolojik olarak da giremez. Bu durumlardan dolayı bu tarz dolaylar Durkheim tarafından toplumsal bir olay olarak değerlendirilir. Anlayacağımız gibi toplumsal olaylar psikoloji ya da fizyolojik olgulardan farklı yapıdaki olaylar bütünüdür. Çocuklarımızı eğitime, yetiştirme, büyütme, çeşitleride toplumsal olay karşısında düşüncelerimizi ortaya koyar. Örnek verecek olursak çocuk dünyaya geldiğinden itibaren beslenme, barınma, uyutma, temizlenme gibi alışkanlıkları otoriter bir tutumla kazandırmaya çalışırız. Yetiştirme türleri de toplumsal olaylara ilişkin düşüncelerimizi onaylamaktadır (Kösemihal, 1971: 33).

Kızılcıçelik'e (1994: 178) göre bir durum vardır ki çok kritik ve önemlidir. Düşünce ve duygu bütünlüğü bütün kişiler aynı şeyleri yaptığı içindir. Bu olaylara toplumsal denilmesi doğru bir tabir değildir. Bireylerde ki aynı vicdani duygu ve düşünce hareketleri bütün toplum fertlerinde de aynı ise toplumsal diyebiliriz. Durkheim'in toplumsal olay açıklaması; Birey üzerinde dış baskı yapma gücü olan tüm davranış hareketleri toplumsal olaydır; ya da bir toplumda genel olan, ama bireysel görünen bağımsız kendine özgü varlığı bulunan her olay toplumsaldır (Durkheim, 1985: 49).

Toplumun kendi oluşturduğu kuralları, bireyler tarafından davranış biçimi haline gelmesi gerekliliğini öne sürmüştür. Çünkü bireylerden önce varolan toplumsal düzenin sağlanması için oluşturulmuş kanunlar, töreler bireylere dayatılmıştır. Ve bu kabul edilmiş toplumsal olay ve olguların tamamını kapsamıştır. Bireyler fikirlerini, kendilerine ait sorumluluklarını, dini düşüncelerini oluşturamaz. Bireylerde ortaya çıkmış olan bu düşüncelerin aslında toplumsal kaynaklı bir bilinçaltının göstergesi olduğunun kanıtıdır (Durkheim, 2016: 21).

1.1.2. Durheim'da Totem ve Tabu Kavramı

Durkheim totemizmi, dinin en basit en ilkel hali olarak düşünmüştür. Dinin kaynağını toplumla ilişkilendirdiği için bir kabilenin totemizmiyle ilgilenmiştir. Avustralya'nın Arunta kabilesini ele almış ve insanların, hayvanların amblemleri olarak

gördüğü bir sistem olarak nitelendirmiştir. Toplumun birden çok toteminin olabileceği halde, dünyayı toplumla ilişkilendirilip ve birbirini tamamlayan bir fikir olarak gördü (Ritzer, 2011: 100). Totemizmi Avustralya kabilesi üzerinden ele alması, dinin genel tarihsel gelişimi ve ilişkileri yardım edecek halde olması etkindir. Avustralya klanlarının sürekli değişebilir durumda olması tek bir kalıba sığmaması da başka bir yönden incelenmesinde etkili olmuştur (Durkheim, 2018: 98). Durkheim bunun üzerine yeğeni Mauss ile birlikte bir fikir ortaya attı.

Toplum basitçe, sınıflandırıcı düşüncenin izlediği bir model değildi; sınıflandırma sistemi için ayrımlar olarak görev yapan onun kendi ayrımlarıydı. İlk mantıksal kategoriler, toplumsal kategorilerdi; şeylerin ilk sınıfı, insanların sınıfıydı. İnsanlar, gruplar biçiminde gruplanmaları ve kendilerinin gruplar olarak düşünmeleri nedeniyle fikirlerinde başka şeyleri gruplandırdılar ve başlangıçta iki gruplandırma tarzı ayırt edilemeyecek derecede birbirine karışmaktaydı (Ritzer, 2011: 101).

Durkheim, totemizmi hayvan, bitki ve klan üyeleri üzerinden ele almaya başlasa da bunun daha tamamlanmadığından, bir dinin bu söylenenlerin birbirinden kopuk inançların birleşiminden ibaret olmadığını, bilinen bütün dinlerin evrensel bir düşünce sistemi olduğunu dile getirmiştir. Bu bağlamda totemizm ise bize bir evren anlayışı sunması şartının yerine getirmesi gerekir (Durkheim, 2018: 141). Her toplumda tabu ve totem inancı olması zorunlu değildir. Tabu ve totem her toplumda benzerlik göstermez. Dini olarak, kurallar olarak değişiklik gösterebilir (Tanyu, 1984: 170).

Emile Durkheim, Totem'i birtakım kişilerin simgesi, bayrağı olarak düşünmüştür. Önemli bir simge olan barak gibi totem de önemli bir simge olarak kabul edilmiştir. Tabu kelimesi günah, yasak haram gibi bir inanc anlamına da gelmektedir. Totem bir topluluğa ait bir hayvan, bir bitki bir taş, belirlenmiş bir simgesel faktör herhangi bir cisim veya herhangi içi mana, kudret ile dolu olan tabu'dur (Tanyu, 1984: 168).

Durkheim, Totem kavramı ile alakalı bir araştırma yapmamış var olan çalışma üzerinden gitmiş ve bunları doğru kabul etmiş benimseyerek yeni düşünceler ortaya çıkarmıştır. Durkheim, totemizmi bir inanış olarak değilde dini bir sistem olarak düşünmüştür. Ona göre, bir şeyin din olması için ekstra bir ilahi kavramına da ihtiyaç yoktur. Durkheim'e göre, "totemizm bir dindir, totemizmi bir nesneye, taşa yapıya bağlamamış, totemizmin kökenini iyi bir inanışta iyi duygularda görmüş ve baskılardan uzak tutmuştur (Tanyu, 1984: 158-160).

1.1.3. Durkheim Sosyolojisiinde Ensest

Durkheim için temel kaynak toplumdur. Birey ise o toplumun içinde dünyaya gelir. Doğduğu toplum için sosyalizasyon sürecini tamamlayarak, sosyalleşerek toplumsal bir varlık haline gelir. Toplumu temel almasını sadece ona aktaramayız. Diğer toplumbilimciler için de ana karakter toplum olmuştur. Durkheim, toplumu bireysel eylemlerin bir bütünü olarak değilde tüm bilinçlerin toplamı olarak görmüştür (Durkheim, 1985: 109). Sosyoloji biliminin temel alanı gayesi bireylerin istekleri doğrultusunda hareket etmek değildir. Kişi ve kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinden sosyal gerçeklik kavramı ortaya çıkmıştır (Durkheim, 1985: 114).

Toplumsal olayları saf bir gözlemlene sonucuna bilebiliriz. Çünkü ampirik olması en verimli en doğru olan ve bizi doğru yargıya ve düşünceye götürür. Özne düşünceye fırsat vermeden bütün inceliklerine ulaşabilme kolaylığını sağlar. Eğer sadece zihnimizi işin içine koyarsak özne olan düşüncemiz bizi yanıltır, ve doğru olmayan sonuçlar elde edebiliriz (Durkheim, 1985: 93-95).

Toplumsal değişimde ve ahlaki yönümüz aynı şekilde ilerlemezse toplumsal düzenin, ahlaki yapının bozulması sosyal düzenin çakışması gibi durumlar ortaya çıkar. Toplumsal değişim meydana gelirken geçiş dönemlerinde geçmişe ait değer yargıları ahlaki yönleri norm ve değerlerini yok edilmemişse eğer yeni düzende ki norm ve kurallar, ahlaki değer yargıları tam anlamıyla içselleştirilemez, kabul edilemez ve bu durumda da toplumsal düzen sağlanamaz kural ve normlar bir değer görmez. Durkheim döneminde geleneksel toplumlardan modern toplumlara geçiş olurken büyük sorunlar meydana gelmiştir. Çünkü geçmişte ki alışkanlıklardan, yeni toplumsal düzendeki kabullenemeyişlerden ötürü bir kriz meydana gelmiş ve toplumsal düzen ve kurallar işlemez hal almıştır (Taş, 2020: 446).

1.2. SIGMUND FREUD PSİKOLOJİSİ

Sigmund Freud 6 Mayıs 1856 yılında doğmuş 23 Eylül 1939 yılında da vefat etmiştir. Psikoloji bilim tarihinde en çok iz bırakan bilim adamıdır. Freud bir psikiyatr, bir nörolog olmanın dışında da sanat ve edebiyat ile de ilgilenmiştir. Freud'un denilince aklımıza gelen psikanalitik yaklaşım, psikoloji biliminde ki en köklü bir düşünce olarak

anılmaktadır. Psikanalitik kuram, Freud'dan sonra kendi içinde ayrılrsa da Freud'un zihniyeti temel yapı oluşturmaktadır. Freud'un düşünceleri etrafında anlam kazanan psikanalitik yaklaşıma özel de Freudyen psikoloji de denilebilir. Freudyen psikolojinin insanlığa kazandırdığı en önemli terim "bilinçdışı"dır (Sevinç, 2019: 126).

Psikoanaliz, Freud tarafın ortaya atılmış ve geliştirilmiştir. Nevrotik hastalıklarının tedavisine verilmiş bir isim olsa da psikoanaliz üzerinde çokça çalışma yapıp geliştirmiştir. Psikoanalize göre hasta özgür bir düşünce haline bırakılmış, duygu ve düşüncelerinin serbest bir şekilde çağrışımında bulunması istenmiştir. Bu kişilik kuramı ile bilmeden bastırılan güdülerin ortaya çıkması sağlanmıştır (Morgan, 2011: 5). İnsan zihnine ve davranışına yönelik çalışmalarda bulunmuş olan Freud'un psikoanaliz tedavisi hala günümüzde kullanılmakta ve tedavi olunmaktadır. Kişiyi özgürce konuşma ruh haline bırakarak psikolojik bir terapi üzerine de çalıştığını görmekteyiz.

Freud psikanaliz kavramını üç şekilde incelemiştir. Süpereo, id ve egodur. Bu kavramlarının temeli, insanın kendi içinde yaşamak istedikleri yapıyla, bu isteklere karşı gelen kabullenmeyen direnç gösteren çarpışmada ki acı çekildiği düşüncesidir. Ego içinde bir direktme vardır ki ona da süpereo demek uygundur. Süperegonun ego içinde dayatma işlevinin ötesinde başka bir işlevi ise ego için bir ideali temsil etmesidir. Ego ise bu ideale ayak uduymaya çalışır. Toplumsallaşmaya geçiş bu değerleri gözetlemeyle başlar. Süpereo toplumsal değer yargıların, kurumların etkilerinden meydana gelir. Toplumsal değerler, bireylerin benliğinin norm ve kurallarına göre düzenleyici ve yargılayan bölümüdür. Freud'a göre insanlar doğumdan itibaren bir sürü kod ile büyümektedirler bu kodlar kültürel değerlerden oluşur ve kodlar zamanla içselleştirilir (Merkit, 2016: 125).

1.2.1. Freud Psikolojisinin Özellikleri

Freud, bireylerin hal ve hareketlerini sebeplerinin kişilik oluşumu ile bağdaştırmıştır. Ve bu sebepleri kavramlar ile açıklamaya çalışmıştır. Freud, kişiliğin oluşumun da cinsellik kavramını temel almıştır. Birçok psikoloji yaklaşımı bilinç ve bilinçaltı süreçlerle açıklarken; Freud, bilinçaltı süreçlerini, cinsellik ve iç güdülerini oluşturan Freud kişiliği: id, ego ve süpereo şeklinde olduğunu söyler.

Freud'a göre Kişilik Yapısı: İd (ilkel Ben) : Bireyin doğuştan gelen ilkel yönünü oluşturur. İçsel dürtülerin, arzuların doyması noktasında işlev de bulunur.

Bilinçdışı haz ilkesine göre hareket eder. Genel anlamıyla kişisel tatminle ilgilenir. Ego (Ben): İdden evrimleşerek gelen bilinç düzeyinde hareket ederek işlev görür. Gerçeklik ilkesine göre hareket eder. Kişiliğin karar verici bileşenidir, kişiliğin akılcı ve mantığa dayalı bileşenidir. Süperego (Üst Ben): Kişinin ahlaki yönünü temsil eden ve vicdan ilkesine göre hareket eden işlevidir (Terzi, 2013: 141).

1.2.2. Freud Psikolojisinde Ensest Kavramı

Ensest önce ki çağlarda dahi kabul edilmemiş, onaylanmamıştır. Geçmişten günümüze aile içi cinsel istismar dolaylı ya da doğrudan bütün toplumların dini, ahlaki, ve insani anlamda kabul görülmemiştir. Freud'da totemi klan temeline dayandırmış ve ve totem için klan mensupları arasında anne ya da babadan devrinden bahsetmiştir. İlkel olarak kabul edilmiş bu klanların günümüzde gözettiğimiz kadar ahlaki ve cinsel yaşamlarına, içgüdüsel olarak kısıtlama beklenilmemiş fakat onlar dahi ensest ilişkiyi kabul etmemiş bu durumdan kaçmaya çalışmışlardır. Aynı klanda aynı totemlere sahip kişilerin evliliği yasaklanmıştır. Yasaklanmış klanla olan cinsel ilişkinin cezasını da ölüm olarak belirlenmişlerdir. Freud, psikanaliz teorisin de kan bağı olana cinsel ilişkiyi yasaklamıştır. Yani Ensest (aile içi cinsel istismarı) kabul etmemiştir (Freud, 2018: 5-9). Ensestte karşı olunmasının sebebini ise;

Totemler kalıtsal bir nitelik taşıdıkları ve evlilikle değişmedikleri için yasağın ol açtığı sonuçları tahmin etmek son derece kolaydır. Örneğin, totemin kalıtım yoluyla anneden geçtiği durumlarda kanguru totemine mensup bir erkek devekuşu totemine mensup bir kadınla evlenecek olursa kız ve erkek olmak üzere doğacak bütün çocuklar devekuşu klanına mensup olacaklardır. Dolayısıyla bu evlilikten dünyaya gelen ve kural gereği totemi devekuşu olan bir erkek çocuğun totemi tıpkı kendisi gibi devekuşu olan annesi ve kız kardeşleriyle ensest ilişkiye girmesi de imkansız hale getirilmiş olmaktadır (Freud, 2018: 11).

Freud, klanlar arasında ki totemi adeta toplumsal düzenin sağlanmasında ki kültürel, ahlaki bir kurallar bütünü olarak görmüştür. Cinsel sapkınlığın olması klanlar arası toplumsal düzenin bozulacağından ve totem olarak kabul edilen yapıya ters düşmesinden ötürü karşı gelmiştir.

Erkek ve kız çocuklarının karşı cinsten anne ve babasına duyduğu alakayı ve aynı şekilde hem cinsi olan ebeveynine olan rekabet düşüncesi Freud'un oedipus kompleksi kavramıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Bu kompleksin adı ise Yunan efsaneleri içerisinde bulunan babasını katledip annesini karısı yapan *Oedipus*'dan esinlenilmiştir. Freud'a göre *oedipus* kompleksi çocukluğun ilk zamanlarında kendini

göstermektedir. Özellikle erkek çocuklarının anneye olan düşkünlüğü babayı dışlaması bu durumu örnekler niteliktedir. Özellikle çocukluk döneminde baskın bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ve bu durum ilk cinsellik olarak görülmektedir. Çocuklukta meydana gelen ve sürekli gelişen “ben” duygusu evde otorite olan simge sayesinde gelişim gösterir. “super ben” algısı ise gelişimden sonra ortaya çıkar. Daha sonra ise “superego” gelişimine katkıda bulunur. Encest yaşağı etkisiyle çocuğun oedipus kompleksi ortadan kaldırılmış ve çocuğa toplumsallaşma yolunda öğretiler gösterilmiştir. Toplumsallaşma çocuğa öğretilirken anne baba arasında ki iletişim anne baba roller de içselleştirilmeye çalışılır (Freud, 2018).

Ebeveynler ile çocuk arasında ki sınırı doğru bir şekilde koyulması ebeveynler için oldukça büyük bir görevdir. Babanın otorite rolünün yanında annenin de çocuk yanında sadece bakıcı görevi olmadığını farkında olunması çocuğun benliğinin oluşmasında ki bir önemli sebeptir. Bu şekilde olursa çocuk gözünde anne bir bakıcı değil annelik sorumluluklarını yerine getiren birey olur. Sürekli çocuk etrafında bir görevli gibi ihtiyaç ve isteklerinin karşılanması çocuk gözünde ailem beni koruyor düşüncesine sebep olur ve çocukta ki benlik duygusu yok olur. Çocuğun gelişim karmaşasında bu ayrımları vermek, anlatmak çocukların gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çocuk aileden ebeveynlerden ayrılıp dışarıda ki dünyaya adapte olmaya çalıştığında benlik duygusunu kazanmışsa hiç zorlanmayacaktır (Freud, 2016).

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYOLOJİK BİR KAVRAM OLARAK “ENSEST”

2.1. ENSEST KAVRAMININ TANIMI VE TARİHİ

Ensest kavramı, bireyler arasında kan bağı olan, bazı kültürde yasal veya yasal olmayan kurallar ile cinsel anlamda ilişki kurmaları reddedilmiş bireylerin cinsel ilişki kurma durumları olarak açıklanmıştır. Sosyal hayatta ensest, yasal anlamda evlilik yasağıyla engellenmektedir. Kız kardeş ile erkek kardeş, baba ile kız, anne ile oğul ilişkiler, ensest aile içi cinsel istismarının yasaklandığı en net kavramlardır (Yiğit, 2005: 95-100).

Ensest mağdurları ile yapılan çalışmalar bize istismarın çocuklara küçük yaşlar da başladığı ve cinsel istismar vakalarına göre daha uzun süre devam ettiğini, zorlamanın daha fazla olduğunu, çocukta fiziksel ve duygusal hasarın daha fazla olduğunu göstermektedir. Ensest mağdurlarının yıllarca bu duruma karşı koymamalarının sebepleri; kendilerine ne olduğunun farkında olmamaları, istismarcıya karşı duyulan sevgi, aile içinde baskı göreceği düşüncesi ve genellikle istismarcının ailede otorite konumunda olmasıdır. Ensest mağduru çocukların yaşadıklarını yakın çevresinden birilerine anlatabilseler dahi genellikle bu durum karşısında çocuğa inanılmayıp, çocuğun yanlış anladığını söyleyip ya da konunun üstünün kapatılması çocuk üzerinde daha büyük bir yıkıma sebep olmaktadır (TBMM raporu, 2016).

Cinsel istismar suçluları toplum içinde bazıları sayılan, normal davranan birileri olsa da bazıları ise hasta olarak kabul edilmiştir. Ensest vakalarının sebeplerine bakıldığında; kopmuş aile bağlarının olduğu kişiler tarafından, alkol, uyuşturucu gibi maddeleri kullananlar tarafından ya da geçmişte kendisinin de böyle bir şeye maruz kalmasından dolayı bu durumun normal olduğunu düşünenler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. İstismarcı her zaman pedofili olarak tanımlanıyor olsa da tüm istismarcılar pedofili değildir. Genel olarak baktığımız zaman çocuklara cinsel istismarda bulunan kişiler; pedofili olmayan çocuk istismarcıları (durumsal cinsel istismarcılar) ve pedofili olan cinsel istismarcılar (tercihsel pedofili) olarak iki şekilde incelenir.

Pedofili olmayan cinsel istismarcılar; “çocuklara hiçbir cinsel çekicilik hissetmeden de pedofili davranışını gerçekleştirebilir”(Polat, 2007: 189). Bu kişiler yetişkinlere karşı da ilgi duyarlar fakat kendisini karşı taraftan zayıf gördüğünden dolayı çocuklara yönelirler. Pedofili olmayan cinsel istismarcılar çocuk cinsel istismarcıların büyük kısmını oluştururlar. Bu kişiler tacizi planlı bir şekilde yapmazlar uygun ortamı bulmaya çalışırlar. İstismarcı kolayca ulaşabileceği, çevresindeki çocukları tercih ederler ve genellikle de Ensest vakaları ortaya çıkar. Bu kişiler anlık cinsel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla eylemi gerçekleştirirler. Ve bundan dolayı da çocukları şiddete de maruz bırakırlar. Bu vakalarda çocukları özellikle seçmedikleri için yaptığı davranıştan pişman olması durumunda hüküm giymeleri ve psikiyatrik tedavi olduktan sonra cinsel istismar suçunu işleme olasılığı düşüktür (TBMM raporu, 2016).

Pedofili olan cinsel istismarcılar; “çocukları cinsel obje olarak kullanan kişilerdir”(Polat, 2007: 207). Pedofili bütün sosyo-kültürel sınıflarda meydana gelebilir. Pedofili gözlerden uzak biri değil aksine kendini topluma kabul ettirmiş ve toplum tarafından genellikle sevilen sayılan ve asla şüphe uyandırmayacak kişilerdir. Pedofili de seçtiği kurban 13 yaşın altında olmak zorundadır (Polat, 2007: 190).

Pedofili psikolojik bir hastalık ve suçtur. Pedofili olan cinsel istismarcılar istismarı çocuğa dokunmadan çıplak izeleyerek gerçekleştirebilirler. Çocukla yaşadıklarının özel ve sır olarak kalması gerektiğini çocuğa anlatır. Çocuk kaçmak ve şikayet etmek istediğinde çocuğu tehdit eder. Pedofililer genellikle erkek olurlar ve evli çocuklu olmaları da mümkündür. Pedofililer yaptıklarını inkar ederler ve suç olarak görmezler. Pedofili çoğunlukla çocukluk döneminde fiziksel, duygusal ya da cinsel istismara uğradığı ya da bozulmuş aile içinde yaşayan kişilerde görülür. Pedofili olan kişilerde duygu bozuklukları, endişe büyük psikiyatrik sıkıntılar olabilir. Pedofilinin tedavisi yoktur. Fakat sürekli kullandıkları takdirde ilaç ile cinsel istekleri baskılanabilir (TBMM raporu 2016).

Çocuğa karşı ağır bir travma olan cinsel istismar için de öyle bir şey var ki çocuğun aile üyesi tarafından cinsel istismara uğramasıdır. Aile içi istismar olarakta adlandırılan ensest kan donduran bir olaydır. Ensest, aile dediğimiz yapının kendimizi en güvende belki de en mutlu olduğumuz yapının içinde karşı cins tarafından cinsel tacize uğranması durumudur. Tacizin hazmedilmesi, kabul edilmesi, kişide bıraktığı

psikolojik travmanın büyüklüğü zaten sorgu gerektirmezken bu durumun aileden biri tarafından yapılması tarifi olmayan hiçbir tanıma sığmayan bir durumdur.

Bu tarz ilişkiler genelde suç sayılmaktadır ve yasalar tarafından engellenmektedir. Fakat farklı ülkelerde, çeşitli uygulamalar bulunmaktadır ve neyin yasaklanacağı ya da ensest olarak sayılacağı değişiklik göstermektedir. Bazı ülkeler de çeşitli ölçüler koyulmakta ve enseste ceza getirmektedirken bazı ülkelerde çeşitli akrabalık dereceleri arasındaki cinsel ilişkiyi yasaklamamaktadır. Yasal anlamda suç olarak kabul edilmeyen ülkelerde dahi ensest, bir tabudur. Freud'a göre ensest, Oedipus döneminde ortaya çıkan bir bozukluktur (Can, 2002: 17).

Ensest, günümüz en az konuşulan suçlardan biridir. Yüzyıllar boyunca, ensest neredeyse uluslararası bir tabu olmuştur ve bugün de öyle kalmaktadır (Selvi ve ark. 2011). Ensest, evlenmeleri yasadışı olan yakından ilişkili kişiler (ebeveynler ve çocuklar, amca ve teyzeler ve yeğenler gibi) arasında cinsel ilişki olarak tanımlanmaktadır. Bu davranışlar odağında ensest evlilikleri dini, ahlaki ve hukuki açıdan yasaklanan, yakın akraba kadın ile erkeğin cinsel ilişki kurmaları şeklinde tanımlanmaktadır. Buna, akraba aşkı ismi de verilmektedir (Akduman ve ark, 2005; Ovayolu ve ark, 2007).

2.1.1. Ensest Kavramının Tanımı

Ensest, aile içi cinsel istismar olarak açıklanabilir. Yasaklanmış sevi adıyla da bilinir. Latince'deki "*incestus*" kelimesinden gelmiş olan ensest, kirli olan temizlenmemiş anlamına da gelir. Bu anlamlarının yanında "suçlu, iffetsiz, uygunsuz ve ahlaksız" gibi anlamlarda da kullanılmaktadır. Türkçe'de bir karşılığı olmayan bu kelime için Arapça'da "fücur" kelimesi kullanılmaktadır. Fücur kelimesi Osmanlı Türkçesi sözlüklerinde "zina, günah" şeklinde açıklanır. TDK sözlüklerinde "her çeşit günah" şeklinde tanımlanmaktadır (Telkenaroğlu, 2011: 115-144). Günümüzde bu kavram, toplum içerisinde bir aile kurmaları ahlaken, hukuken, dinen uygun olmayan yani nikahlanamayacak durumda olana kişilerin cinsel ilişkileri yasaklanmıştır (Sancar ve ark, 2009: 247-248).

Ensest, aileyi oluşturan bireyler tarafından çocuğa ve gence yönelik yapılan her türlü cinsel eylemdir (Polat, 2006: 29). Ensest, bir çocuk ve anne baba, anne babanın sevgilisi, kardeş, kuzen, hala, dayı, teyze, dede, amca arasındaki cinsel etkinliği içerir

(Bilgin, 2015: 3). Çocuk cinsel istismarı yıkıcı bir durum iken aile tarafından böyle bir şeye maruz kalmak çocuğun psikolojisini zedeleyip aile bağlarında ki kopmalara toplumsal ahlakın yok olmasının da bir göstergesidir.

Ensest, mağdura istismar eden şahıs tarafından cinsel doyum sağlamak amacıyla, karşı tarafın ergen ya da bir çocuk olması durumunda ortaya çıkan davranıştır. İstismar eden kişinin kimliği konusunda kan bağı, temel alınmamalıdır. Kan bağı olan yakınlarının yanında, çocuğun üzerinde bir anne ile baba otoritesinin bulunduğu büyük aile yapılarında istismar eden grup arasındadır (Greydanus ve Joav Merrick, 2017: 295-304). Bireyin birinci dereceden yakın olduğu anne ile baba ile kardeş ile dayı, hala, yenge ile cinsel anlamda birlikte olması ensest ilişki olarak görülmüştür (Yiğit, 2005).

Tacize uğrayan kişinin tacizcisinin babası, abisi ya da amcası vb. olması çocuk tarafından büyük yıkımlara sebep olurken yaşanan durumu başkasına anlatmaktan korkulan, anlatırsa verilecek tepkilerden korkan ne yapacağını bilememe durumu oluşmaktadır. İstismar edilen kişinin başına gelenleri anlattığında yuvamız yıkılmasın diye susan anneler vardır. Bu durum karşısında ne yapacağını bilmemek miydi? Ya da duyulursa başına bunlardan daha kötü şeylerin gelebileceği korkusu muydu susmak? soruları ile karşılaşılıyor. Ensestin birçok farklı tanımından biri de aile içinde çocuğa bakmakla yükümlü olan, çocuğun güven ilişkisi içinde olduğu, anne-baba otoritesine, gücüne ve figürüne sahip bireylerin, çocuğa cinsel olarak istismarda bulunması şeklinde kabul edilmektedir.

Toplumda ensest ile alakalı yasaklar, konunun kültürel ve sosyal yönlerini zorlaştırmakta ve sorunun çözümünde bulunamamaktadır. Toplum bu durumu hoş görmemiş akrabalarla ile olan bu ilişki kınanmış ve başa gelinmesi durumunda saklanılmıştır. Ensest kavramı biyolojik anlamda akrabalık ilişkisi olanlar arasında değerlendirilmiştir (Womack ve ark., 2000).

İlk aklımıza gelen ensest ilişki de kan bağı muhakkak vardır. Anne ve baba güvenli bağının bulunmasından ötürü ensest ilişkiler yıllar boyunca görülmemiş, görülmek istenmemiştir. Bundan dolayı son zamanlarda cinsel ilişkinin odağında cinsel içerik barındıran hal ve hareketler de bu konu içine dahil edilmiştir (Kurtay ve ark., 2004, Akduman ve ark., 2005).

Gottlieb'e (1980) göre ensest, sosyal bir yapıda bulunan toplumlarda aile bireyleri arasında ki ilişkiler sert kanunlarla reddedilmiş cinsel ilişkilerdir. Claude Lévi Strauss'un belirttiği üzere ensest yasakları şunlardır: "Ensest yasakları, toplumsal kuralları oluşturan bir olgu durumudur. Ayrıca iki şekilde karşımıza gelir. Birincisi ensest yasaklarının genel olmasıdır. Bütün kültürlerde yasak olan bir kavramdır. İkincisi, ensest yasakları bireyin cinsel ilişki yaşamına bir sınır çizmektedir.

Ülkemizde yapılan cinsel istismar çalışmaları yok denecek kadar azdır. Çünkü bu durum utanılacak konuşulması zor durum olarak görüldüğünden gizlenmektedir. Mor Çatı Kadın Sığınağı'nın bu konu üzerinde yaptığı bir çalışmaya göre, her ne kadar reddedilse de aile içi cinsel istismarın ilk suçluları babalardır. Genel anlamıyla ensesti, cinsel tacize uğramış mağdurların olaylarından ibarettir. Lakin iki taraflı kabul edilen ilişkiler de vardır. Bazı batı ülkelerinde ise anne baba çocuk yani çekirdek ailenin dışındaki akrabalar ile yapılan cinsel birliktelikte ensest kabul edilir. Ülkemiz de bu durum tam tersidir çünkü kuzenlerin evlenmesi normal karşılanır (Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 2017).

Ülkemizde her ne kadar baba kız anne oğul kardeş kardeş ilişkileri birer duvar ya da tabu olarak görülsede sosyal kültürel farklılıklara sahip olan ailelerde, bölgelerde kuzenler arasında ki ilişkiler onaylanmaktadır. Aileler bu durumu akraba evliliği olarak nitelendirmekte ve islam kültürünün de onayladığını söylemektedir (Saygılı ve Gönenli, 2008). Ensest için en genel tanımlama yapacak olursak hukukta aile kurmaları yasak olan bireylerin kişilerin razı olduğu şeklinde açıklanmıştır (Işıktaş, 1992; Eren Gümüş, 2013). Ensest kavramının hangi değerleri ihlal ettiği konusunda birçok açıklama vardır. Çünkü ensest kavramı cevabı bulunamayan, bir çok soruları yanıtsız bırakan ve daha da bir sürü sorunu beraberinde getirmiştir. Ensest kavramı sosyolojik, psikolojik, dini hukuksal olarak hep birlikte araştırılmalı ve kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır (Usta Sayta, 2010: 88).

Psikoloji ile birlikte diğer bilim dallarında ensesttin tanımını genişletilmesi gerektiğini sadece cinsel birleşmeyi değil de bir çok cinsel eylemi de içine almaktadır. Ortaya çıkan karışıklıkta ise rıza durumu ya da rızaya dayanmama durumu ayrımını yapılması gerektiği karmaşası açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu konu dahilinde de rıza kavramı çokta iç açıcı olmamaktadır (Işıktaş, 1992; Eren Gümüş, 2013).

2.1.2. Ensestin Tarihçesi

Ensest geçmişten günümüze her daim bir tabu olarak görülmektedir. Tarih boyunca ensest tüm toplumlar da varolmuştur. Fakat bütün kültürlerde yok sayılmış ve tabu olarak görülmüştür. Kültürel, dini, hukuksal olarak her anlamda yasaklanmıştır (Finkel, 1994: 40). İnsanlığın en temeline dayanan cinsel istismar konuşabilir hale gelmesi ancak yakın zamanlardadır 19. Yüzyılın ortasından itibaren Fransız doktorları bu sorunu ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Freud ise 20. yüzyılda cinselliğin, cinsel istismarın üzerinde ki baskıyı kaldırmak istemiş fakat yetişkin bireylerin çocuklara ile yapılan cinsel istismarın bir hayal sonucu ortaya çıkan fantezi olarak görmüştür (Şahin ve Taşar, 2012).

Bazı yazarlar (Jounod, 1963; Middleton, 1962; Weinberg, 1955), ensest ilişkilerin tolere edildiği antik ya da ilkel kültürleri tarif etmiştir. Tarihsel süreçte Japonya, Mısır ve Peru'da, kraliyet ailelerinin iyi niyetlerini müdafaa etmek için bu yolu doğru kabul etmişlerdir. Meşhur olan hikaye ise, *Oidipus Kompleksi*'dir. Bu efsanede Oedipus, öz babasının tanımadığı için öldürür ve annesiyle evlenir. Eski Yunan mitolojisinde iki tanrıça bunların kardeş olduğu biliniyor, cinsel ilişkileri normal karşılanmıştır (Kimbrough ve ark., 2010; Earley ve ark., 2014).

Mısır'da Firavunların kardeşler arası evlilik, tanrının gözünde ki konum bakımından en gözde evliliktir. Roma İmparatorluğu zamanında Kral Guarthigirmus, kızıyla evlenmiş ve bir de oğul sahibi olmuşlardır. İskoçya'ya baktığımızda, bildiğimiz bir kavim olan Diktenlerde, bir erkeğin kız kardeşi ile cinsel ilişki kurup çocuk sahibi olmaları, üvey oğulların üvey annelerden çocuk sahibi olması, doğal bir şekilde karşılanan eylemler olmuştur (Kır, 2013: 785-800).

Hawaililer ve Peruluların kan bağına olana inançtan ötürü ve bu bağı koruduğu düşünülerek akraba evlilikleri onaylanmıştır. Günümüzde ise Güney ve Merkez Amerika'da yaşayan Kızılderililer kız çocukları ile ilişkiye girmektedirler (Aktepe, 2009: 95). Diğer yandan ensest tabusu Oidipus kompleksiyle de açıklanmaya çalışılmaktadır. Oidipus, evlendiği kişinin annesi olduğunu öğrendiğinde annesi ve karısının aynı kişi olduğu bilgisi ulaştığında çok büyük bir suçluluk duygusuna girmiş ve kendi gözlerinin kör etmiştir. Hayatı boyunca kendini cezalandırmıştır (Abalı, 2011).

On dokuzuncu yüzyılın sonlarında, aynı zamanlarda, İngiliz antropolog Edward Tylor ve bir Fin sosyoloğu Edward Westermarck (1891), ensest kavramını tanımlamak için karşı bir görüş ortaya atmıştır. Bu farklı görüşler ensest kurallarını anlayabilmede farklı bir yaklaşımlara sebep olmuştur. Tylor 'dışa bağımlılık kuralları' diye nitelendirdiği bir durum vardır. Bunu ortaya çıkarabilmek için sosyal ve kültürel anlamda çevreyi incelemiştir. Kişilerin akraba evliliklerini birbirleri arasında ki yardımlaşma olarak görmüştür. Hayata tutunabilmek, kalabilmek için gerekli olan bir ihtiyaç olarak tanımlamıştır (Henderson, 1972: 299-312).

Slater (1959) ve Case (1969), birçok nüfussal kaynağın ensest nesiller boyunca devam ettiğini öne sürmüştür. Bazı belgelerde, Roman Mısırlıların en az üç yüzyıl boyunca kardeşler arası ensest(aile içi cinsel istismar) ve evlilik yapmış olduklarını söylemektedir. Buna ise geleneksel bir toplum yapısı olarak bakmaktadır. Middleton'un (1962), çalıştığı, Schröder (1915), Mormonlar arasında ki ensest ilişkiyi tariflemiştir. Slotkin (1947), İran tarihiyle ilgili benzer bir örnek sunmuştur ve Evans-Pritchard (1974), Azande'deki ensest kardeşler arası geleneksel bir durum olarak görmüştür.

2.2. ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ SEBEPLERİ

Anne babaların gözbebekleri olan çocuğun cinsel istismarın birçok nedenden kaynaklı faktörlere bağlanmıştır. Çünkü cinsel istismarı tek bir neden açısından incelemek doğru olmamaktadır. Çocuklar aile içinde değerli bir varlık olarak görülmüştür. Ailede anne ve babanın kıymetlisi olan çocukların toplum içinde maddi bir sorumluluk olarak kabul edilmiştir. Çocuklar aile içinde her ne kadar değerli, kıymetli olsada yaşlarının küçük olduğu bahanesiyle aile içinde tabiri caizse etkisiz eleman olarak görülmüştür. Geçmişten günümüze çocuklarında birer birey olduğunun farkındalık bilincinin oluşmadığı aile yapıları vardır. Çocukların da yetişkinler gibi birer birey olduğu ve onların özlük haklarının olduğunu unutmamak gerekir (Şenol ve Mazman, 2014: 12).

Çocuk istismarı ve ihmali üzerinde yapılan bütün çalışmalarda en önemli rol aileye verilmektedir (Acehan ve ark., 2013: 604). Çocuk ihmal ve istismarını açıklamak için tek bir neden ya da sonuç yoktur. Yalçinkaya'ya (2011) göre çocuk cinsel istismarının sebep ve faktörleri sosyal kültürel yapıya çocuğa, aileye ve mağdura bağlıdır.

2.2.1. Çocuktan Sebepli Faktörler

Cinsel istismarın birçok dış faktör kaynaklı nedenleri olsada çocukların kendisinden kaynaklı nedenlerde vardır. Psikolojisi tam oluşturulmamış, yetiştirilmemiş çocukluklar ya da genetiksel sorunlar da bir neden olarak kabul edilmiştir. Butler'ın (2013) 1087 kız çocuğuyla yaptığı çalışmasında; çocukta dışsal faktörlere sebep olan problemlerin ortaya çıkması okul başarısının düşmesi, zihinsel aksamalar gibi problemlere sebep olduğunu söylemiştir. Genel olarak sebep olan faktörler;

- Prematürite erken doğum
- Doğumdan kaynaklı bozukluklar
- Kronik hastalıkların varlığı
- Evlilik dışı veya istenmeyen çocuk
- Beklenen cinsiyet dışında doğan çocuk gibi nedenler çocuk sebepli

faktörlerinin başında gelir (Ballı, 2010:16) .

Çocuklardan kaynaklı risk faktörlerini aslında genel olarak biyolojik ya da fiziksel anlamda eksiklikten kaynaklı bir durumla bağdaştırabiliriz. Ya da toplumun kabul etmediği ahlaki yönden dünyaya gelen çocukların istenilmemesi, dışlanmış çocukların varlığı gibi birçok faktörle ilişkilendirebiliriz.

2.2.2. Aile Sebepli Faktörler

Çocuklarda cinsel istismarın aileden kaynaklı faktörlerin temelini aslına bakıldığında aile yapılarının bozuk olması, sosyalizasyon sürecinden doğru bir şekilde geçilmemesi de etkilemiştir. Cinsel istismara maruz kalan çocukların aile yapıları incelendiğinde çocuk ve anne baba özelliklerinin birbirlerine benzediği görülmüştür. Aile içinde ki huzursuzluklar anne ve babanın sorumluluklarını bilmemesi uyumsuzluk problemleride bu riski artırmaktadır (Önen Doğan, 2009: 10). Aile içindeki sosyolojik ve psikolojik sorunların olması, aile içinde ki anne, baba, eş, evlat, kardeş terimlerinin görev ve sorumluluklarının bilinmemesi ve bu doğrultuda davranışsal problemlerin yaşanması aile içinde ki sosyal ortamın oluşmaması da bu risk faktörlerine sebebiyet vermiştir.

Cinsel istismara maruz kalan çocukların aile yapılarında, aile içerisindeki sevgi saygı bağlarının kopuk olması, bundan ötürü duygusal bağlarının gelişmemesi ve

çocuklarda meydana gelen agresif, sorunlu birey olma durumları artmıştır. Aile bireyleri arasındaki bu kopukluk zayıf bağlar güven problemine sebep olmakla birlikte sosyal ilişkileride zayıflatmıştır (Bilgin, 2015: 11).

Türkiye'de yapılan bir çalışmada sürekli baskı kurulmaya çalışılan kız çocuklarına, erkek arkadaş özgürlüklerinin kısıtlanması, bir sınır çizilmeye çalışılan kız çocuklarında evden kaçma eğilimleri artmaya başlamıştır. Ekonomik bir destekleri olmayan bu çocuklar zamanla fuhuş yapmaya zorlanmış ve de mecbur bırakılmıştır. (Küntay ve Erginsoy, 2005). Fuhuşa mağduru kız çocuklarının aile yapılarına % 33'ünün boşanmış, % 17'sinin ayrı yaşadığı, %17'sinin babasının, %6'sının annesinin ve %3'ünün de her iki ebeveyninin öldüğü aktarılmıştır (Öztürk, 2009: 92).

Babaların çocuklarına olan fiziksel yakınlık derecesi ayarlanamadığından çocuklarda bu durumda neyin iyi neyin kötü bir davranış olduğu ayrımını yapamamaktadır. Durum böyle olunca çocukların cinsel istismara maruz kalma durumu artmıştır (Öztürk, 2009: 92). Bazı anne babalar arasında cinsel uzaklık yani eşler arasında ki cinsel sorunlardan ötürü ebeveynler kendi çocuklarına bu tarz bir yakınlıkta bulunabildiği görülmüştür (Önen Doğan, 2009: 11).

Çocukların anne-baba ilgi ve alakasından mahrum kalması sürekli bir sert otorite maruz bırakılması aile arasında ki sorunlar, sosyal anlamda ki eksiklikler de bu sebepler arasında gösterilebilir (Yalçınkaya, 2011:18). Bunun sonucunda, çocuk ile ailesi arasında bağlılık giderek azalacak olup çocuğun cinsel istismara uğrama olasılığını arttıracaktır

Aile de sürekli dışlanan çocuk kötü bir davranışa maruz kalan çocuğun evden kaçma oranı daha yüksektir. Bu durumda olan çocukların cinsel tacize uğrama riski ve fuhuş riskini artırmıştır (Küntay, 2005:142). Ülkemiz de 31 cinsel mağduru ile yapılan çalışmada 24 kız 7 erkek olmak üzere, annenin eğitimin düşük olması, ekonomik özgürlüğünün olmaması, babanın ekonomik anlamda zayıf olması, alkol bağımlısı olması ve bu sebeplerin doğurduğu aile içi şiddetlere ve aile içi cinsel istismarlara yol açmıştır (Önen Doğan, 2009: 54). Genel anlamda aile sebepli faktörlere baktığımızda aile içinde ki alkol ya da uyuşturucu bağımlılığı, eğitim seviyesinin düşüklüğü, ekonomik zayıflıklar, aile için de ki çalışmak istememe gibi hikayelerin bulunması bu tip ailelerde ki psikolojik durumun vahimliğini de ortaya çıkarmaktadır. Baskıcı aile

tipleri, otoriter tutumlar da aile içinde ki olumsuzluklara sebebiyet verdiğiinden çocukların böyle bir ortamda cinsel istismar mağduru olması kaçınılmaz olmaktadır.

2.2.3. Toplum Sepebli Faktörler

Geçmişten günümüze kadar tüm toplumlarda bireye indirgenmiş sorunların neden ve sonuçlarının temelini aslında toplumsal düzensizlikten kaynaklanmakla birlikte, toplumun ahlaki yapısının zayıflığıda bu risk faktörünü oluşturmuştur. Ülkemizde çocuklara yönelik geliştirilmiş otoriter baskıcı tutum, güya ipleri elinde tutmaya çalışmak için “kızını dövmeleyen dizini döver, dayak cennetten çıkmıştır, öğretmenin vurduğu yerde gül biter” gibi özlü sözler söyleyerek bütün çocukların toplumda nasıl değersizleştiğinin bir göstergesi olmuştur. Bu tarz cümlelere maruz kalan çocuklar içsel dünyalarında yalnızlaşmış, ezilmiş ve bastırılmışlardır. Çocuklara uygulanan bu psikolojik baskı, kötü davranış onları olumsuz anlamda etkilemiştir. (Hecker ve ark., 2019: 327).

Çocuk istismarında çocuktan ve aileden olduğu gibi toplumdan kaynaklı sebepleri de vardır;

- Sosyal adaletsizliğin çok fazla olması
- Gelir eşitsizliğinin ve gelir dağılımının yüksek olması
- Yoksulluk
- Çocuğu korumaya yönelik yasaların olmaması
- Kanunların çocuktan ziyade şüpheliyi koruması
- Çocuğa verilen değerin az olması
- Organize şiddet savaş
- Kontrolsüz göçler
- Bireysel silahlanma da artış
- Suç hızında artma
- Şiddetin sosyal kabul edilebilirliğinin artması
- Kültürel değerlerde yozlaşma (Ballı, 2010: 17).

Toplumların sosyo ekonomik yapısal bozukluklarının olması düzeni tam oluşmamış toplumların varlığı, dayatmaların, zorbalıklarının olduğu toplumlarda risk

faktörlerini artırmıştır. Toplumsal düzenin sağlanması amacıyla bireylere diretilen kontrolsüz davranışlar, yine bu düzen bahane edilerek oluşturulmuş politikaların bireyleri yok sayarak eşitsizliklere, toplumsal düzensizliklere yol açması zayıflamış değersizleşmiş toplumda çocuklar ile alakalı her durum daha olumsuz hale getirmiş ve bundan ötürü risk faktörü artmıştır.

2.3. ENSEST ÇEŞİTLERİ

Ensest mağdurları tüm sosyal toplumlardan gelmektedir. (ırk, etnik köken, din, sınıf, gelir) genel olarak ensest suçlusu erkeklerdir ve mağdurları ya da kurbanları çocuklar ve kadınlardır. Bütün ensest olaylarının %90-97'sinde failin erkek olduğu ve bilinen mağdurların %85'inden fazlasının ise kadın olduğu bilinmektedir (Flowers, 1994: 62). Ensest (aile içi cinsel istismar) baş rolünü genellikle babalar oynar. Ensest ilişkiler de en büyük bu gruptur. Kardeşler arasında ki ensest ilişkiler ise en çok rastlanılanlar arasındadır. Her ne kadar fazla bilinmese de, rastlanılmasa da anne, büyükanne, büyükbaba ve amcalarında ensest suçlusu olduğu bilinmektedir (Topçu, 2009: 91). Ensest ilişki türlerinin arasında çok fark olmamasına rağmen tek tek incelenmeye çalışılmıştır.

2.3.1. Baba ile Kız Evlat Ensesti

Ensest olayların da bütün yaş gruplarından olan erkek ve kız çocukları maruz kalmaktadır. Birçok araştırmada görebildiğimiz kadar ensest mağdurlarının çoğunluğunu kız çocukları oluşturmaktadır (WHO, 2003: 18). Flowers'a (1994: 63) göre, ensest suçlu oranında en büyük rol oynayan babaların kendi kız çocuklarına olan taciz ve tecavüz oranının fazla olduğunu söylemekte baba ile kız evlat ensestinin dörtte üç oranında olduğunu söylemektedir

Genele bakıldığında en büyük mağduriyeti kız çocukları yaşamaktadır. Kendi babası tarafında tacize uğrayan ensest ilişki ise en çok rastlanılan türdür. Gölge'nin 2005 yılında ki cezaevi çalışmasında, öz babanın saldırdığı ensest vakaları %42,8; erkek kardeşin saldırdığı %9 ve üvey babanın saldırdığı vakalar ise %14,3'tür (Gölge, 2018: 122). Ensest suçlusu olan babaların en önemli özelliklerinden biri, otoriter olabilme bahanesiyle aile bireylerine fiziksel şiddet uygulamaktadır. Ve bu şekilde üstünlük kurmaya çalışmaktadır (Çetinkaya, 2013: 78). Ensest olaylarında görülen babaların çoğunlukla orta yaşta (30-50 yaş arası) oldukları görülmüştür. (Flowers, 1994: 63).

Yapılan bir çok çalışmada anne baba arasında ki cinsel yetersizlik kendini pasif hissetme durumu babaların kızlara olana yönelimini ortaya çıkardığını görmekteyiz (Gölge, 2018:123-124).

Baba ile kız çocuk arasında ki ensest ilişki babalığın getirdiği güven , koruma iç güdüsünü olumsuz olarak kullanması bir nevi kendi tatmini için kızını duygusal ve psikolojik bir zedelenmeye maruz bırakılmaya sebep vermektedir. Babanın kızına olan bu cinsel eğilimi güven duygusunu zedeler , nefrete dönüşen duygular ortaya çıkarır. Öz babanın kızına uyguladığı cinsel istismar üvey babaya oranla daha fazla psikolojik darbelere sebep olmuştur (Topçu, 2009: 92).

Marshall ve arkadaşları 1997'de yaptıkları bir araştırmada, erkeklerin eşleri ile ya da başka kadınlarla cinsel ilişkiye girebilmek için çok fazla çaba harcadıklarını ve bu durum karşısında reddedilirse ya da tatmin olmazlarsa kendilerinin cinsel tatmin noktasında daha iyi hissedecekleri daha güçlü olduklarının gördükleri ve en kolay erişebilecekleri çocuklarına yönelmişlerdir. Çünkü en güçsüz varlık olan çocuklar bu durum karşısında daha az tepki verecek haz noktasında kendini iyi hissederek baba da güçlü konumuna geldiğini düşünecektir (Gölge, 2018: 123-124). Ensestte zorlayan zorbalık yapan taraf büyük çoğunlukla erkek olmuştur. Bu durum ise şu şekilde açıklanmıştır; Erkeğin egemen olduğu aile yapıları yani ataerkil bir toplumda yaşadığımız için parmakla gösterilen birey erkek olmuştur o güç hak ona verilmiştir. Bundan ötürü ki ensest vakaların da da en büyük oran erkeklerdedir (Sanay, 2018: 313).

Polat'a (2007) göre, ensest vakalarının her türlü sosyal ekonomik düzeye sahip olan toplumlarda görülebilmektedir. Baba ile kız ensest ilişkisini her türlü sosyo ekonomik toplumlarda görebiliriz. Yani sadece ekonomik darlıkta olan toplumlarda karşımıza çıkmaz ekonomik seviyesi yüksek toplumlarda da görebilmekteyiz. Ensest saldırganlarının farklı farklı özellikleri olduğu gibi bazı ortak özelliklerde taşıyabilmektedir.

Türkiye Ensest Atlası Projesi Özet Raporu'nda da (2014: 8) görüldüğü üzere , ensest vakalarına şu ilde ya da şu bölge de çok veya az diyemeyiz. Ensest vakalarında belirli bir sınırları çizilmiş tacizci yoktur. Ensest suçlusunun en fazla olduğu erkek figürü herhangi bir yerde , herhangi bir kültürde yada coğrafi bölgede farklı bir etnik kökünde olabilir. Ensestti sosyo kültürel tabakalarda azdır ya da çoktur diyemeyiz fakat

üst tabakada bu durumun saklanması daha profesyonelce yapılmıştır. Encest çevrede her yerde olabilir ve görülebilir. Baba ile kız evlat encest ilişkisi bütün sosyoekonomik yapılarda görülebilecek olaydır.

Aile içindeki üvey baba ya da anneye çocuklar için de üvey olan anne baba aile üyesinin oluşturmaktadır. Yani çocuk açısından anne ya da baba profilini oluşturmaktadır. Bu durumda olan çocuklar için de cinsel istismara maruz kaldıysa encest mağduru diyebiliriz. Üvey baba faktörü aile içi cinsel istismara sebep olan durum olarak gösterilebilir. Üvey babaların öz babaya oranla daha ağır travma yaratacak cinsel tacizde bulunduğu görülmektedir (Topçu, 2009: 96). Üvey baba olan evde yaşayan çocukların bu duruma maruz kalma oranının fazla olmasını da öz baba ile olan ilişkide ki sert tabunun burada olmamasından kaynaklanmaktadır.

2.3.2. Baba ile Erkek Evlat Encesti

Aile içi cinsel istismar denildiğinde hemen akıllara kız çocukları gelmiş olsa toplumlarda erkek çocuklarının mağduriyeti azımsanmayacak kadar çoktur. Encest mağduru olan erkek çocukları da kız çocukları kadar tacize uğramaktadırlar hatta taciz edenlerin çoğuda erkektir (Sezgin, 2018). Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 2016 yılındaki bilgilere göre, her 13 erkekte 1'inin çocukken cinsel istismara uğradığını söylemektedir. Burada ki oranlara göz önünde bulundurulursa erkek çocuklarının da tıpkı kız çocukları gibi tacize uğradıklarını, onlarında bu konuda mağdur olduklarını unutmamamız gerektiğidir (Çavlin ve ark., 2018:22).

Baba ile erkek evlat encest ilişkisi homoseksüel bir durum olarak görülmemelidir (Özdemir, 2018: 17). Durumu o boyuta getirirsek encest mağduru olan çocuğuda eşcinsel bir duruma soktuğu için daha yıkıcı bir etki oluşturmaktadır. Baba erkek evlat arasında ki cinsel ilişki anal yol ile mümkün olacağından daha şiddetli acı ve ağrılara maruz kalacaktır. Çocuk üzerinde babadan nefret etme hatta duygu durum bozuklukları ortaya çıkmaktadır. Çocuk üzerinde baba figürü, kavramı olumsuz bir rol üstlenir ve baba kavramından nefret eder (Polat, 2007: 61).

Genel çalışma ve araştırmalara bakıldığında baba ile erkek evlat encest ilişkisi baba ile kız evlat arasında ki encest ilişkisi kadar gündemde ortamda değildir. Bunun sebebinin ise kabul görülmemiş encest ilişkisinin olması ve yine reddedilmiş eşcinsel ilişkinin olmasından ötürü örtbas edilmeye çalışılmıştır. Ataerkil toplumların figürü

olan erkeğin eşcinsel eğiliminde olması ve erkek çocuğun ensest ve eşcinsel mağduriyetleri kapatılmak istenmiştir (Çetinkaya, 2013: 83).

Yapılan araştırmalarda en fazla ensestin kadın mağdurlarına bakılmaktadır. Bazı durumlarda erkek mağdurlar yok sayılmaktadır. Ertur ve Yayıcı'nın (2011: 204-210) çalışmasına göre erkek mağdurlar tahmin edildiğinden daha fazladır. Ensest mağduru erkekler bu durumu kadınlara göre daha gizli tuttuklarından çok fazla gündemde olamamışlardır. Erkeklerin bu durumu gizli tutmasının altında ki sebep ise ataerkil toplumsal düzenin diretmeleri, otoriter yapısıdır. Çünkü açığa çıkarsa hem ensest ilişki hem de eşcinsel suç kategorisine girecektir. Ataerkil düzenin bu durum karşısında ki saldırgan ve tehditkar olma durumundan çekinmiştir.

2.3.3. Anne ile Erkek Evlat Ensesti

Ensest ilişkileri suç oranı olarak ele aldığımızda toplumlarda erkeklerin bu istatistiksel verilerin başında yer alsada kadınların da aile içi cinsel istismar ilişkileri bulunmaktadır. Kadınların ensest suçlusu olma oranı erkeklerin ensest suçlusu olma oranında daha azdır. Erkeklerin ensest mağduriyeti yurt dışında ki çalışmalar göre "anne" %18'in altında görülmektedir. Bu bilgi göre bu ensest türüne az rastlanılmaktadır (Ertur ve Yayıcı, 2011: 206-207). Groth ve Robertson gibi zıt görüşteki araştırmacılara göre bu çalışmalar az yapılabilir mağduriyet aynıdır. Göz önünde bulundurulmalıdır (Özdemir, 2018: 18).

Anne ile erkek evlat ensesti çok fazla çalışılmamıştır. Bu durumu baz alarak üzerinde konuşmaya ve yazmaya fazla seçenek bulunmamaktadır. Fakat genel anlamda bakılırsa ensest suçlusu annenin zaten psikolojik bir sorunun olduğu, babanın evde olmadığı, mutsuz bir ilişkinin olması anne oğul ensestine sebep olmuştur. Zihinsel sağlığı olmaannin oğlunu haz almak için kullanması sonucunu çıkarır. Bu ensest türü son zamanlarda ortaya çıkmaya başlamış ve üzerinde çalışılmıştır. Ergenlik dönemindeki çocuklarını kendi tatminleri için sevgili olarak göstermeleri, çocuk üzerinde ki anne profilini tamamen yitirmesine sebep vermiştir (Topçu, 2009: 99).

Sezgin'e (2018: 102) göre, genel olarak ensest suçluları erkeklerdir. Bu yüzden kadının kızına ya da oğluna bu denli yaklaşımı çok gündemde olmamıştır. Anne ensesti ile baba ensestini karşılaştırırsak fiziksel bir zorlama olmadan saldırgan bir davranışa sebep vermeden gerçekleşir (Polat (2006: 65). Annenin ensest suçlusu olduğu

durumlarda anne tarafından gerçekleşmiş olan ensest vakalarının tek tek incelenmesi gerekir. Çünkü annenin evladına gösterdiği sevgi davranışları kültürden kültüre kabul edilebilir.

Anne ile erkek evlat ensesti olan ailenin özellikleri Topçu (2009: 102-103),

- Ailede, düzgün bir babanın olmaması,
- Annenin, sosyal ve duygusal bakımdan tecrit edilmiş olması,
- Annenin, uyuşturucu ve keyif verici madde kullanma öyküsü ve/veya,
- Annenin, çocuklukta geçirdiği cinsel veya bedensel istismar öyküsü.

Aile içi cinsel istismar nitekim ahlaki ve psikolojik bozuklukların olması, çocukluktan beri gelen rahatsızlıklar gibi nedenlere sığdırılabilir. Anne- oğul ensest ilişkisi diğer ensest ilişkileri gibi bilincin kaybedilmesi ya da geçmişte kendisinin de böyle bir mağduriyetinin olması ve bundan kaynaklı oturmamış kişiliklerin oluşması, sevgi eksikliklerini de temel alırsak genel bir neden faktörü ortaya çıkartabiliriz.

2.3.4. Anne ile Kız Evlat Ensesti

Anne ile kız evlat ensest ilişkisi anne erkek evlat ensest ilişkisinden daha az görülen bir olaydır. Anne duygusal boşluğunu doldurmak amacıyla, kızına anne rolünü yükleyerek ve kendi duygusal açlığını kızını üzerinden besleyerek ensest uygular. Anne kızından kendisine annelik rolü yapması beklentisine girer. Anne kız ensesti eşcinsel bir tür olarak geçmişe oranla artık daha da çok bildirilen ancak diğer ensest türlerine göre nadir rastlanan anne-kız ensesti, ensest ilişkinin kuşaklar boyu devam ettiğini ve aile içinde gerçekleştirilen özel bir tören olarak yaşanan kısa süreli bir olgu olduğu belirtilmektedir (Polat, 2006: 69). Anne tarafından uygulanan cinsel istismar, cinsel temas olarak görülmüş ve burada da bakım yapan yapturan rolünü üstlediği görülmüştür (Ferguson ve Meehan 2005: 76-77).

2.3.5. Kardeşler Arası Ensest

Ensest türlerinden bir diğeri ise kardeşler arası ensesttir. Aile içi cinsel istismarın en çok bilinenlerinden olarakta düşünebiliriz. Kardeşler arası ensestte abi ve küçük kız kardeş direk akla gelen taraftır. Baba kız evlat ensest ilişkisinden sonra en fazla olan ensest türüdür. Nüfusbilim Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından (23 Haziran 2009) hazırlanan “Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak” adlı

çalışmada bu enest türünden genellikle abi kız kardeş arasında geçmektedir. Büyük yaşta olan abinin yine fiziksel gücünü kullanarak kız çocuğunu mağdur ettiği görülmektedir (Çavlin Bozbeyoğlu, 2009). Enest ilişkilerinin temel sebepleri psikolojik alt yapılara kırık dökük yaşamların doğurduğu dağınık ailelerde yetişen, yetişmiş bireylerin sebep olduğunu görebiliriz.

Topçu'ya (2009: 98) göre, aile içinde ortak bir alanda yaşayan kardeşler, birlikte büyüüp geliştikleri için ve ortak yaşam tecrübelerine sahip oldukları için özel hayatı da birlikte paylaşabilmektedirler. Özel hayatı paylaşmanın bir sonucu olarak, kardeşler arasında cinsel anlamda bir etkileşim veya faaliyet görülebilmektedir. Ancak, cinsel anlamda yapılan her etkileşim veya faaliyet cinsel istismar olarak algılanmamalıdır çünkü bu etkileşimler aynı zamanda cinsel içerikli normal tanıma davranışları kapsamına da girebilmektedir. Bu ayrımı yapmak hususunda, yaş, kabul etme durumu veya her ikisi de kıstas alınmalıdır ve bu cinsel içerikli tanıma davranışlarını göz önünde bulundurarak fazla şüpheli, katı ve ahlakçı olunmaması gerekmektedir.

Polat (2006: 56), daha önce ailede yaşanmış bir enest olan var ise kardeşler arası enestinden de görülme olasılığı fazladır. Başa gelen bir gebelik olayı ya da bireylerden birinin evlenmesi bu enest ilişkinin sona ermesine sebep olur. Çocuklar başına gelen olayın farkında olmadığı için bu enest ilişkiyi merak giderebilmek olarak görmektedir. Bu durumdan ötürü kendilerin beklenen travma görülmez ve çocukta bir boşluk yaratır. Diğer enest türlerinin de doğurduğu olumsuz sonuçları da burada görebilmekteyiz. En nihayetinde abi kız kardeş ya da kardeş kız kardeş enest özelliklerinde aynı sonuçlara sebebiyet verir ve aynı psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olur (Özdemir, 2018: 20-21).

Aile kurallarından, düzeninden, aile içi ilişkilerinden uzak kalan kardeşin babanın yokluğu ya da yetersizliğinden kaynaklı ortamın büyük kardeşe kalması etkili zemini oluşturmuştur. Ve enest ilişkiye yönelim daha kolay olmuştur (Polat, 2006: 58). Kardeşler arası enest ilişkinin fazla olmasından ve olumsuz etkilerinden söz eden Bass ve ark. (2006: 88), bu konu fazla üzerinde fazla çalışmanın olmadığını dile getirmiştir.

2.3.6. Farklı Aile Üyeleri Arasındaki Enest ve Çoklu Enest

Enestin kim tarafından mağdur edildiği bu başlık altında çıkmaktadır. Enest mağduru çocuk aile içinde kendisinin güvendiği ve aynı evin içinde yaşadığı dayı, amca

dede, kuzen tarafından da enest ilişkiye maruz bırakılabilir. Saldırıya uğrayan mağdur burada güvendiği insanlara karşı inançsızlık problemleri yaşaacaklar. Aynı evin içinde yaşıyorlarsa tehdit edildi ise bu durumu belki de sürekli maruz bırakılacak ve susturulacak. Arada olan kan bağı arka plana atılarak kaybedilen güvenin psikolojik olarak ortaya çıkaracağı sonuçlara zemin hazırlamıştır. Burada güç kavramı ortaya çıkmıştır. Yetişkin erkekler hakimiyetine güvenerek karşı tarafı mağdur etmektedir. Sezgin, kuzen ile yapılan evlilikleri “kardeş evlilikleri” diye nitelendirmiştir (Sezgin, 2018: 102-103). Enest ilişkinin içine çekirdek ailenin dışında yaşamını sürdüren diğer aile fertleride girmektedir (Sarı, 2017: 51). Enest ilişkilerin yaşandığı yapılar çekirdek aile olarak görülse de aile dışında yaşayan bir diğer ferdeinde olması enesttin her aile yapısında görülebileceğini gösterir (Tuğrul, 2010: 24).

Çoklu enest türleri, geniş aile içinde yaşayan fertler tarafından enest ilişkiye maruz bırakma çok fazla karşılaşılmayan bir durumdur. Dede torun büyükanne torun enest ilişkileri çok fazla olmasa da çalışmalar da yer almıştır. En fazla olarak dede torun enest ilişkisi görülmektedir (Özdemir, 2018: 21-22). Genel olarak dede torun enest ilişkiler karşımıza çıkar. Nadir de olsa büyükanne torun enest ilişkileride vardır. Büyükanne kız torunlarına hatta erkek torunlarına karşı da enest girişiminde bulunmuştur (Polat, 2006: 69; Topçu, 2009: 106). Büyükbaba daha genç ise eğer büyük baba torun enest ilişkileri baba kız enest ilişkilerini benzetilir. Fakat büyükbaba yaşlı ise dedenin kendi egosunu tatmin etme güçsüzleşen yanını saygınlığını artırmaya çalışma çabasıdır (Flowers, 1994: 67).

Babanın olmadığı veya annenin ikinci kez evlenmesi gibi durumlarda genellikle dayı/amca-yeğen enestine rastlanmaktadır ve görülme sıklığı açısından da önemli bir yere sahiptir. Bu enest türünde ilişkinin mağduru olan kız çocuklarının olgunlaşmamış karakterlerinin olması yapılan çalışmalarca belirlenmiştir. Hala/teyze-yeğen enesti ise, diğer enest tiplerine oranla nadiren görülmektedir. Ancak, çalışmalar bu tür enest olgularının bildirildiğini ortaya koymaktadır (Polat, 2006: 71-72).

Çekirdek ailenin dışında da yer alan akraba ile yaşanan ilişki de enest ilişki olarak kabul edilmektedir. Kültürlerin bölgeden bölgeye farklılık göstermesi ülkeden ülkeye değişim olması enest yaşağının değişime uğrayacağını göstermektedir. Bazı ülkelerde kuzenler ile olan evlilikler cinsel ilişkiler kabul edilirken batılı ülkeler kuzen ile olan cinsel ilişkiyi enest olarak kabul etmiştir. Farklı kültürlerde farklı yaşamlarda

ensest tabu değişiklik göstermektedir (Özdemir, 2018: 13-22). Ailede kişi ve ya kişiler enest mağduriyeti yaşayabilir. Bu duruma çoklu enest vakaları denilmiştir. Çoklu enestte bir kişiden fazla aile fertleri ile cinsel ilişki de bulunulması çoklu enest mağdurunu ortaya çıkarmıştır (Flowers, 1994: 67).

Ülkemizde, bazı bölgelerde kültürel farklılıklar, yaşam biçimleri sebebiyle aileler kuzenlerin evlenmesini, cinsel ilişkiye girmesini enest ilişki olarak görmemektedir. Çünkü toplumsal öğretilmiş gerçekler vardır ve kabul edilmiştir. Bundan dolayı ülkemizin bazı bölgelerinde enest kavramı tabu olarak kabul edilmemiş akraba evlilikleri olarak görülmüştür. Enestti her ne kadar çeşitlendirsek açıklamaya alışsakta hiçbir gerekçe ile kabul edilmez ortada bütün hayatı karşı tarafın tatmin hissiyatından dolayı mahvolmuş mağdur bir çocuk vardır.

2.4. ENEST AİLE YAPISI

Eneste genel olarak bakıldığında ekonomik seviyeleri düşük, sosyo kültürel anlamda kendini geliştirmemiş aileler de meydana geldiğine kanaat getirilsede belli bir kalıba sokmak doğru değildir. İlk akla gelenlerden eğitim seviyesinin düşüklüğü, psiko sosyal alt yapılarının oluşmaması ya da bir bağımlılığının olması durumunda enest suçlusunun özelliklerinin sayabiliriz fakat alkol kullanmayan bir bağımlılığı olmayan ekonomik özgürlüğüne sahip oldukça saygınlık gören ve bu manada bir mesleği olan kişilerin de enest mağduru istismarcı olabileceği unutulmamalıdır. Bu tür insanlar daha rahat aybını örtebildiği için sanki sadece alt tabaka insanların istismarcı olduğu düşüncesi ortaya çıkıyor. İstismarcı olan kişi sapkın bir zihniyete sahip olmasında ötürü bu durum kesinlikle eğitim , ekonomi ,saygınlık gibi kavramlarla bağdaştırılmaz (Türkiye Enest Atlası Projesi Özet Rapor, 2014). Bu durum incelenilen nüfus çalışmalarında adli kurumlara başvurulan olgularda istismarcıların hiç okumamış veya ilkokul mezunu olma oranlarının %94, işsizlik oranının ise %50 olduğu görülmüştür (Gündüz ve ark., 2011).

Enest ilişkilerin yaşandığı ailelerde benzer özellikler ortaya çıkmaktadır. Baktığımızda iletişimsiz aileler , fertlerden birilerinin evi terk etmesi, geçmişe dayalı bazı aile fertlerinin cinsel istismar öyküsü , dağınık aile yapıları ve kalabalık aileler ile yaşam mücadelesi, eğitimsizlik, evlilikte yaşanan sorunlar, cinsel problemlerin ortaya çıkması, fiziksel ve ruhsal bozuklukların meydana gelmesi gibi özelliklere sahip

ailelerdir (Johnson, 2004; Lum ve ark., 2015). Paveza (1988) aile içinde ki uzaklıkları babanın anneye karşı olana davranışları, anneye gösterdiği şiddet bu tip ailelerin zayıf duygusal bağlara sahip olduğu ve dışarıya kapalı dünyalarının olduğunu cinsel ilişkilerinin de çarpık olduğu görülür (Lanning, 2001, Herman, 2016).

Annelerin eğitimlerinin incelendiği bir çalışmada, hiçbir eğitim almayan anne oranı %20,8, ilkokul mezunu anne oranı %70, orta öğretim mezunu anne oranı ise %5,6 olarak belirlenmiştir (Akbaş ve ark., 2009). Aile içi iletişimin güçlü olduğu ağırlıklı bireylerin ve sağlam psikolojiye sahip olan aile fertlerinin enste uğrayan mağdur çocuğu hayata kazandırmaları daha hızlı ve sağlam olmaktadır (Romans ve ark., 1997; Lanning, 2001; Taner ve Gökler, 2004).

2.5. ÇOCUK İSTİSMARI

Çocuk hakları sözleşmesinin 1. Maddesine göre 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılmaktadır. Çocuk hakları sözleşmesi tüm dünyada ki çocukların haklarını gözetir. Dünyanın en masum varlığı olan çocukların bu tür kavramlar ile yan yana gelmesi dahi çok acı iken çocukların istismara uğradığı bir dünyanın içindeyiz. Ve tüm dünyada çocuklara uygulanan şiddet ve istismar giderek artmaktadır. Çocukluk dönemi insan bedeninin en savunmasız en güçsüz ve bir yetiškine ihtiyacın olduğu dönemdir. Hayatlarını devam ettirebilmek, sağlıklı yaşayabilmek ve çevrenin olumsuzluklarından kendini koruyabilmek için bir yetiškine ihtiyaç duyar. Bakıma muhtaç olan çocuk dışardan gelecek her türlü davranıştan daha kolay ve şiddetli etkilenmektedir. Çocuğa karşı uygulanan olumsuz davranışlar, şiddet çocuk istismarı çerçevesinde incelenmekte ve araştırılmaktadır.

Çocuk istismarı artık küresel bir sorun hale gelmiş ve çözüm arayışlarına gerek duyulmuştur. Çocuğa uygulanan kötü muamele, çocuk istismarı üzerine birçok tanımlamalar yapılmıştır. En genel tanımı ise Dünya Sağlık Örgütünün yaptığı olarak kabul edilmiştir. Çocuğun sağlığını, fizik gelişimini, psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplumu veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar çocuk istismarı olarak kabul edilir (Polat, 2007: 27).

Çocuk istismarı denilince aklımıza ilk olarak çocuğa uygulanan cinsel istismar geliyor olsa da çocuğa karşı uygulana şiddet, çocuğun benliğine verilen zarar, çocuğa uygulanan cinsel sapkınlıklar ve çocuğun yaşamının ve bakımında ki sorumsuz

davranışlar da çocuk istismarı içerisine girer. Çocuk istismarı; fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar ve ihmal olmak üzere 4 başlıkta incelememiz gerekiyor.

2.5.1. Çocuklarda Fiziksel İstismar

En genel ve geniş anlamıyla, çocuğun kaza dışı yaralanması olarak tanımlanabilir. En sık rastlanılan ve en kolay anlaşılınan istismar türüdür. Fiziksel istismar şeklinin en yaygın olan hali ise çocuğu dövme şeklindedir. Çocukta meydana gelen hasar, kırık, yanma, çıkık ve kesiklerin ortaya çıktığı istismar tipidir (Polat, 2001: 90-91). Fiziksel istismar çok farklı şekillerde gerçekleşebilir. Çocuğu ısırma, vurma, itme, tekmeleme, saçını çekme, yakma, tokat atma, ağzına biber sürme, elinde ki bir cisimi fırlatma, bir cisimle (telefon, kemer vb) çocuğa vurma, daha şiddetli şekilde bıçaklama, boğma gibi çocuğu hayati tehlikeye sokacak boyutlarda da olabilir.

Çocuklara uygulanan bu şiddet durumu çocukların bakımıyla alakalı kişilerin annesi, babası, ya da bakımından sorumlu başka biri ya da öğretmenleri tarafından uygulanır. Çocukta meydana gelen yaralanmalar çocuğun vücudunun herhangi bir yerinde iz bırakılacak şekilde de uygulanır. “Çocuklara karşı şiddet olaylarında tokatlama, itme, bir şeyle vurma veya çocuğa bir şey fırlatma yanında, dövme bıçak ve tabanca ile tehdit etme ile bunları kullanmadır” (Günşen İçli, 2016: 491). Çocuğa karşı uygulanan bilerek ve isteyerek şiddetin her türlüünü içerir fiziksel istismardır. Çocuğa karşı uygulanan şiddetin her türlüü çocukta psikolojik, sosyal benliğinin gelişmesin de olumsuzluklara sebep vermektedir. Şiddet çocuğun sağlığında gelişmesin de, toplum içinde ki davranışların da, topluma uyum sağlama sürecin de çocuk üzerinde hep olumsuz etkiler bırakmıştır.

Çocuklara uygulanan şiddetin genellikle yetişkin kişinin o an ki depresif durumundan kurtulma, öfkesinin kontrol edememekten kaynaklanmaktadır. Yetişkin kişinin çocuk üzerinde kurmak istediği disiplini gücünü göstererek sağlamaya çalışmasıdır. Çocuk üzerinde ki disiplini, söylediğini yaptırabilmeyi çocuk üzerinde kurduğu baskıyla sağlayabileceğinin düşüncesindedir. Fiziksel şiddet çoğu toplumlarda disiplini sağlamak amacıyla kullanılmış bir yöntem olarak görülmüştür. Şiddeti disiplin sağlamada bir yöntem olarak gören kişilerin de aslında öfke kontrolünü sağlayamayan, iletişim becerileri olmayan, sağlıklı bir gelişim geçirmemiş ve bundan dolayı bu yöntemi problem çözmede etkili olarak görmüş kişilerdir.

Çocuk üzerinde disiplin sağlamak isteyen yetişkinlerin amacı çocuğun toplum içinde ki davranışlarını uygun hale getirmek, sınırlarını öğretmeye çalışmak, karşılaştığı sorunlar karşısında mücadele vermeyi öğretmek amaçlanır. Çoğu zaman ve çoğu toplumlar da disiplin ve cezalandırma yöntemi karıştırılmıştır. Çocuk üzerinde fiziksel ve hiyerarşik bir güç kullanarak onu sindirmek, korkutmak çocuğun psikolojisini alt üst etmekten başka bir şey değildir (TBMM raporu 2016). Çocukta meydana gelen olumsuzluklar, yaralanmalar çocuğun öz benliğini kaybetmesi bize gösteriyor ki disiplini sağlamak amaçlı uygulanan cezalandırma yöntemi aslında istenileni vermekten ziyade çocukta ağır hasarlar bırakmaktadır.

Çocuğun vücudunda herhangi bir hasar ile doktora başvurulduğunda ilk olarak fiziksel istismardan şüphe edilmelidir ve ona göre öykü alınmalıdır. Genel bir değerlendirmede eğer çocuk hastaneye geç getirildiyse, yetişkinler tarafından birbirleriyle çelişen anlatımlar mevcut ise, sürekli birbirini suçlayan anne baba ya da çocuğun durumundan başka biri sorumlu tutulmaya çalışılıyorsa, anne ve babanın aşırı kaygı hali ya da umursamaz tavırları fiziksel istismarı büyük oranda doğrular. İstismar olarak değerlendirilen vakalar da sadece çocuğun durumundan ziyade istismar uygulayan kişiyle de ilgilenilmesi ve kişinin çocukluk döneminde yaşadıklarına belki de onun da bir istismar öyküsü bulunacağı düşünülmelidir. Ya da alkol, uyuşturucu ailenin ruhsal yapısında bozuklukların olabileceği durum da gözden kaçmamalıdır (Tıraşçı-Gören,2007: 71).

Fiziksel istismara maruz kalmış çocukların aileleri ya da uygulayan kişilerin de geçmişte yaşadıklarının psikolojilerini olumsuz etkilediği yaptıkları davranışlar ile de görülmektedir. Fiziksel istismar tarih boyunca bütün toplumlarda disiplini sağlamak amacıyla kullanılmış ve yöntem olarak görülmüştür. UNICEF' in 2011 yılı raporunda dünyada disiplini sağlamak amacıyla uygulana şiddetin oranı %95'lere kadar ulaşmıştır. Türkiye'de ise 2009 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve UNICEF ile birlikte yapılan bir araştırmada Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet araştırmasında 7-18 yaş grubu çocukların %45'inin fiziksel şiddete uğradığı saptanmıştır (TBMM raporu, 2016). Yapılan başka bir araştırmada ise Dünya Sağlık Örgütü'nün 2017'de yaptığı "Çocuklara Yönelik Kötü Muamele" başlıklı raporda dünya genelinde her dört çocuktan birinin fiziksel şiddete uğradığı ve dünya çapında ki çocukların %23 sarsılma, dayak yemeyi içeren fiziksel istismara maruz kaldığını belirtmiştir (WHO 2017). Fiziksel istismara uğramış çocuklarda öfke nöbetlerinin

yaşandığı, sosyal çevreye uyumda zorlandıkları, daha agresif, daha öfkeli, çatışmaya ve şiddete meyilli oldukları gözlenmiştir.

2.5.2.Çocuklarda Cinsel İstismar

Çocukla istismar kelimesinin bile yan yana gelmesi ne kadar bir zıt durumken çocuklara uygulanan cinsel istismar ise dünya da kabulü olmayan, toplumların en masum varlığı dediğimiz çocukların bu konulara dahil edilmesinin acı gerçeğidir. Çocuk istismarı aslında dünyanın kabulü zor, gördüğümüz ama görmemeyi tercih ettiğimiz en karanlık en zifiri yanıdır. Cinsel istismar çocuk istismarı tipleri arasında en ağır ,en çok etkileyen ve saptanması zor olan istismar tipidir. Cinsel istismar toplumun gizli kalan yanı, gün yüzünü çıkarılmayan çıkarmak istenilmeyen tarafıdır.

Çocukların cinsel istismarı, çocuğu kendisinden beş yaş büyük bir kişi tarafından cinsel ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmasıdır. Çocuk yetişkinin cinsel stimülasyonu için kullanılmışsa bu çocuğun cinsel istismarı olarak kabul edilir. Cinsel istismar bir çocuk tarafından başka bir çocuğa karşı gücünün, kontrolünün olması ve belli yaş farkının olmasıyla da gerçekleşir (Polat,2007: 93).

Çocuğun cinsel istismarı çocuk hakları sözleşmesinin 1. maddesine göre kabul edilen çocuk kavramını karşılayan insana karşı kendisinden en az beş yaş büyük bir kişi tarafından cinsel doyum ve ihtiyacı için kullanılmasıdır. Çocukluk çağında istismar farklı şekillerde olabilir: Cinsel ilişki kurmak, genital bölgenin okşanması, ekshibioizm (erişkinin cinsel organını göstermesi), oral temas, pornografik filmlerde kullanılması gibi her türlü ilişki istismar grubunda değerlendirilir (Polat, 2007: 94). İstismar tipleri içerisinde en ağır travmalara sebep olan ve saptanması en zor olan istismar tipidir (Polat, 2006: 29).

Çocukların cinsel istismarını 2 temele dayandırmışlar, Bunlardan birincisi çocuğun cinsel bir uyarıcı olarak kullanılması; çocuğun cinsel eyleme dahil edilmesi, çocuğun vücuduna cinsel uyarıcı amaçlı dokunulması ya da çocuğu istismar yapan kişinin vücuduna dokunmaya zorlanmasıdır. Cinsel istismar dokunma olmadan da gerçekleşebilir. Çocuğun pornografik bir malzeme olarak kullanılması, teşhircilik, çocuğu cinsel görüntülere maruz bırakmak gibi farklı şekillerde görülebilir. İkinci unsur ise istismarın gerçekleştiği koşullardır. Burada istismarcının kim olduğu, istismarın nerede gerçekleştiği ile alakalıdır. Taciz eden kişi yaşının ve gücünün avantajını

kullanmasıyla ya da çocuğun tanıdığı güvendiği biriye bu durum çocukta daha fazla yıpratıcı olur (TBMM raporu 2016: 140)

Çocuk istismarı genellikle çocuğun tanıdığı kişi ve yaşadığı bildiği yerde gerçekleşir. İstismara uğrayanın bu durumu açıklamasında geçen sürenin 3-18 yıl arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Bunun sebebi ise; istismarcının çocuğun bildiği ve sevdiği kişi tarafından yapılması o kişiyi sevdiğinden kaynaklı korumak istemesi, kendisine yapılan davranışın istismar olduğunun farkında olmaması, bu durumu nasıl anlatacağını bilmemesi, kendisine inanılmayacağından korkması bu durumu anlattığında istismarcı tarafından başının belaya gireceği korkusu ve tekrardan aynı şeyleri yaşamaktan korktuğu için anlatması yıllar alır (TBMM raporu 2016: 141).

Çocuk cinsel istismarı denildiğin de aklımıza sadece kız çocuklarına karşı yapıldığı geliyor. Fakat erkek çocukları da bu durumlara maruz kalıyor. İstismarı uygulayan kişilerin ise çoğunluğu erkek olmakla birlikte kadın istismarcılarda vardır. Toplumun kanayan yarası ve en karanlık yüzü olan çocuk istismarı toplumun kabul etmek istemediği, başına gelse bile bu olayın duyulmasını istemediği bundan dolayı hep üstünün kapatıldığı bir durumdur. Bizler her ne kadar üstünü kapatsak da istismar vakaları oldukça fazladır.

İstismara uğrayan çocukta istismar sonrası; uyku bozuklukları, altlarını ıslatma, hafıza kaybı, dikkat eksikliği, hiperaktivite, aşırı kaygı bozuklukları, kabuslar, ve aşırı korkular gözlenmektedir. Cinsel istismara uğrayan çocuklar yaşadıklarından kaynaklı yüksek depresyon yaşarlar ve bu vakalarda genellikle cinsel saldırıda bulunma oranları da yüksektir (Tıraşçı-Gören,2007: 72).

Çocukta cinsel istismar tek bir sosyo- ekonomik grupta olduğu söylenemez her türlü sosyo-ekonomik toplumlarda görülmesi mümkündür. İstismarı uygulayan kişinin çocukluğunda da istismara uğramış olması, psikolojik sorunlar yaşaması ya da kendisini cinsel anlamda kendisini bir yetişkine karşı yetersiz görmesinden kaynaklı çocuklardan medet umması aslında temel olan şey istismarcının da toplum için de normal olmayan sorunlu bir tip olabileceğidir

2.5.3. Çocuklarda Duygusal İstismar

İstismar tipleri içerisinde günlük yaşamda en sık rastlanılan olanıdır. Bu istismar tipinin temelinde de çocukta meydana gelen psikolojik hasar vardır. Duygusal istismara uğrayan çocuklar kendilerinden sorumlu olana kişiler tarafından olumsuz davranışlara maruz kalırlar. Çocuk sevgi ve bakımdan yoksundur. Bu istismar tipinde fiziksel ve cinsel istismar da olduğu gibi çocuğun vücudun da herhangi bir hasar bulunmaz. Fiziksel ve cinsel istismara uğramış çocuk aynı zamanda duygusal istismara da uğramış olur (Polat, 2007: 228).

Psikolojik gelişmenin duraklamasına neden olacak sözel istismarı veya aşırı emirleri kapsayan, çocuğun kimliğini zedeleyen ve bozuk davranışları ortaya çıkaran tavırları içerir (Polat, 2001: 94). Duygusal istismar türü hayatımızın içinde sürekli olan fakat aslında yapılan davranışların çocuk üzerindeki olumsuzlukların görülmediği bir istismar türüdür. Aslında çocuklara uygulanan bu davranışların çocuk üzerinde yıkıcı bir etkisi olabileceği düşünülüyor.

Duygusal istismar bakımından sorumlu anne babası yada bakıcısı çevresindeki diğer kişiler tarafından, çocuğa aşağılayıcı sözler söyleme, korkutma, bağırma, tehdit etme, yapabileceğinden daha fazla şeyler yapmasını bekleme, sevgi göstermeme, kardeşleri arasında ayırım yapma, şiddetli baskılar uygulama, sürekli azarlama, küçük düşürme, dalga geçme v.b. duygusal istismar türleri içerisinde de yer alır (Tıraşçı-Gören, 2007: 71). Çocukları toplum karşısında aşağılamak, gururlarını kırmak çocuğun öz benliğini kaybetmesine kendisini önemsiz hissetmesine sebep olur. Bu duruma maruz kalan çocuklar aileden sevgi anlamında da yoksun olduğundan dolayı kendilerini aileden soyutlar. Diğer çocuklara oranla bu çocuklar da kendini değersiz hissetme, sevgiye muhtaç olma, davranışlarının anormal olması, saldırgan davranışlar sergilemesi beklenir. Ve bu durumlar çocuğun ileri yaşamında eğitim hayatında olumsuzluklara ve başarısızlıklara sebep verir. Diğer istismar türlerinin de olduğu gibi burada istismara sebep olana kişinin normal bir psikolojiye sahip olmadığı ve anormal bir büyüme süreci geçirdiği söylenebilir.

2.5.4. İhmal

Çocuk istismar türü olan ihmal, bir birey olarak kabul ettiğimiz çocuğun yaşamını idam ettirebilmesi için gerekli olan temel ihtiyaçların aile bireyleri tarafından

karşılanması zorunluğunun aksi durumunda ortaya çıkan bir türdür. İhmal çocuğun bakımı ile ilgilenmesi gereken kişinin, çocuğun yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamama olarak tanımlayabiliriz (Polat, 2001: 97).

Çocuğun bakımından sorumlu ailesi annesi babası tarafından yaşaması için gerekli olana ihtiyaçlarının karşılanmaması, çocuğun ihtiyacı olan fiziksel ve duygusal gereksinimleri karşılamaması durumudur. İhmal de aynı duygusal istismar gibi günlük hayatta sıklıkla görebileceğimiz bir durumdur. Fakat burada yine kişiler sorumluluklarının farkında değil ve çocuğa karşı ihmalin çocuk psikolojisinde ki etkisinden haberi yok. “İstismar ve ihmali birbirinden ayıran en temel nokta istismarın aktif, ihmalin ise pasif bir olgu olmasıdır”(Polat, 2001: 97).

Çocuk Hakları Sözleşmesinin 19. Maddesine göre çocuğun bakımından sorumlu kişiler çocuğa karşı zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Yine devlet çocuğun haklarını korumaya yönelik ve istismarı önlemek amaçlı projeler ve programlar yapmakla yükümlüdürler. Çocuğun fuhuş, pornografi ve cinsel istismar sömürsünden de devlet korumakla yükümlüdür. Çocukların ruh ve beden sağlığından ayrıca istismar ve ihmal durumlarında devletin sorumluluk alıp bir şey yapmakla yükümlüdür (Tıraşçı-Gören, 2007: 73).

Çocuk istismarı ve ihmalin de farkındalık oluşturmak çok önemlidir. Toplumsal ahlaki yapının bozulduğunun bir göstergesi olan istismar olgusunun varlığını görmezden gelmemek ve düzeltmek için zihniyetlerin değişmesi temel esastır. Çocuklarında bir birey bir insan olduğunu unutmadan onların da duygulara sahip olduğunu aklımızdan çıkarmadan atılan her adım mücadelenin bir parçasıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA ENSEST

3.1. TÜRKİYE'DE ENSEST

Geçmiştem günümüze bütün toplumlar da olan aile içi cinsel istismar ülkemizde de kabul edilmesi zor olmuş ve ortaya çıkarılması reddedilmiştir toplumsal düzeni bozan ensest ülkemizde açığa çıkarılmada, konuşulmak da, zorlanılmış ve genel olarak tüm toplumlarda da olduğu gibi bir sır olarak kalması gerekliliği benimsenmiştir. Ensest kavramı her ne kadar evrensel bir tabu şeklinde ele alınsa da ensest neredeyse tüm toplumlarda ve dünya üzerinde birçok coğrafya da çok sık karşılaşılan bir durumdur (Studer ve ark., 2011).

“Ensest ve gizlilik” kavraları birbiri ile kardeş kavramlardır. Ensest olguların pek çoğu ahlaki ve kültürel kaygılar ve utanç nedeni ile rapor edilememekte ve rapor edilenler ise buz dağının görünen kısmından ibaret olmaktadır (Romito, 2008). Yapılan çalışmalarda olguların %80 oranında rapor edilmediği ve paylaşılan vakaların ensestin sadece küçük bir bölümünü yansıttığı görülmektedir (Kenny ve McEachern, 2000). Toplumlar için bu kadar önem arz eden bir konunun yok sayılmaya çalışılması ve göz ardı edilmek istenmesi durumun ciddiyetini arttırmaya sebep olmaktadır.

Türkiye’de ensest ile ilgili yapılan çalışmalar ensest vakaların gizli kalmasındaki nedenler olarak annenin ve babanın konuyu gizlemek amacıyla çocuğu suçlaması, çocuğun kendini suçlaması veya yaşadığı bu durumun normal olduğunu sanması, istismarcı kişinin tehdit ve baskısı, istismarcı kişinin aile içindeki yeri ve gücü, mağdurun yani çocuğun kendini ifade etmekte zorlanması, toplum baskısı, ailenin bu durumu açığa çıkarmamayı istemesi ensestin gizli kalmasının nedenlerindedir (Bozbeyoğlu ve ark., 2010).

Ensest vakalarının bu şekilde gizli kalması mağdurların korunması ve vakaların engellenmesi için çalışmalar yapılmasını ve sistemler kurulmasını engellemektedir. Ensest ve cinsel istismara yönelik çalışmalar 1970 ve 1980 lerin sonlarına doğru hız kazanmıştır. Hem dünya da hem de Türkiye’de yapılan çalışmalarda ensest vakalarında en yaygın görülen tipin baba-kız ensesti olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Yılmaz ve Eryılmaz, 2016). Literatüre bakıldığında Dünya da ensestin görülme sıklığı %5 ile %62

arasında görüldüğü Türkiye de ise görülme sıklığının örneklemin tipine göre %1,4 ile %31,1 olarak değişkenlik gösterdiği bilinmektedir (Yanık ve Özmen 2002).

Çocukluk çağındaki cinsel istismar oranının ülkemizde %22 dir. Bu oranın %20 ile %25 lik kısmını ensest vakaları oluşturmaktadır. Ensest vakalarının sayısının bu kadar geniş aralıklarda değişim göstermesinde kültüre, ülkeye ve raporun alındığı kaynağa göre değişiklik olması neden olmaktadır (Akbaş ve ark., 2009). Çalışmalardaki örneklem türünde sonucu değiştirme de önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Çalışmalar genel olarak yetişkinlerde geriye dönük çalışmalardaki olgular ya da bir kuruma başvuran cinsel istismar mağduru ile yapılan çalışmalardan elde edilmektedir.

3.2. TÜRKİYE'DE ENSEST BİLİNİYOR MU?

Yapılan çalışmalar sonucunda ensest olgularının pek çoğu gizli kaldığı görüşünde uzmanlar hem fikirdirler. Ensest ile mücadeledeki en önemli adım ensestin ortaya çıkarılmasıdır. Fakat ensestin ortaya çıkmasını engelleyen nedenlerin saptanması yapılmadan ensestin ortaya çıkmama nedenlerini araştırmak tek başına yetersiz kalacaktır. Ensestin uzun zaman boyunca gizli kalmasının veya ortaya hiç çıkmamasının birçok nedeni bulunmaktadır. bu nedenlere bakıldığında istismarcının mağdurun güven duyduğu bir kişinin olması, genellikle kendi evinin içinde hatta kendi yatağında olması gibi nedenler istismar durumunun açıklanmasını zorlaştıran durumlarıdır. Mağdur içinde bulunduğu bu çevreden uzaklaşmadan güvende hissedeceği bir yere ya da bir kişinin yanına geçmeden bu durumun açığa çıkması pek mümkün olmamaktadır.

3.3. TÜRKİYE'NİN ENSEST GEÇMİŞİ NEDİR?

Araştırmalar neticesinde Türkiye de ensest vakalarda tanı konulmuş olan vakaların sayısının bildirilmesi gerekenden daha az sayıda olduğu görülmektedir. Ailesi içinde cinsel istismara uğrayan çocuklarda fiziksel sorunlar psikososyal sorunlar ve cinsel sağlığı ile ilgili sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Aile içinde yaşanan ahlaki sorun olarak ele alınan ensest olayı ve mağdur kişiler ailenin diğer üyeleri tarafından gizlenmektedir. Aileler tarafından mağdurun sağlık durumu ile ilgili durumların öncelikli olması gerekirken aile için ensest olaylarında ahlaki boyut çok daha fazla önem arz etmektedir.

3.4. TÜRKİYE'DE ENSEST KAVRAMINA SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ

Ensest tarih boyunca toplum içinde yasaklanmış bir tabu olmuştur. Ensestin açıklaması biyolojik olarak akrabalık bağının bulunduğu aile üyeleri arasında yaşanan ilişkidir. Klasik ensest olarak tanımlanan ensest ise yalnızca kan bağı olan kişiler arasında yaşanmaktadır. Kan bağı önemlidir. Ensest kavramının uzun yıllar boyunca görmezden gelinmiştir. Ensest kavramının diğer bir açıklaması ise aile de eşler haricinde diğer aile üyeleri arasında yaşanan cinsel yakınlaşmalardır. Aile içerisinde ensest ilişki çaprazlamaları şu şekillerde olabilmektedir. Biyolojik ebeveyn ve çocuk arasında (baba ile kızı ya da anne ile oğul) kız ve erkek kardeşlerin arasında, üvey baba ile kız çocuk arasında, üvey anne ile erkek çocuk arasında ya da anne baba ile evlat edinilen çocuk arasında görülmektedir. Ensestin her toplumda yasaklarının olduğu, küresel nitelikte toplumsal kuralların olduğu bilinmektedir. Ensest toplumların kültürel farklılıklarından dolayı kapsam olarak değişse de her kültürde yasaklı bir konu olduğu görülmektedir. Bütün toplumlarda asıl amaç ensestin kapsamı içine giren ilişkiyi önlemektir. Sosyolojik olarak ensestte bakıldığında ise dinin, coğrafyanın, yörenin ve dar bir alan içinde izole bir şekilde yaşamın enseste etkisi bulunmaktadır (Ataç, 2018: 872-873).

Ailenin parçalanması, aile içinde şiddet olaylarının yaşanması, madde ve alkolün kötüye kullanılması, kalabalık bir aile yapısının olması, aile de üvey babanın var olması, ebeveynlerin geçmiş dönemde cinsel istismara uğramış olma öyküleri, anne ve babanın eğitim ve düzeyi ve sosyo ekonomik düzey olarak düşük olması, sosyal desteğin yetersiz olması, aile de annenin hastalanması, annenin gece çalışması veya annenin evi terk etmesi, ebeveynler arasında cinsel yaşantıda zorunlar yaşanması, ebeveynlerin ruhsal olarak veya fiziksel olarak bir hastalığının olması, ebeveynlerin çocukları ile aynı odayı hatta aynı yatağı paylaşma durumu ensest olgularının yaşanması açısından risk faktörleridir.

Ensest vakalarının yaşandığı aileler de sanılanın aksine bu aileler dışarıdan problemlili aileler olarak görülmemektedir. Ancak bu görünüm ensestin yaşandığı ailelerin ensest olayı dışında sorunsuz bir aile olduğunu göstermez. Ensest vakalarının yaşandığı ailelerin incelendiği çalışmalar bu ailelerin ortak özelliklerinin olduğunu göstermiştir. Bu özelliklere bakıldığında ensest yaşanan ailelerde annenin ve babanın çocuklarına karşı duygusal anlamda uzak oldukları, ev içinde cinsel içeriği olan

davranışların sıkça yaşanması söz konusudur. Cinsel istismar vakalarının yaşandığı ailelerde üyelerin arasında kullanılan savunma mekanizmaları küçümseme, inkar, bilişsel çarpıtmalar, mantıksızlaştırmalar ve vb. savunma mekanizmalarıdır. Ensest vakalarında bu savunma mekanizmaları sıkça kullanılmaktadır.

Aile içindeki istismar vakalarında babanın madde kullanım bozukluğu yaşadığı ve antisosyal bir kişiliğinin olduğu görülmektedir. Saldırgan kişinin sıklıkla alkol kullandığı bu durumun da cinsel istismarın yaşanmasını sağlayan etkenlerden olduğu görülmektedir. Cinsel istismar vakalarında ailenin soyal izolasyonunun olduğu ve çoğunlukla da dışa kapalı ailelerin olması önemli bir durumdur. Aile içinde çatışma yaşanması, her iki ebeveynin de yetersiz denetim ve gözetim yapması, çocuk ile ebeveyn arasında kurulmuş olan bağın zayıf olması, çocukların disiplin edinmesi için uygulanan fiziksel cezaların olması çocukların ileleyen süreçlerde şiddet davranışı göstermesinde ve suç işleme davranışının görülmesinde yakından ilişkilidir. Cinsel istismara uğrayan çocukların aileleri ile olan ilişkileri, ailenin çocuğa karşı sergilemiş olduğu destekleyici davranışlar çocuklarda travma belirtilerini iyileştirdiği saptanmıştır. Anne desteğine sahip ensest mağduru kişilerin bu çok travmatik olay ile daha kolay bir şekilde baş edebildikleri görülmüştür (İbiloğlu, 2018: 86-87).

Yapılan araştırmalarda annenin cinsel istismarın görüldüğü evlerde çocuklarına karşı çok koruyucu olamaması, aile içinde fiziksel şiddetin görülmesi ve annenin pasif bir yapıda olması, ensest farkında olmaları ancak aile düzeninin bozulmasından çekinmesi, ekonomik özgürlüğünün olmaması, kocasının kendisine uygulayacağı şiddetten korkması ve olayın çevresi tarafından duyulmasını istememesi gibi durumlar annenin bu durumu görmezden gelmesindeki en önemli nedenler arasındadır. Bir çok kadın böyle bir durumun yaşanacağına ihtimal vermek istemez eşinin çocuklarına karşı böyle bir eylemde bulunacağını düşünmez. Bu durumu fark ettiğinde ise inanmak istememe, şaşkınlık, aşırı öfke ve suçluluk gibi yoğun duygular yaşayabilmektedir. Bazı vakalarda ise annenin yaşanan cinsel istismarı unutmak istediği ve bunun için de çocukta hatalar bulmaya çalıştığı görülmüştür. Cinsel istismara uğramış kadınlar ile ilgili çalışmalar da mağdurların kendilerine bu kötü davranışı yapan babalarından daha fazla kendisini koruyamadığını düşündüğü ve olaya göz yumduğunu düşündüğü annesine karşı daha öfkeli olduğu daha çok kızgınlık hissettiği görülmüştür (İbiloğlu, 2018: 87-88).

3.5. TÜRK TOPLUMUNDA ENSESTTE BAKIŞ AÇISI

İnsanlığın oluşumunun başlangıcından itibaren cinsellikte var olmuştur. Toplumsal ahlaki düzenin sağlanması ve bu düzen içinde yaşanılması için sosyal, dini ve ahlaki bir kurallar bütünü içinde cinsellik kabul edilmiştir. Toplumsal düzende cinselliğin doğru kabul edilen tabularına yer verilmiştir. Sosyo-kültürel düzende cinsellik kültürü ortaya çıkmıştır. Ahlaki ve kültürel bir düzen dahilindeyken bile tabu haline gelmiş olan cinsellik, ensest (aile içi cinsel istismar) toplumda her yönüyle reddedilmiştir. Türk toplumlarında ensestte bakış kabul görmemiştir. Bu durum ise en temelinden bakılırsa Osmanlı medeniyetinden ileri gelen muhafazakarlık düşüncesi baz alınmıştır (Girgin, 2016).

Türk toplumunda muhafazakarlık düşüncesine dayandırılıp dinsel tabular, toplumsal kültürel yaşanmışlıklar insanlığın temelinden bu yana ters düşmüştür. Her ne kadar geçmişten bu yana reddedilmiş, kabul görmemiş olsa da ülkemiz de ensest oranı yüzde 40'dır (Karabacak&Tamer Torun, 2021). Toplumsal baskılar ve çevresel faktörlerden ötürü ensest Türk toplumunda sanki hiç yokmuş gibi olmayacakmış gibi kabul edilmemiş. Fakat hiçbir gerekçenin kabul görmediği bu mağduriyet oranı ülkemizde yüzde 40'dır. Bu durum kabul edilmese de kendi başına geldiğine susulmuş veya toplumsal baskılardan ötürü susturulmuştur. Bu duruma gerekçe olarakta dış etkenlerin inanmayacağı, müslüman bir toplumda bu durumların hiç olmayacağı düşüncesi ve de toplumdan dışlanma korkuları gösterilmiştir.

Türk toplumun yetiştiği, yetiştirildiği sosyo-kültürel dini, ahlaki yapıda cinsellik bir tabu dahilinde iken aile içi cinsel istismar ağır travmatik ve sürekli reddedilen kabullenilmeyen bir durum haline gelmiştir. Geleneksel bir toplumsal yapıya dayanan Türk toplumu bireyden önce aileyi ön plana çıkarır. Fakat aile içinde çocuk yeteri kadar değer görmemektedir. Çocukların hak edilen kıymeti görmediğinden ötürü aile içinde cinsel istismara maruz kaldığında da toplumsal içgüdülerden dolayı ilk kurban çocuk olarak görülmüştür. Aile kurumu önemsendiği için mağdur olan çocuk yok sayılır (Bozbeyoğlu, 2007). Bu durumun değişimini sağlamak yine bizim elimiz de ensesste karşı mücadelenin temeli aslında aile içindeki zihniyetleri her türlü toplumsal baskılara rağmen değişmesi için mücadele etmekle başlar.

3.6. TÜRK TOPLUMUNDA AİLENİN YERİ VE ÖNEMİ

Türk toplumu için aile kurumu tarihin her döneminde önemli bir yere sahip olmuştur. Eski Türk toplumlarından bugüne Türk aile yapısında değişimler olsa da aile kurumu bugünde Türk toplumunda yerini ve önemini korumaktadır. Aile kavramı birçok farklı dilde ve toplumda farklı anlamlar taşımaktadır. Bu anlamların içinde öne çıkanlar hane halkı ve aynı çatı altında yaşayan kimseler olmuştur. Ailenin dönüşen ve gelişen bir yapıda olması her toplumda ve kültürde farklı dinamiklerinin olmasından dolayı tek bir aile tanımının yapılamayacağı görüşü sosyologlar tarafından kabul edilmiştir (Şenol&Taştan, 2018).

Aile kurumu için yapılacak her tanımın eksik yapılacağını düşünsek de birkaç aile tanımına burada yer vereceğiz. Giddens'a göre "aile, akraba bağlantılarıyla doğrudan doğruya bağlanan, yetişkin üyelerin çocuklara bakmak sorumluluğunu üstlendiği bir insanlar topluluğudur" (Giddens, 2013). Bir başka aile tanımlamasında ise aile aynı çatının altında hayatlarını devam ettiren, üyelerinin birbiri ile kan bağı ve evlilik bağı ile bağlı bulunduğu üyelerinin içinde yer aldığı toplumsal çevresi ile devamlı bir iletişim ve etkileşim de bulunduğu, üyelerinin kendi değer ve inanç sistemlerinin var olduğu toplumsal bir yapı olarak tanımlanmıştır (Aydın, 2017).

Aile tanımı birden çok olsa da tüm tanımlar ortak bir payda da buluşmaktadır. Bu paydalardan ilki ailenin üyelerinin sevgi gereksinimlerinin karşılandığı bir kurum olması ve üyelerinin toplumla bütünleşmesine olanak sağlayan bir yapı olmasıdır. Aile aynı zamanda bireyin toplumsal normları öğrendiği kurumdur. Aile kurumu bu özelliği ile içinde bulunduğu toplumun yansımasıdır (Tezcan,1995). Aile kurumu bugün birçok yönüyle değişime uğramış olsa da ailenin temelde biyolojik, psikolojik, ekonomik ve toplumsal işlevleri devam etmektedir. Bu işlevler aile kurumu sayesinde düzene sokulmaktadır. Aile kurumu bu işlevleri yerine getirerek bireyi topluma hazırlamaktadır.

Aile kurumu büyüklüklerine ve otoriteye göre sınıflandırılmaktadır. Büyüklüklerine göre aileler 3 tipe ayrılmaktadır. Bunlar; geniş aile, çekirdek aile ve çözülen ailedir. Geniş aile anne, baba ve çocuklar dışında büyük anne, büyük baba, kuzenler ve kardeşlerinde bulunduğu ailelerdir. Bu aile yapısı genel olarak geleneksel toplumlarda görülmektedir (Yıldırım,2011). İkinci tip aile ise çekirdek ailedir. Çekirdek aileyi anne, baba ve çocuklar oluşturmaktadır. Bu aile tipi sanayi devrimi ile

yaygınlaşmıştır. Üçüncü tip aile çözülen ailedir. Çözülen aileyi ise kendi içinde tamamlanmamış aile ve parçalanmış aile olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Parçalanmış aile kurulmuş olan ailenin üyelerinin birinin sonradan aileden çıkması durumudur. Tamamlanmamış aile ise aile birliğinin hiçbir zaman kurulmamış olduğu yapıdır. Bu aileler evlilik dışı çocuk sahibi olan ailelerdir. Günümüzde bu tip evliliklerin sayısı git gide artmaktadır (Lale,2014).

Otoriteye göre aile ise ikiye ayrılmaktadır. Bunlar; anaerkil aile ve ataerkil ailedir. Anaerkil aileler günümüz toplumlarında çok az rastlanan ailelerdir. Bu aile tipinde aile annenin soyundan devam etmekte ve annenin soyundan kişilerle bir arada bir yaşam şekli bulunmaktadır. Günümüzde Kanada, Kuzey Amerika ve Amazon'lar da bu aile tipine rastlamak mümkündür (Yıldırım, 2011). Otoriteye göre aile tipinin ikincisi ise ataerkil aile tipidir. Bu aile tipinde soy babadan devam etmekte ve aile de otorite baba olarak görülmektedir. Bu aile tipinde baba ailenin reisi ve söz sahibi kişisidir. Bu tip ailelerde baba kadın ve çocuklar üzerindeki her türlü hakkı elinde bulundurmaktadır. Geleneksel Türk toplumunun aile tipi ataerkil aile tipidir.

Türk toplumunda aile kurumunun dününden bugününe baktığımızda birçok değişimler yaşanmıştır. Geçmiş dönemlerde kırsalda yaşayan köy aileleri fazlayken bugün sanayi devriminin bir sonucu olarak kentte yaşayan kent ailesi sayısı daha fazladır. Kırsalda yaşanan aileler genelde geniş aile yapısında var olurken bugün kent ailesinde çekirdek aile ve tek ebeveynli aile yapısı daha yaygın bir şekilde görülmektedir. Türk aile yapısındaki bu değişimler toplumsal cinsiyet rollerini de etkilemiştir. Kentleşme ile birlikte hane halkının eğitim düzeyinde değişimler yaşanmış ve kadının iş hayatına girmesi ile birlikte Türk ailesinde ataerkil yapısında değişimler yaşanmaya başlamıştır. Türk ailesinde birçok değişim söz konusu olsa da aile en önemli kurum olmaya devam etmektedir. Ailenin birliği ve devamlılığı için uğraşmaktadır.

Aile çocuğun en temel gereksinimleri olan barınma, beslenme ve korunma ihtiyacının karşılandığı yerdir. Çocuğun bu gereksinimleri ailesi tarafından sevgi ve güven ortamında sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi çok önemlidir. Çocuğun topluma yararlı bir birey olarak yetişmesinde ailesi içinde kazandığı toplumsal değerler önemlidir. Çocuk ailesi içinde edinmiş olduğu toplumsal değerler ile sosyalleşme sürecini yürütebilir. Çocuğun ailesi içinde samimi, sıcak ve içten ilişkilerin var olması olumlu duyguları arttırmakta olumsuz duyguları uzaklaştırmaktadır (Kır, 2011).

Çocuğun ilk sosyal çevresi ailesidir. Çocuk ilk sosyal davranış kalıplarını ailesi ile kurduğu etkileşim ve iletişim ile kazanır. Anne, baba ve ailedeki diğer bireylerin çocuğa olan tutumları çocuğun o ailedeki konumunun belirlenmesini sağlamaktadır. Çocuğun sağlıklı bir kişilik zeminine sahip olmasında ailesinden yeterli güven duygusunun aktarılabilmesi ve toplumsal kabul görebilmesi için gerekli aile desteğini alabilmesi önemlidir (Buldu, 2021).

Bir çocuk için ailesinin var olması, ailesinin bütünlüğünü koruması parçalanmamış olması ve o ailenin işlevlerinin yerine getiriyor olması büyük bir öneme sahiptir. Bir ailenin işlevselliği iki şekilde ele alınır. Bunlar; ailenin işlevlerini yerine getirmesi olarak tanımlanan sağlıklı aile ve ailenin işlevlerini yerine getirmemesi olarak tanımlanan sağlıklı ailedir. Bir ailenin sağlıklı mı sağlıklı mı olduğunu etkileyen birtakım unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurlar aile içerisindeki ilişkilerdeki dinamikler, ailedeki sosyal destekler, ailenin sosyo ekonomik düzeyi, aile üyelerinin kişilik özellikleri ve kalıtım özellikleridir (Özgüven, 2000).

Çocuk için aile içindeki bireylerin birbirine güven ilişkisi kurması son derece önemlidir. Aile içinde güven ilişkisinin var olması sosyal ilişkilerimizin de doğru işleyebilmesi için bir temel oluşturmaktadır (Erşahin, 2021). İnsan doğası gereği inanmaya ihtiyaç duymaktadır. Aile de ve toplumda güven ortamı olması bir birey için çok önemlidir. Sağlıklı bir ailede bireye değerli olma hissi, güven ortamı, aile üyeleri ile yakınlık ve dayanışma hissi, sorumluluk alma, zorluklarla baş etme ve zorlukların üstesinden gelebilme yeteneği, mutluluk ve kişinin kendini gerçekleştirebileceği duygusu sağlıklı aile ortamında sağlanır. Aile içindeki üyeler kendilerini hem maddi hem de manevi olarak dış etkilerden korunmuş hisseder. Aile içinde bir güven oluşmaması durumunda birey ailesinde oluşturamadığı güven duygusu için yeni arayışlara girer bu arayışların neticesinde birçok sorun ile karşılaşır. Bu sorunlar içerisindeki en hassas olan konu ise enest ilişkilerdir (Yavuzer vd., 2010).

Enest ilişkinin yaşandığı ailelerin incelendiği birçok araştırma da görülüyor ki enestin yaşanan aileler de aile içindeki yakınlık kurallarında bir bozulma söz konusudur. Enestin görülme sıklığının çekirdek aile yapısında daha fazla olduğu bilinmekle birlikte parçalanmış aile ve geniş ailede de enest vakalarına rastlanıldığı bilinmektedir. Enest vakaları her sosyo ekonomik düzeyde aile de görülmek ile birlikte daha çok düşük sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerde görülmektedir. Enest ile ilgili

incelemelerde ensestin üvey ailelerdeki bireylerde iki ebeveyni bir arada olan bireylere göre daha sık rastlandığı görülmüştür (Yetiş, 2021)

3.7. AİLE BÜTÜNLÜĞÜ BOZULDUĞUNDA YAŞANAN SIKINTILAR

Tüm toplumlarda aile geçmişten günümüze toplumdaki en önemli kurum olmaya devam etmektedir. Aile bir bireyin doğumundan ölümüne kadar birçok gereksiniminin karşılandığı bir yerdir. Çocuğun ilk temel ihtiyaçları olan beslenme, barınma ve koruma ihtiyacından başlayıp güven, aidiyet, sorumluluk verme, toplumsal ilişkileri sağlama gibi birçok ihtiyacı aile de karşılanmaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu ailenin bütünlüğünün bozulması yukarı da belirttiğimiz ihtiyaçların tam olarak karşılanmamasına neden olmaktadır.

Aile bütünlüğünün bozulduğu ailelerde çocuklar için pek çok dezavantaj meydana gelmektedir. Birçok araştırmada aile bütünlüğünün bozulması ile işlevini yitiren ailelerdeki çocukların suça karıştığı ve istismara uğradığı görülmüştür. Bugün konumuz itibari ile aile bütünlüğünün bozulması ile yaşanan sıkıntılara değineceğiz. Aile bütünlüğünün bozulması ile yaşanan sıkıntılardan en derin izlere neden olanı ise cinsel istismardır. Yapılan çalışmalarda cinsel istismara maruz kalan çocukların ailelerinin ortak özelliklerinin aile üyeleri arasındaki duygusal bağların zayıflığı, ailedeki üyelerin duygularını olumsuz ve saldırgan bir tavır ile ifade ettiği, ailedeki üyelerin yüksek kaygı duyması, bu aile de yer alan üyelerin kendisine karşı güven duygusunun azalması, aile üyelerinin bir çoğun da sosyal ilişki kurmakta zorluk yaşadığı görülmektedir (Öztürk, 2009).

Küntay ve Erginsoy'un yürüttüğü fuhuş yoluyla istismara uğrayan kız çocuklarıyla gerçekleştirdikleri bir çalışma verilerinde araştırmaya katılan çocukların %33 ünün aile bütünlüğü boşanma ile bozulmuş aileler olduğu %17 sinin ise ailelerinin ayrı yaşadığı geri kalan çocuklarının da %3 ünün her iki ebeveynini kaybetmiş olduğu, %6 sının annesini kaybetmiş bireyler iken %17 si babasını kaybetmiş kişiler olduğu görülmüştür (Küntay&Erginsoy, 2005).

Alan yazında incelenmiş olan birçok çalışmada ise evde üvey bir baba ile birlikte yaşayan kız çocuklarının öz babası ile birlikte yaşayan kız çocuklarına oranla daha çok istismara uğradığı görülmüştür. Üvey baba ile birlikte aynı evde yaşamak cinsel istismar için bir risk unsuru olarak kabul edilmektedir. Aile bütünlüğü boşanma

ile bozulmuş ailelerde ensest görülmesindeki en önemli etkenlerden biri de çocuğun aile bütünlüğünün bozulması sonucunda risklere daha açık olması ve sevgi ihtiyacını karşılanması için ebeveyni dışındaki diğer kişilere karşı yakınlık duymasındır. Cinsel istismarın yaşandığı ailelerde aile içi iletişim yetersiz ve sorunludur. Cinsel istismarda aile içinde anne babanın tutumları çok önemlidir. Anne baba arasında uzak bir ilişki yaşanması ve çocuklara karşı duygusal anlamda anne babanın ulaşılmazlığı cinsel istismar açısından olumsuz sonuçlara neden olmaktadır.

Hem dünya da hem de Türkiye’de yaşanan ensest vakalarına bakıldığında ortak özelliklerin en başında aile bütünlüğünün bozulduğu aileler gelmektedir. Bu aileler genel olarak kişisel, ekonomik ve sosyal sorunlar yaşayan ailelerdir. İstismarın yaşandığı ailelerde genel olarak alkol ve uyuşturucu kullanımı olan bir birey bulunmakta ve aile içi şiddet olayları yaşanmaktadır. Bu ailelerde aile içi bağlar çok zayıftır (Özdemir,2018). Cinsel istismarın yaşandığı ailelerin hepsinde bu durum görülme de istismar vakaların bir çoğun da ortak özellik olarak şiddet ve aile bütünlüğünün bozulduğu görülmektedir.

Cinsel istismar vakaların görüldüğü ailelerde aile üyelerinin terkedilme korkusu ve ailesinin dağılması korkusunu yaşadığı görüşmüş ve bu korkulardan dolayı ailenin birbirine bağlandığı görülmüştür. Bu durum o aile de sağlıksız ve işlevsiz bir aile sisteminin yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu ailelere dışarıdan bakıldığında normal bir görünüme sahip olabilirler ancak aile yakından incelendiğinde şiddet, tehdit ve baskının hakim olduğu gözlemlenebilmektedir. Cinsel istismar durumunun yaşandığı ailelerde yaygın olarak rol karmaşasını yaşandığı gözlemlenmekte ve annenin görev ve sorumluluklarını kızına bıraktığı görülmektedir. Cinsel istismarın yaşandığı ailelerin toplumdan izole bir yaşam sürdürme eğiliminde olduğu ve yabancı bir kişi ile çok yüzeysel temasta bulunduğu görülmektedir (Domaç, 2019).

3.8. TOPLUMUN O AİLEYİ DIŞLAMASINDA YAŞANAN VEYA YAŞANACAK SIKINTILAR

Türk toplumu ataerkil aile yapısına sahip bir toplumdur. Ataerkil aile yapısında aile de erkeğin üstün olduğu düşüncesi hakimdir. Ataerkil aile yapısına sahip toplumlarda erkeğin iktidarına karşı kadınların boyun eğmesi gerektiği düşüncesi toplum tarafından kadınlara dayatılmaktadır. Ataerkil yapının bu dayatması Türk toplumunda birçok soruna neden olmaktadır. Bu sorunlardan en başta geleni ise cinsel

istismardır. Ataerkil yapının erkeklere sunmuş olduğu üstünlük kız çocuklarının cinsel istismara uğramasında ve kendisini savunamamasında önemli bir etkiye sahiptir. Kız çocuklarının kendi bedenlerinin üzerinde kontrolü kendi ellerinde tutmadıklarını düşünmesi, kız çocuklarının kendini ifade edememesi, istismara ve istismarcıya karşı koyamaması ataerkil aile yapısındaki otoriter yapı duyguların doğru ifade edilmesinin önündeki en önemli engeldir. Ataerkil yapının kadını erkeğe bağımlı kılması ve ailenin birliği ve devamlılığının önemli bir değer olarak kabul ettirmesi kadınları ve kız çocuklarını istismara açık hale getirmektedir. Cinsel istismar toplum içinde çok hassas ve gizli tutulması gereken bir konudur. İstismarın gizli tutulmasının nedenlerinden biride aile mahremiyetinin sarsılacağı düşüncesidir. Toplumdaki bu düşünce istismarın gizlenmesini, üstünün örtülmesini ve görmezden gelinmesine neden olmaktadır (Öztürk, 2009).

Cinsel istismar ataerkil yapıdaki toplumlarda kabul edilemez bir konudur. Ensestın diğer cinsel istismarlara göre daha çok gizli kaldığı bunun da nedeninin ataerkil aile yapısının bir sonucu olduğu bilinmektedir. İstismara uğrayan çocuklar aile birliğinin korunması için istismara sessiz kalabilmektedir. İstismara sessiz kalınmasında alay konusu edilmek, suçlanılmak, güvenilmemek, çevresi tarafından dışlanmak gibi korkularda yer almaktadır. Cinsel istismarın açıklanması ile ailenin parçalanması düşüncesi, istismarın duyulması ile çocuğun arkadaşları ve akrabaları tarafından namusunun kirlendiğine yönelik konuşmaların yapılma olasılığı gizliliğin diğer nedenleridir. Ensestın gizli kalmasındaki bir diğer neden ise ekonomik nedenlerdir. Ensest vakalarında istismarcı kişi ailenin hem ekonomik hem de sosyal olarak gereksinimlerini karşılayan kimse olabilmekte bu da gizliliğine neden olabilmektedir. Çocuklara yönelik cinsel istismar toplum içerisinde gizlenmekte, çok dile getirilmemekte, bastırılmakta ve açığa çıkarılmamaktadır. Ancak bu durumun gizlenmesi bireye, aileye ve topluma önemli sonuçlar doğurmaktadır (Şahin&Taşar, 2012).

Cinsel istismara uğramış çocuklar hem duygusal olarak hem de bilişsel olarak değişime uğramakta ve benlik algısında, duyuşsal kapasitesinde bozulmalar yaşamaktadır. Çocuklarda bu durum kısa ve uzun vade de travmalara sebep olmaktadır. Travmaların en önemli nedeni ise çocuğun istismar sonucunda damgalanmasıdır. Damgalanmanın genel olarak eylemi başlatan o eylemi gerçekleştiren sapkın kimse için olduğu düşünülse de toplumda sadece sapkın davranışı gerçekleştiren kişi için değil

aynı zamanda bu kötü olaya maruz kalan kişi yani mağdur ve ailesi için de söz konusudur. Bu damgalanma durumu hem sapkın kişi için hem de mağdur kimse için geçerli olup olumsuz durumlar ve sonuçlara neden olmaktadır.

Cinsel istismar sonucunda incinen mağdur yaşadığı kötü olayın üstüne bu durumun açığa çıkmasıyla yaşayacağı damgalanmanın olumsuz etkilerinden, toplumsal zararlardan korunmak ve yaşanabilecek olumsuz durumlardan kaçınmak için olayı gizleyebilmektedir. Bu durumun gizlenmesi istismarın devam edilmesine bir döngüye girmesine ve daha büyük sonuçlara neden olabilmesini sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda cinsel istismar vakalarının gizli kalmasındaki en büyük etkenin damgalanma korkusu olduğu ortaya çıkmaktadır. Gizliliğin diğer nedenleri ise mağdurun utanç ve lekelenmiş hissi, toplumsal cinsiyetinin değerleri dışına itilme korkusu, toplumsal çevre ve ataerkil ailenin baskısı, sapkının tehdit etmesi, mağdurun ailesinin itibarının zedelenmesi endişesidir. Yapılan çalışmalarda mağdurun kendini lekelenmiş ve kirlenmiş hissetme duygusunun ağır bastığı görülmektedir. Bu duygunun oluşmasında en önemli etkenlerden biri de toplumda mağdurun kirlendiği ve lekелendiği dair ön kabullerinin var olması ve toplumun mağduru da damgalamasıdır (Ersoy ve Ark. ,2022).

Çocuğun cinsel istismarı gizlemesinin temel nedeni toplumun hem kendisi hem de ailesi üzerinde oluşturacağı baskılardır. Toplum tarafından ensest algısı cinsel istismarın önüne geçerek mağdurun ve ailenin namusunun kirlenmesi şeklinde algılanmaktadır. Mağdur kız çocuğu ise bu durum kız çocuğunun bekaretinin bozulduğu algısına, erkek çocuğu ise ve bir erkek tarafından istismar edildi ise eş cinsellik algısına neden olmaktadır. Ensest çalışmalarının pek çoğunda sapkın kişi ya da ailesinin daha önce bir istismara maruz kaldığı görülmektedir (Özdemir,2018)

Ensestin kardeşler arasında yaşandığı durumlarda aile hem mağdur kişinin hem de sapkının kendi öz çocukları olmasından dolayı bir ikilemin içerisine düşebilmektedir. Çalışmalar da kardeşler arasında yaşanan ensestte aile mağduru aileden uzaklaştırma yoluna gitmekte sapkın çocuğunu toplumsal baskı ve şiddetten korumak için olayı ört pas etmeye çalıştığı görülmektedir. Bu ve benzeri toplumun ön kabulleri, damgalama davranışı, alaycılığı, dışlayıcılığı, saldırganlığı tüm dönemlerde ve toplumlarda ensestin gizli kalmasına ve sapkının bu davranışı gizliden gizliye devam etmesine neden olmaktadır (Özdemir,2018)

3.9. İSTATİSTİKLERLE TÜRKİYE'DE ENSEST

Çocuk ve Şiddet Çalıştayı'nın 2009 raporunda ki verilere göre Türkiye'deki cinsel istismar oranlarının % 13 olduğu tahmin edilmektedir. Yaşanan cinsel istismarın %50 oranında aile içersinde gerçekleşmiş olduğu ve mağdur kişilerin sadece %15 lik kısmının yaşadığı durumu bildirdiği görülmektedir. Ocak 2001 yılı ile Aralık 2005 yılları arasında Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan diğer bir çalışma verilerine göre 0-16 yaş aralığındaki 215 çocuk istismar vakasının değerlendirilmesi sonucunda istismar vakalarının %9,3 lük kısmını cinsel istismar oluştururken yaşanan bu cinsel istismar vakalarında saldırgan kişinin %85 i üvey baba ve akrabalarından oluştuğu görülmüştür.

Sanay (2018), ensest konusu doğrultusunda Türkiye'de ki vaziyeti gençlerin gözüyle görmek isteyip nabzını ölçmek istediği bir anket çalışması yapmıştır. 7 bölgede 21 farklı üniversite de toplam 2023 kişinin katılımıyla gerçekleştirmiştir.

Tablo 1

CİNSİYET
1249 kadın/yüzde 57.1
940 erkek/42.9
AİLE YAPISI
Çekirdek Aile: 1470 / yüzde 90
Büyük Aile :126 yüzde 7.7
Uzak akrabalarla büyük aile:38/yüzde 2.3
AİLENİN GELİR GİDER DURUMU
Geliri giderinden fazla:644/yüzde 29.5
Geliri giderine eşit: 1171/ yüzde 53.6
Gelir giderden az :368/ yüzde 16.9
ANNENİN EĞİTİM DURUMU
Okuma yazma bilmiyor:155/yüzde 7.1
Okuma yazma biliyor: 90/ yüzde 4.1
İlkokul mezunu: 623/yüzde 28.5
Ortaokul mezunu:238/yüzde 10.9

Lise mezunu:461/ yüzde 21.1
Üniversite mezunu ve üzeri:618/ yüzde 28.1
BABANIN EGİTİM DURUMU
Okuma yazma bilmiyor:43/yüzde 2.0
Okuma yazma biliyor:69 /yüzde 3.2
İlkokul mezunu:469/yüzde21.5
Ortaokul mezunu:243/yüzde 11.1
Lise mezunu:511 /yüzde 23.4
Üniversite mezunu ve üzeri:848/yüzde38.8
MAĞDUR KİM
Kendisi:122/yüzde 5.5
Kuzeni,akrabası:124/yüzde 5.6
Arkadaşı, tanıdığı:361/yüzde 16.4
Toplamda:607 kişi/yüzde 27.6
DAHA ÖNCE ENSESTE MARUZ KALMIŞ BİRİNİ TANIDIM
Evet:582/yüzde 26.7
Hayır:1594/yüzde 73.3
ENSESTE MARUZ KALMIŞ KİŞİYLE YAKINLIK DERECEŚİ
Kendisi:122/yüzde 5.5
Akrabası:124/yüzde 5.6
Arkadaşı:361/yüzde 16.4
KİM TARAFINDAN MARUZ BIRAKILDI
Kuzen:163/yüzde 7.4
Amca-dayı:108/yüzde 4.8
Baba:697yüzde 3.1
ENSESTE MARUZ KALMIŞ BİRİYLE KARŞILAŞTIĞIMDA NEREYE BAŞVURACAĞIMI BİLİYORUM
Evet:820/yüzde 41.7

Hayır:1146/yüzde 58.3
ENSESTE MARUZ KALMIŞ BİRİ İÇİN GEREKLİ YERLERE BAŞVURMAYI DÜŞÜNÜRÜM
Evet:1203/yüzde 89,2
Hayır:146/yüzde 10.8
BAŞVURULABİLECEK KURUMLAR
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı:307/yüzde 13.9
Karakol:231/yüzde 10.5
Adliye:1997/yüzde 9.0
KONU MEDYADA YETERİNCE YER BULUYOR MU?
Evet:97/yüzde 6.8
Hayır:1325/yüzde 93.2
ENSEST SİZCE NEYLE İLGİLİDİR?
Aile yapısı:688/ yüzde 31.2
Ruhsal sorun:991/yüzde 45
Cinsel sorun:915 /yüzde 41.5
Din:363/ yüzde 16.5
ENSEST BİR HASTALIKTIR
Evet:1103/ yüzde 67.1
Hayır:526/ yüzde 32.3
GAZETEDE VE MEDYADA ENSESTLE İLGİLİ HABERLERİ OKUYORUM
Evet:1641/yüzde 77.4

Hayır:4807 yüzde 22.6
ENSESTLE İLGİLİ HABERLERİN BANA HİSSETTİRDİKLERİ
Üzüntü:461/yüzde 20.9
Öfke:238/yüzde 10.8
Korku:200/yüzde 9.1

Tabloya baktığımızda, katılımda kadın sayısının daha fazla olduğu görülür. Genel olarak aile yapısı çekirdek ailedir. Orta düzey gelir durumuna sahip ailelerle orantılıdır. Ailelerin eğitim durumlarında babaların annelerden eğitim düzey oranı daha fazla görülmektedir. Ensest mağduru bu grupta fazla olan arkadaş yada arkadaş tanıdıklarıdır. Mağdurun kendisi ya da kuzeni olma oranı aynı orandadır. Enseste uğramış birini tanıma oranından tanımadığını söyleyen üç kat daha fazladır. Enseste maruz kalan kişiyle yakınlık derecesi akrabası, arkadaşı, kendisi oranında eşdeğerdir. Maruz bırakılan kişi daha fazla olan kuzen olarak görülmüş, amca-dayı ve baba olarak sıralanmıştır. Maalesef ki kişiler enseste maruz kalmış biriyle karşılaştığında nereye başvuracağını bilmemesinin oranı büyük bir fark ile fazladır. İlgili yerlere başvurması gerektiği bilinci, konuya dahil olmak istememe durumundan dokuz kat oranla daha fazladır. Nereye başvuru yapacakları konusunda net bilgi sahibi değillerdir. Konunun medyada yeterliliği çok büyük bir oranla olumsuz bakılmıştır. Ensestein en fazla ruhsal sorun ile alakalı olduğu ve devamında bir cinsel sorun olarak görülmüş, aile yapısı ve din de sırayı takip etmiştir. Ensest iki kattan fazla bir oranla bir hastalık olarak kabul edilmiş. Ensest ile alakalı haberleri okuma oranı dört kat daha fazla bir şekilde evet cevabını almış. Ensest ile alakalı olayların haberlerin üzüntü, korku ve öfke duygularının ön plana çıkardığı şeklinde de cevaplar alınmıştır.

Aile içinde yaşanan cinsel istismar olguların da mağdur kişilerin yaşadığı durumu itiraf etmede aile dışında yaşanan istismar durumuna oranla daha çok zorlandıkları göz önünde bulundurulduğunda ensest ile ilgili açıklanan rakamların gerçek sayıları kısmen yansıtmaya çalışan tahminler olabileceği unutulmamalıdır. Adalet Bakanlığı tarafından açıklanan verilere bakıldığında ülkemizde; 2010 yılı içinde 11.854 çocuk, 2011 yılı içinde 15.072 çocuk, 2012 yılı içinde 20.665 çocuk, 2013 yılı içinde 24.651 çocuk, 2015 yılı içinde 24.983 çocuk, 2016 yılı içinde 21.189 çocuk, 2017

yılı içinde 21.548 mağdur çocuk cinsel istismar mağduru olmuştur). Yapılan bazı çalışmalar aile dışında cinsel istismarlar olayların da mağdur kişilerin %54'ünün durumu geç açıkladığının ya da gizlediğinin, ensest mağduru kişilerde ise bu oranın %89 olduğu bilinmektedir. Ensest kurbanı olan çocukların ise %53'ünün bu durumu asla açıklamadıkları durumun farklı sebeplerle yapılan tıbbi ve yasal başvurular sırasında istismarın rastlantı sonucu ortaya çıktığı görülmektedir (Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, 2017).

Cinsel istismar olayları genellikle erkekler tarafından ve mağdurun tanıdığı bir kişi tarafından gerçekleşmektedir. Kız çocuklarının yapılan cinsel istismarda istismarcının %30 ile %50 si, erkek çocukların cinsel istismarında %10 ile %20 si ailesinden bir üye tarafından yapılmaktadır. Erkek çocukların aile dışı bir ortamda cinsel istismara uğrama durumu kız çocuklarına oranla daha fazladır. Ensest vakaları erkek çocuklarda kız çocuklarına oranla çok daha ender rastlanmaktadır. Ensest olayları erkek çocukları arasında ender görülse de erkek çocukları üzerinde yaratmış olduğu tahribat oldukça büyüktür. Erkek çocuklarının cinsel istismar olayından sonra yaşamış olduğu güçsüzlük, eşcinsellik yaftası, aşağılanma hissi ve yardım talep etmede yaşanan güçlüklerden dolayı istismarın bildirme oranı kadınlara oranla çok azdır. Bu da vakaların ortaya çıkmasını engellemektedir. Sayısal verilerdeki azlık noktasında bu durumda göz önüne alınmalıdır. Erkek mağdurların kadınlara oranla istismarı gizleme noktasında daha başarılı olduğu görülmektedir. Bu durumu gizlemedeki en büyük nedenler ise toplumsal baskılardır. Erkek çocuğun eş cinsel olmak ile yaftalanma düşüncesi, istismarcının tehdidinden korkma vb. durumlar bildirimdeki en büyük engellerdir.

Ensest vakaların başlama yaşı ile ilgili yapılan literatür çalışmalarında ensesttin değil daha çok çocuk cinsel istismarının başlangıç yaş aralığını göstermektedir. Çocuk cinsel istismarının hem kız çocukları hem de erkek çocuklarında 7 ile 13 yaş aralığında olduğu kabul edilmektedir. İstatistiksel veri olarak bir verinin elde olmaması ile birlikte yapılan çalışmalar incelendiğinde erkek çocukların cinsel istismara uğrama yaşının kız çocuklarının istismara uğrama yaşından büyük olduğu görülmektedir. Ensest mağdurların da ise cinsel istismara oranla daha küçük yaşlarda başladığı ortak bir fikirdir. Bunun en büyük nedeni ise mağdurun istismarcı ile aynı evi paylaşıyor olmasıdır. Saldırmanın mağdur çocuğu daha kolay ulaşabilmesi korkutma ve

ikna ile istismar edebilmesini kolaylaştırmaktadır. Cinsel istismar ile ilgili yapılan çalışmalarda olay yeri büyük çoğunlukla saldırgan kişinin evidir.

Ensest (Aile içi cinsel istismar), maalesef ki Türk ceza kanununda tam bir tanımlama bulamamıştır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda bu ifade kullanılmamaktadır. Kanununun 103. maddesinin 3. Fıkrasındaki (c) bendinde “Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, ...” gerçekleştirilmiş olan cinsel eylemler kişinin cezasının ağırlaştırılmasında gerekçe olarak kabul edilmektedir. Ayrıca yine kanununun 104. maddesinin 2. fıkrasında “suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikayet aranmaksızın” ibaresi bulunmaktadır. Türk ceza kanununda çocuğu cinsel açıdan istismar eden kişinin 8 ile 15 yıl aralığında cezası uygun görülmektedir (TBMM raporu 2016).

-Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

-Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

-Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

-Cinsel istismarın, birinci fıkrasının (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

-Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur (TBMM raporu 2016).

Türk Ceza Kanununun da aile içi cinsel istismarın tam bir tanımının olmaması, karşılık bulamaması oldukça acı bir durumdur. Cinsel istismar suçlarının mağduru ne kadar mağdur ettiği oran ile cezaya maruz bırakılması da caydırıcılık oranını da şüpheye düşürmektedir. Cezaların güçlü caydırıcı olması toplumsal düzenin bir parçası olduğunu unutmamak gereklidir.

3.10. DÜNYA'DAKİ ENSEST KAVRAMI VE İSTATİSTİKİ SOSYOLOJİK ANALİZİ

Hukuki anlamda inceleme yapıldığında Amerikan, Kıta Avrupası ve diğer toplumlarda ensest ilişki cezalarının, yaptırımlarının, cezai işlemlerinin çoğunlukla benzerlik gösterdiğinin, fakat arıntılı olarak incelendiğinde farklılıklarında olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmada 13 ülkede ensest ilişki cezalandırılmaktadır;

Ülkemizde, İspanya da, Çin de, Hollanda da ve Rusya da ise cezalandırma yoktur. Fransa, İspanya gibi ülkelerde ensest ilişki asal kabul edilmemiştir. Hukuki anlamda cezalandırma olmamasına rağmen yasaklanmış evlilik türleri olarak görülmüştür (Sancar ve Yaşar, 2009: 247-248).

Ulusal ceza kanunlarına baktığımızda üvey veya evlat edinilmiş akrabalar ile olan ilişkiler de ensest olarak görülmüştür. Bazı ülkelerde cinsel içerikli davranışlar, cinsel ilişki benzeri durumların olması hukuki anlamda karşılığı cezalandırma olmuştur. Bütün toplumların birbirinden farklı ceza yaptırımları olduğunu, kendi sınırlarının olduğunu görmekteyiz. Cezanın meşru olarak ele alınması sosyolojik, dini, ahlaki gibi gerekçelere ters düşmesinden ötürü ve ensesttin bir tabu olarak kabul edilmesine dayandırılır (Sancar ve Yaşar, 2009: 250).

Ensest(aile içi cinsel istismar) ABD’ de ki eyaletlerde ceza hükümleri farklı düzenlenmiştir. Bazı eyaletler de ağır suç hükmünde caydırıcı cezalar var iken bazı eyaletler de kabahat olarak görülmüş hafif cezalar verilmiştir. Bunlardan bazıları;

- Alabama Eyalet Kanunu’nda “Aileye Karşı Suçlar” Başlığı altında düzenlenen ensest, cürüm olarak kabul edilmiştir. 10 yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür

- Alaska Eyalet Kanunu, “Kişiye Karşı Suçlar” Başlığı altında ensesti düzenlemiş ve cürüm olarak kabul etmiştir.

- Delaware Eyalet Kanunu, “Kişiye Karşı Suçlar” Başlığı altında ensesti düzenlemiş ve ensest olarak nitelendirilecek ilişki türlerini saymıştır. Kanun, ensest suçunu hafif suç (kabahat) olarak düzenlemiştir.

- Mississippi Eyalet Kanunu, “Kamu Ahlak Edep ve İffetine Karşı Suçlar” Başlığı altında ensesti düzenlemiştir (Genç ve Coşkun,2013: 247-248).

Bir fiilin suç olup olmadığının ortaya koyulmasında yasalarda temel bir etken olan ahlaktır. Ensest kavramı gündeme geldiğinde ve üzerinde durulması gereken ahlaktır. Aile içi cinsel istismarın hiçbir aile ya da toplumsal ahlaka esas değildir ve ahlaki doğrulukla örtüşmemektedir. Hukuki ahlakın olması toplumsal ahlakın ve bireyde ki ahlakın da yönelimi açısından önemlidir. Hukuk nasıl ki toplumsal normların düzenini sağlamada etken ise ahlakta toplumsal düzen ve yapının doğru çizgide gitmesinde etkindir. Toplum yapısında ki ahlaki görüşler kurallar bütünü o toplumun hukuk yapısıyla aynı düzende ilerler. Çünkü ahlak yapısı hukuku belirleme de bir etkindir. Ahlak kuralları ile hukuk kurallarının bir bütün olarak düşünsek, hukukun

kurallarının tamamı ahlak kurallarından oluşmaz. Hukuk kurallarının tespit edilmesi Devlet tarafından yapılmalıdır. Toplumların ahlak kurallarına karışmamalıdır. Cinsel istismar karşısında yasalar ve normaler ahlaki anlamda gelenekler ile aileler ile ve de töreler ile karşı karşıya gelmektedir. Kanun bu anlamda gerçekten hukukunu koruyabiliyor mu yaptığı tercihler gerçek anlamda yenilik getirip ilerleyici bir hüküm getiriyor mu düşüncesi temel bir etken olmalıdır. Eğer bir toplum ahlaki yapıdan uzaklaşıyorsa o toplumun zihniyeti doğru değildir ve bozulmaya müsaittir. Ensest hiçbir ahlaki toplumda kabul görülmemiştir (Sancar ve Yaşar, 2009: 249-250).

Ensest ilişki bütün kutsal kitaplarda tabu olarak görülmüştür. Genel olarak suç kabul edilmiştir. Ve cezalara maruz bırakılmıştır. Ensest suç oranının fazla olduğu ülkeler de toplumsal düzen yok olmuş ahlaki çökömlere sebep vermiştir. Türkiye’de Ensest ilişkisi mümkün olmaz düşünceleri bunu ahlaki bulmayıp aile yapılarına ters düştüğü gerekçe sunulmuştur. Fakat bu düşünce kesinlikle gerçeklikle örtüşmez. Ensest ilişki hukuksal ahlaksa değer ve değer yargılarını ihlal ettiği söylenmiştir. Bu durumun aile yapılarını, toplumsal düzeni bozduğu ve sağlıksız aileleri ortaya çıkardığını görmekteyiz. Ensest ilişkilerden doğacak çocuklarında toplumsal yapıda ruhsal ve fiziksel anlamda bozuk bir psikolojik bozukluklar yaşayacaklardır. Ve sosyal ilişki kurmakta zorlanacakları ön görülmüştür (Sancar, 2008: 24). İsviçre kanunların da aile içi değerlere verilen önem görülerek aileyi korumayı temel alınarak Ceza Kanununun da 213. maddesiyle ensest ilişkiyi bir suç saymıştır. Suçun derecesi bütün kanunlarda değişiklik göstermektedir (Genç ve Çoşkun, 2013: 247-248).

Dünya Sağlık Örgütüne göre (WHO, 2004) erkekleri % 5- 10 u ile kadınların %20 si cinsel istismara maruz kalmaktadır. 18 yaşından küçük kız çocukların 150 milyon ve 73 milyon erkek çocuğun cinsel istismara maruz kaldığı düşünülüyor. ABD dışındaki farklı ülkelerde de yapılmış olan çalışmalarda toplumsal nedenlerden kaynaklı çalışmalarda çocukluk dönemindeki cinsel istismara uğrama kadınlarda %7-36, erkeklerde %3-29 Namibya %3,6, Tanzanya %13,4, Peru %20) ‘dur. Genel olarak cinsel istismarlarda Kadın: Erkek oranı, 2,5: 1 kabul edilmiştir.

Ensest ile alakalı istatistiksel veriler her yerde değişiklik göstermektedir. Finkelhor’un araştırmasında görüldüğü üzere kız çocukların cinsel istismarında suçluların %30-50’sini, erkek çocukların istismarında %10-20’sini aile fertlerinden oluşmaktadır. Genel bakıldığında kız çocuklarının mağduriyeti erkek çocuklarına oranla

daha fazladır. Ülkemizde Ensest ile alakalı sınırların olması aillerin bu durumu kabul etmemesi muhafazakar aile yapılarından dolayı sürekli kapalı kapılar arkasında kalmasından dolayı yasal süreçlere, tıbbi süreçlere başvurular yok denecek kadar azdır. Ensest ilişki karşısında yetkili yerlerin yeterli olmaması , başvuru yapılacak merkezlerin azlığı ve ulaşım zorluğu ensest ilişkilerin açığa çıkarılmasını da zorlaştırmıştır (Ertur ve Yayıncı, 2011: 199).

3.11. EMILE DURKHEIM VE SIGMUND FREUD BAKIŞ AÇISIYLA TÜRKİYE’DE ENSEST

Geçmişten günümüze ensest ilişki toplumsal ahlaki yapının ve düzenin bozulmasının da ki en büyük etkenlerden biri olarak görülmüş ve ensest ilişki her daim reddedilmiştir. Türkiye’de de ahlaki yapıya ters düştüğü, kutsal olarak kabul edilen aile kavramına karşı bir durum olduğundan kabul edilmemiştir. Ensest bir tabu bir yasak olarak görülmüştür. Durkheim, toplumun fonksiyonlarının belirlenmesinde kişisel ahlaki düzenin çok büyük bir etken olduğunu söylemiştir. Ahkaki kurallarının toplumda ki bireylerin sınırlarını bilmede çok büyük bir etken olduğu muhakkaktır. Cinsel hayatta da ahlaki düzen ve kurallarının önemli olduğunu dile getirmiştir. Yani bir nevi cinsellik ahlaki temellerden oluşur (Turhan, 2009: 6-7).

Ensest tüm tarihler boyunca her kültürde değişiklik gösterdiği için tam bir tanımlanmamış, aile içi cinsel istismar adı verilmiştir. Bütün dünyada tabu olarak kabul edilmiş ve gizlilik ile eşleşmiştir. Toplumlarda ki kültürel anlayışlara ve yasalara göre ensest kavramının sınırı farklılık göstermesinden dolayı net bir tanıma ulaşmamıştır. Ülkemizde dahi Türk Ceza Kanunlarında ensestin tanımı yoktur (Meke, 2022: 96).

Dünyada bir çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de ensest ilişki yasaklanmıştır. Ve çoğunlukla ensest vakaları gizli tutulmuştur. Ensest vakaları geçmişe nazaran kamusal alanda duyulmaya başlasa da genel olarak hep geride kalmıştır. Ataerkil bir toplum olan Türk toplumu ensestti bu sebeplere dayandırılarak gizlemek zorunda kaldığını belirtmiştir. Bundan dolayı ensestin ortaya çıkması, mağduriyetin giderilmesi hep zaman almıştır. Türkiye’de ensest, kadınlar ve çocuklara karşı uygulanmış olan en önemli şiddet türüdür. Ensestin, ensestin varlığının tüm dinamiklere entegre edilmesi gerekliliği ön görülmüştür. Eğitim verilebilecek sağlık sektörü, sosyal hizmet kurumları, kolluk kuvvetler gibi bir çok kurumlarının eğitim programlarına eklenmeli ve çalışmalar yapılmalıdır (Özdemir, 2018: 2).

Çocuklar ile alakalı olan her türlü program, kanun ya da dinamik toplumsal düzenin sağlanmasında en büyük etkidir. Çünkü sosyalizasyon sürecinde ki tam verilen ahlaki eğitim toplumsal ahlakında oturmasında etkidir. Nitekim çocuk dünyaya geldiğinde her şeye aç bir bireydir. Durkheim' göre çocuk, insanın daha konuşmadığı, konuşmadığı bir dönem olarak görmüştür. Her anlamda gelişmemiş, geliştirilmemiş ve yetiştirilmemiş bir varlıktır. En güçsüz bir varlık olarak görmüş ve eğitilmesi geliştirilmesi gerektiğini söylemiştir (Çevik, 2019: 25). Buradan da anladığımız gibi çocuk aile içinde ne verilirse onu alan ne öğretilirse onu kendine empoze eden bir varlıktır.

Durkheim için, toplumsal yapının içinde yer alan sosyal normlardan oluşan değerler içinde ki dini normlar çok fazla önem arz eder. Toplum için de bir mana yüklenen değerler toplumsal yapının bütünleşmesini sağlar. Bireylerin ise toplum içinde ki normlara uygun davranılması istenir. Toplum içinde ki bireyler sosyal değişmelere maruz kalmış ve kabul etmek zorunda bırakılmıştır. Din de bu sosyal değişme içinde yer alan bir faktördür. Toplumsal düzenin içinde cinsel ahlaki düzenin sağlanması da önemli bir faktördür. Bu anlamda ahlaki çöküntüye sebebiyet vermemek için cinsi sapkınların önüne geçmek mahiyetinde ensest ilişki bir tabu olarak kabul edilmiştir (Turhan, 2009: 7).

Toplumsal düzende ki değişmeler bir sirkülasyonun göstergesi olduğundan birbirinin devamı niteliğindedir. Türkiye'de ki aile kültürü tamamen toplumsal ahlaka dayanır. Geleneksel bir kültür temeline dayanmasından ötürü ahlaki bir zayıflığa sebep olacak her türlü eyleme karşı gelinmiştir. Ensest (aile içi cinsel istismar) ilişkiler ataerkil düzeni kabul etmiş olan ülkemizde tabu olarak görülmüştür. Çevresel faktörlerden ötürü de gizlenmiş, kabul edilmek istenmemiştir. Çocuklar aile içinde en savunmasız ve masum varlıklar olmasına rağmen gerekli değeri görmezler ve yetişkin olmadıklarından ötürü bir birey olarak kabul edilmezler. Türkiye'nin toplumsal yapısında İslamiyet, modernleşme ve laiklik değişik çocuk ve çocukluk deneyimleri ortaya çıkarmıştır. Ataerkil sistem içinde çocuğun bir birey olarak görülmeyip değersizleştirilmesi, toplum içinde çocuğun mağdur hale gelmesine ve dışlanmasına sebep vermiştir (Çevik, 2019: 30).

Durkheim bütün toplumların gündelik hayatlarında kadını soyutlayan bir düşüncenin olduğunu vurgulamıştır. Yani ataerkil düzenin varlığından bahsetmiştir.

Ataerkil sistemde ailenin kutsallığı, mahremiyeti ve dokunulmazlık alanının olmasından ötürü ensest gizlilik merkezi olarak görülmüştür. Durkheim toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin toplumsal otoritenin bir mekezi halinde olduğunu ve ona dokunulması yasak olana bir tabu olarak dile getirmiştir. Aile kavramını kutsal bir hale getirmiştir. Aile içinde ki düzenin korunması adına aile içi ve aile dışı cinsel sapkınlık, ensestin olmasını ya da meydana geldiyse duyulmasını önlenmesi gerektiğini söylemiştir. Aile içinde yaşanan ahlaki çöküntüleri toplum için bir tehdit olarak görmüştür (Aksüt, 2020: 86).

Freud ensestin başlangıcını Oedipus karmaşasına dayandırmıştır. Babası olduğunu bilmeden öldürdüğü kişinin karısıyla yani annesiyle evlenmiştir. Ona göre oedipus kompleksi evrenseldir. Ahlaki düzenin, dinin, sanatın ve toplumun başlangıcının oedipus kompleksine dayandırmış ve insanlık tarihi ile bağlantı kurmaya çalışmıştır. Klanlar arasında ki toplumsal düzenin sağlanması için totemizmi bir din olarak kabul etmiş ve karmaşaya engel olmak için tabular oluşturmuştur. Cinsel bir sapkınlık olan ensesti de yasak anlamına da gelen tabu olarak nitelendirmiştir (Atsız, 2004). Ensest tabusu toplumsal düzeni aile içi düzeni sağlanması için büyük bir etkendir. Gerçek bir ensest isteğinin ilkel dediğimiz kabilelerde dahi bunun için karşı yasaların olduğunu söylemiştir. Bu yasaların koyulması sınırları belirlenmiş düzenin bozulmaması içindir (Abalı, 2011).

Türkiye'deki enseste olan bakış açısı toplum ve ailesel düzenin , ahlaki yapının bozulmamasına dair karşı gelinmiş olması kabul edilse de enseste reddin belirleyiciliğinde İslamiyetin etkisi görülmektedir. Çünkü İslam dininde Müslümanların kiminle evlenip evlenemeyeceği surelerde yer alan ayetlerde açıklanmıştır. Nisa suresinin 22. ve 23. Ayetlerinde açıklanmaktadır.

22- Cahiliye devrinde geçenler müstesna babalarınızın nikâhladığı kadınlarla evlenmeyiniz. Şüphesiz ki o pek çirkindi, iğrençti, o ne fena âdetti.

23- Size şunları nikâhlamak haram kılındı: Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek ve kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kız kardeşleriniz ve karılarınızın anneleri ve kendileri ile zifafa girdiğiniz kadınlarınızdan olan ve evlerinizde bulunan üvey kızlarınız. Eğer üvey kızlarınızın anneleri ile zifafa girmemişseniz onlarla evlenmeniz size bir günah yoktur. Sulbünüzden gelen (öz) oğullarınızın hanımları ile evlenmeniz ve iki kız kardeşi birlikte nikâhlamanız da haramdır. Ancak cahiliyet devrinde geçen geçmiştir. Şüphesiz ki Allah gafur (çok bağışlayıcı) ve çok merhamet edicidir (Abalı, 2011: 7-9).

Türkiye’de ensestin kökenlerine baktığımızda görüyoruz ki çoğunluğu müslüman olan ülkemizde İslamiyetin öğretilerinden ve yasaklarından dolayı reddedilmiştir. Çünkü ensest ilişki ahlaki kurallar bütününe hipotez bir kavram halindedir nihayetinde bundan da ötürü ki bu durum toplumsal ahlaki düzene, yerel ya da modern yapının yıkımına sebep olacağından kabul edilmiyor. Emile Durkheim ve Sigmund Freud ensest ilişkiyi en ilkel kabileler üzerinde incelemiş ve o kabilelerde ki düzenin ve yasaların korunması için totemlere başvurulduğunu ve yasaklara yani tabular oluşturulduğunu dile getirmiştir. En nihayetinde cinsellik geçmişten günümüze bir tabu olarak kabul edilmiş ve daha da kötüsü olarak düşünülen ensest ilişki tüm dünyada ve ülkemizde genel düzen ve sınırlarımızın ihlali olarak kabul görmüş ve yasaklanmıştır.



SONUÇ

Ensest öyle bir şey ki duymaya dahi tahammülümüzün olmadığı olana gözümüzü kapattığımız görmeyince vicdanların rahatladığı dünyanın en zor, tarifi, tanımı olmayan yanı. Ensest, çocuk istismarı biz görmemeye çalışsak ta dünyada olmaya devam eden kanımızı donduran bir olaydır. İstismar vakalarının artarak gitmesi toplumsal yapıların değer ve yargılarımızın bozulduğunun bir göstergesidir. Çocuk istismarı ve ihmali için yapabileceğimiz büyük farkındalıklar oluşturabilmektir. Bunun için ilk önce aileleri rehabilite etmeli öğretmenlere çocuk istismarı ve ensest seminerleri düzenlenip bilinçlendirmelerin artması gereklidir. Konuşmalı konuşurmalıyız ki farkında olalım.

Ensest yolunda mücadele etmek için öğretmenlerimiz, doktorlarımız sosyal hizmet çalışanlarımız gibi bir çok kuruma mensup kişilerin insanlarımızı bilinçlendirmeli ve farkındalıkları artırmalıdır. Yani en nihayetinde de zihniyetlerin değiştirilmesi bana değmeyen yılan bin yıl yaşasın kafaları yok etmememiz gerekiyor. Yarınlarımız dediğimiz çocuklarımızın bugün de ellerini bırakmamamız gerektiğini unutmamalıyız. Ve mücadelemizden vazgeçmeyerek atılan her adım umuttur diyerek hareket etmeliyiz. Konuşmamayı tercih ediyorsak o zaman istismar yazılarını okumalı ve okutmalıyız.

Enseste farkındalık oluşturmak çok önemlidir. Toplumsal ahlaki yapının bozulduğunun bir göstergesi olan istismar olgusunun varlığını görmezden gelmemek ve düzeltmek için zihniyetlerin değişmesi temel esastır. Çocuklarında bir birey bir insan olduğunu unutmadan onların da duygulara sahip olduğunu aklımızdan çıkarmadan atılan her adım mücadelenin bir parçasıdır. Ensest, aileyi oluşturan bireyler tarafından çocuğa ve gence yönelik yapılan her türlü cinsel eylemdir (Polat,2006: 29). Ensest, bir çocuk ve anne baba, anne babanın sevgilisi, kardeş, kuzen, hala, dayı, teyze, dede, amca arasındaki cinsel etkinliği içerir (Bilgin, 2015: 3).

Çocuk cinsel istismarı yıkıcı bir durum iken aile tarafından böyle bir şeye maruz kalmak çocuğun psikolojisini zedeleyip aile bağlarında ki kopmalara toplumsal ahlakın yok olmasının da bir göstergesidir. Tacize uğrayan kişinin tacizcisinin babası, abisi ya da amcası vb. olması çocuk tarafından büyük yıkımlara sebep olurken durumundan başkasına anlatmaktan korkan anlatırsa verilen tepkilerden korkan ne yapacağını bilememe durumu vardır. Başına gelenleri anlattığında yuvamız yıkılmasın diye susan

anneler vardır. Bu durum karşısında ne yapacağını bilmemek miydi? Ya da duyulursa başına bunlardan daha kötü şeylerin gelebileceği korkusu muydu susmak?

Kadının çaresizliği, tutunacak bir dalının olmaması çocuğunun başına gelen şeyin acısını mı içine gömmekti ya da yapan kişinin kocası olduğunu kabul etmemek üstünü örterek mış gibimi yapmaktı. Enseste suçlu kim di? Enseste mağdur var mıydı? Kızının çığlıklarına ses çıkartamayan anne kimin menfaatini düşünüyordu? Tacizcisi babası ise yıkılmasın yuvam bize kim bakacak diye yuvasının peşinde miydi? Tacizci abi ise abin o senin yapar diyerek vicdanı yok olmuş bir annenin çaresizliği miydi? Enseste en masum kim? Dünyaya gelmesin de etkisi olan baba tarafından ya da aynı karında yattığı kardeşi tarafından cinsel tacize uğrayan çocuk mu? Bu durumu bildiği halde bilmezlikten gelmek zorunda kalan çaresiz olan anne mi? Kabul ederiz ya da etmeyiz ensest dünyanın da gerçeği , çoğunluğunun müslümanlardan oluşan Türkiye'nin de gerçeğidir.

Ensest ayıbın kapatılarak örtüleceği, vicdanların olmadığı, konuşmaya yetmeyen dillerin, konuşulmaya tutmayan yüzlerin bizim en derin ve karanlık gerçeğimizdir. Enseste baba kız durumu en çok karşılaşılan vakalardır. Amca, dayı yeğen dede ,torun vakaları da ensest vakalarının arasındadır. Enseste erkeğin istismarcı kız çocuklarının mağdur olduğu durumu geneli kapsar. “Cinsel istismar olayının failleri daima erkekler olarak düşünülse de çoğu istismarcının erkek olmasına karşın toplamın %1'i ile %10'u arasında kadın istismarcıların da olduğu unutulmamalıdır” (Polat, 2007: 176). Aynı şekilde sadece kız çocuklarının başına gelen bir durum olarak görülse de erkek çocukları da ensest vakaları içindedir.

Ülkemizde; Ceza hukukumuzda göre de ensestin tanımı yok ülkemizde. Bu suçlar cinsel istismar başlığı altında incelenmiştir. Ülke olarak her ne kadar kabul etmek istemesek de ensest hep halı altına süpürülse de, karanlık yanımızı görmek istemesek de Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'nun 2015 yılında yaptığı araştırmaya göre her 10 çocuktan 4'ü ensest mağduru yani ülkemizde ensest %40 oranındadır (Sanay, 2018: 349-350). Ensest kızına tecavüz eden babanın hakime; ‘’ Hakim Bey, bahçenize diktiğiniz ağacın ilk meyvesini başkasına verir misiniz?’’ Diyen zihniyetle bir annenin kızına ‘’ babanın ihtiyaçlarını gider, ne olur, bak bize zarar verecek.’’ Ya da ‘’Abindir yapar, ne olur, evlenene kadar yapmak zorundasın’’ (Sanay, 2018: 31). Diyen insanlıktan çıkmış zihniyetlerin dünyasıdır. Daha ne kadar kabul etmeyip, üstünü

örtmeye devam edeceğiz. Ensest cinsel mağdurlar ile yapılan çalışmalar bize istismarın çocuğa küçük yaşlar da başladığı ve cinsel istismar vakalarına göre daha uzun süre devam ettiğini, zorlamanın daha fazla olduğunu, çocukta fiziksel ve duygusal hasarın daha fazla olduğunu göstermektedir.

Ensest vakalarının sebeplerine bakıldığında; kopmuş aile bağlarının olduğu kişiler tarafından, alkol, uyuşturucu gibi maddeleri kullananlar tarafından ya da geçmişte kendisinin de böyle bir şeye maruz kalmasından dolayı bu durumun normal olduğunu düşünenler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Çocuk istismarı ve ensest için farkındalık oluşturmak çok önemlidir. Toplumsal ahlaki yapının bozulduğunun bir göstergesi olan istismar olgusunun varlığını görmezden gelmemek ve düzeltmek için zihniyetlerin değişmesi temel esastır. Çocuklarında bir birey bir insan olduğunu unutmadan onların da duygulara sahip olduğunu aklımızdan çıkarmadan atılan her adım mücadelenin bir parçasıdır. Çocuk istismarı öyle bir şey ki duymaya dahi tahammülümüzün olmadığı olana gözümüzü kapattığımız görmeyince vicdanların rahatladığı dünyanın en zor, tarifi, tanımı olmayan yanı. Çocuk istismarı biz görmemeye çalışsak ta dünyada olmaya devam eden kanımızı donduran bir olaydır. İstismar vakalarının artarak gitmesi toplumsal yapıların değer ve yargılarımızın bozulduğunun bir göstergesidir.

Çocuk istismarı ve ihmali için yapabileceğimiz büyük farkındalıklar oluşturabilmektir. Bunun için ilk önce aileleri rehabilite etmeli, öğretmenlere çocuk istismarı seminerleri düzenlenip bilinçlendirmelerin artması gereklidir. Konuşmalı konuşturmalıyız ki farkında olalım. Anayasalarımızın bu konu üzerinde daha caydırıcı cezalar olmalı, hiçbir gerekçe ile hiçbir aften fayda görmemelidir. Türk Ceza Hukun da yasalar üzerinde ki yaptırımların daha sert ve caydırıcı olması ensest, cinsel istismar oranlarının düşmesinde etkili olacaktır.

Çocuk istismarı yolunda mücadele etmek için öğretmenlerimiz, doktorlarımız sosyal hizmet çalışanlarımız gibi bir çok kuruma mensup kişilerin insanlarımızı bilinçlendirmeli ve farkındalıkları artırmalıdır. Topluun en küçük yapı taşı olan aile için de rehabilitenin başlaması gerekiyor. Zihniyetlerin değiştirilmesi ve bununla alakalı çalışmaların sürekliliği büyük bir önem arz etmektedir. Ensest ile alakalı çalışmalar bütün dünyada en az değinilmiş ve çok az çalışılmış aslında çok mühim olan bir konudur. Damgalanma ve etiketlenmekten korkan ailerin bu durumu günyüzüne

çıkarmaması üzerini örtmesi bu çalışmalar için elde edilecek verilere ulaşılmasını güç hale getirmiştir. Yani en nihayetinde de zihniyetlerin değiştirilmesi bana değmeyen yılan bin yıl yaşasın kafaları yok etmememiz gerekiyor. Yarınlarımız dediğimiz çocuklarımızın bugün de ellerini bırakmamamız gerektiğini unutmamalıyız. Ve mücadelemizden vazgeçmeyerek atılan her adım umuttur diyerek hareket etmeliyiz. Konuşmamayı tercih ediyorsak istisna ve enstest yazılı metinleri okumalı ve okuturabilmek için mücadele etmeliyiz.



KAYNAKÇA

- Abalı, N. (2011). *Halk anlatılarında ensest*. Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Acehan, S., Bilen, A., Ay, M. O., Gülen, M., Avcı, A., & İçme, F. (2013). Çocuk istismarı ve ihmalinin değerlendirilmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 22(4), 591-614.
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, (2017). adlisicil@adalet.gov.tr
- Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Şenses, A., Karakurt, M. N., Taşdemir, G. N., & Böke, Ö. (2009). Adli makamlarca çocuk psikiyatrisi polikliniğine gönderilen cinsel istismara uğramış çocukların, istismar şekilleri, ruhsal ve fiziksel muayene özellikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, 8, 1-27.
- Akduman, G.G., Ruban, C., Akduman, B., Korkusuz, İ. (2005). Çocuk ve Cinsel İstismar, *Adli Psikiyatri Dergisi*, 3(1): 9–14
- Aksüt, Yeliz. (2020). *Çocuk Cinsel İstismarının Sosyolojik Analizi (Malatya Çocuk İzlem Merkezi Uygulaması)*, Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı. Malatya.
- Aktepe, E. (2009). Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı/Childhood Sexual Abuse. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(2), 95.
- Ataç, A. S.(2013), Ceza Hukuku Ve Ensest Fiiller Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.19, S. 2, 871 – 878.
- Atsız, Hasan. (2004). “Psikoanalitik Kuramda Dinin Kökeni Ve Gelişim Süreci” *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi IV (2004)*, Sayı: 3
- Aydın, E. (2017), Anne-Oğul Bağlanmasının Gelin-Kayınvalide İlişkisi ve Evlilik Doyumunu Yordamadaki Rolü, Yüksek Lisans Tezi

- Ballı, Ö. (2010). Çocuk ile ilgili risk faktörleri. *Çukurova üniversitesi tıp fakültesine başvuran çocuk istismarı ve ihmali olgularının değerlendirilmesi*, 1-48. Adana: Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Hastalıkları ve Sağlığı Anabilim Dalı
- Bass, L. B., Taylor, B. A., Knudson-Martin, C., & Huenergardt, D. (2006). Making sense of abuse: Case studies in sibling incest. *Contemporary Family Therapy*, 28(1), 87-109.
- Bilgin, Ö. (2015). Cinsel istismar mağduru çocukların Psiko-sosyal durumlarının istismara ait özellikler açısından tanımlanması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Bozbeyoğlu, A.Ç., Koyuncu, E., Kardam, F. & Sungur, A. (2010). Ailenin Karanlık Yüzü: Türkiye’de Ensest. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 13(1).
- Bozkurt, Veysel, *Değişen Dünyada Sosyoloji*, Ankara, Ekin Basım Yayın Dağıtım,2007
- Buldu, P. (2021), Tam Aileye Ve Tek Ebeveynli Aileye Sahip Ergenlerin Algıladıkları Psikolojik İstismar Düzeylerinin, Kendine Zarar Verme Davranışlarının Ve Başa Çıkma Becerilerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi.
- Butler, A. C. (2013). Child sexual assault: Risk factors for girls. (N. Koçtürk, Dü.) *Child abuse & neglect*, 37(9), 643-652
- Can, C. (2002). Toplumsal İnsanın Evrensel Doğası ve Cinsel Suçlar, Ankara
- Çavlin, A., F. Kardam ve H. Aliefendioğlu (Ed.). (2018). *Ailenin Karanlık Yüzü: Ensest*. İstanbul: Metis Yayınları
- Çavlin-Bozbeyoğlu, A. (2009) *Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak (Özet Rapor)*, Ankara: UNFPA ve Nüfus Bilimleri Derneği.
- Çetinkaya, A. (2013). “*Yargıtay Kararları Işığında Ensest/Fücur Olgusunun İncelenmesi*”, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çevik, Aylin. (2019). *Çocuk İstismarı Haberleri Bağlamında Çocukluğun İnşası; Gazete Haberleri Örnekleri*, Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Domaç, E. (2019), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine Gönderilen Aile İçi Cinsel İstismar (Ensest) Olgularının Mağdur ve Saldırgan Açısından Değerlendirilmesi, Tıpta Uzmanlık Tezi.

Durkheim,E. (2016). “On Morality and Society, Selected Writings edited and with an Introduction by Robert N. Bellah, The University Of Chicago Press Chicago and London, 1973, Ahlak ve Toplum, (Çev. Duygu Çenesiz). İstanbul , Pinhan Yayıncılık

Durkheim,Emile, *Dini Hayatın İlk Biçimleri*, Çev.Fuat Aydın,Ankara, Eski Yeni Yayınları, 2018

Durkheim, E. (1985). *Toplumbilimsel Yöntemin Kuralları*. (Çev. Celal Baki Akal). İstanbul: B/F/S Yayınları

Earley, M. D., Chesney, M. A., Frye, J., Greene, P. A., Berman, B., & Kimbrough, E. (2014). Mindfulness intervention for child abuse survivors: A 2.5-year follow-up. *Journal of clinical psychology*, 70(10), 933-941.

Eren Gümüş, A. (2013). Karara bağlanmış bir ensest davası örneği üzerinden çocuğun cinsel istismarı durumunda okul psikolojik danışmanlarının karar verme ve eyleme geçme süreci. A. Eren Gümüş ve MA Gümüş. *Psikolojik danışmada etik ve hukuk*, 145-169.

Ersoy E. & Çetintaş A. & Aksüt Y. (2022), *Çocuk Cinsel İstismarının Gizlenmesi ve Cinsel Damgalama İlişkisi*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı 1, 2022 ss. 59-78.

Erşahin, N. (2021), Ailede Maddi Değerler Ve Ailede Güven İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.

Ertur, E. ve Yayıncı N. (2011). Erkek Mağdur Açısından Ensest. *Adli Tıp Dergisi*. 25(1): 199-214.

Ferguson, C. J. ve D. C. Meehan (2005). An Analysis of Females Convicted of Sex Crimes in the State of Florida. *Journal of Child Sexual Abuse*. 14(1), 75-89.

Finkel, K. C. (1994). Sexual abuse and incest. What can you do?.*Canadian family physician*, 40, 935.

- Flowers, R. B. (1994). *The Victimization and Exploitation of Women and Children*. Jefferson, NC: McFarland
- Freud, Sigmund. (2016). *Ugarlık Din Ve Toplum*, (Çev. Selçuk Budak). İstanbul, Öteki Yayınevi
- Freud, Sigmund. (2018). *Totem ve Tabu*, (Çev. Elif Yıldırım). İstanbul, Oda yay.
- Genç, Ş. Coşkun, S. (2013), *Ensest*, TBB Dergisi, S.106,215-260.
- Giddens, A. (2013), *Sosyoloji*, Kırmızı Yayınları, İstanbul,
- Girgin, Ümit Hüseyin (2016). “Bastırılmış Cinselliğin Türk Toplumunu Üzerinde ki Etkisi” Azizm Sanat Örgütü. 20 Mayıs 2016.
- Gottlieb S., Patricia.(1980). *Çocukluk ve İlk Gençlik Depresyonu*, (Çev. Meral Kesim). Ankara, Papirüs Yay.
- Gölge, Z. B. (2018). Çocuk Cinsel İstismarcıları ve Ensest Saldırganlarının Özellikleri. A. Çavlin, F. Kardam ve H. Aliefendioğlu (Ed.). *Ailenin Karanlık Yüzü: Ensest içinde*. İstanbul: Metis Yayınları, 2018, 112-127.
- Greydanus, D. E.,& Joav Merrick, M. D. (2017). Incest: Child sexual abuse within the family. *International Journal of Child and Adolescent Health*, 10(3), 295-304.
- Gunduz, T., Karbeyaz, K., & Ayranci, U. (2011). Evaluation of the adjudicated incest cases in Turkey: difficulties in notification of incestuous relationships. *Journal of forensic sciences*, 56(2), 438-443.
- Günşen İçli, Tülin (2016), *Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Hecker, T., Boettcher, V. S., Landolt, M. A., & Hermenau, K. (2019). Child neglect and its relation to emotional and behavioral problems: A cross-sectional study of primary school-aged children in Tanzania. *Development and psychopathology*, 31(1), 325-339.
- Henderson D.J (1972). Incest: A Synthesis of Data. *Canadian Psychiatric Association Journal*, 17: 299–312.
- Herman, J. (2016). *Travma ve İyileşme*. Literatür Yayınları. İstanbul.

- İşıktaş Y (1992). “Ensest ve Hukuka Yansıması”, *İstanbul Barosu Dergisi*, 66: 4-6, İstanbul.
- İbiloğlu, A. O., Atlı, A., Oto, R., & Özkan, M. (2018). Çocukluk çağı cinsel istismar ve ensest olgularına çok yönlü bakış. *Psikiyatride Guncel Yaklasimler*, 10(1), 84-98.
- Johnson, C.F. (2004) Child sexual abuse. *Lancet*, 364, 462–470.
- Karabacak, Refika., Tamer Torun, Aytül., (2021) “Türk Yazılı Basınında Ensest İçerikli Haberlerin Niceliksel İncelenmesi” Nüfus Bilim Dergisi, 43: 5-29.
- Kenny, M.C. & McEachern, A.G. (2000). Racial, ethnic, and cultural factors of childhood sexual abuse: a selected review of the literature. *Clin Psychol*, 20(7), 905–922.
- Kır, E. (2013). Çocuklara Yönelik Cinsel Taciz Ve İstismara Karşı Önleyici Eğitim Çalışmaları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1), 785-800.
- Kır, İ.(2011). Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*,(10),381-404.
- Kızıılçelik, Sezgin. (1994). *Sosyoloji Teorileri 2* , Konya, Yunus Emre Yayınları, 178
- Kimbrough, E., Magyari, T., Langenberg, P., Chesney, M., & Berman, B. (2010). Mindfulness intervention for child abuse survivors. *Journal of clinical psychology*, 66(1), 17-33.
- Kösemihal, N.S. (1971). *Durkheim Sosyolojisi*.İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurtay, D., Özkök, M. S., Barlık, Y. A., Yatağan, M., Kurtay, A., Akman, E., & Varlık, A. (2004). Çocuk İhmal ve İstismarına Multidisipliner Yaklaşım ve Çocuk ve Gençlik Merkezi. *Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Aydın*.
- Kurttan, Amiran, *Genel Sosyoloji*, İstanbul, Fakülteler Matbaası, İstanbul Üniversitesi Yayınları,1976
- Küntay, E.,& Erginsoy, G. (2005). *İstanbul'da on sekiz yaşından küçük ticari "seks işçisi" kız çocukları*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık

- Lale, M. İ. (2014). Türk Aile Düzeni ve Aile İçi İlişkiler, Yüksek Lisans Tezi.
- Lanning, K.V. (2001). Child Molesters: A Behavioral Analysis for Law Enforcement Officers Investigating Cases of Child Sexual Exploitation. 4th ed. Alexandria, Virginia, National Center for Missing & Exploited Children
- Lum, J.A., Powell, M., Timms, L. & Snow, P. (2015). A meta-analysis of cross sectional studies investigating language in maltreated children. *J Speech Lang Hear Res*, 58, 961–976
- Meke, Muhammed Said. (2022). *Cinsel İstismarın Gizli Formu Ensestin Multidisipliner Analizi Ve Medikolegal Yaklaşım*, Uzmanlık Tezi. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı. Mersin.
- Merkit, N. (2016). Sigmund Freud'da Uygarlığın Temel Dinamikleri Ve Birey Üzerindeki Etkisi, *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, S.21, s. 123-140.
- Mills, W. (1979). *Toplumbilimsel Düşün.* (Çev. Oskay Unsal). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2017). 2017 Yılı Faaliyet Raporu. İstanbul, 2017
- Morgan, Clifford T. (2011) *Psikolojiye Giriş*, Edit. Prof. Dr. Sirel Karakaş ve Yrd.Doc.Dr. Rükzan Eski. Eğitim Akademi Yayınları, 19. Baskı , Konya
- Ovayolu, N., Uçan, Ö., & Serindağ, S. (2007). Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(4), 13-22.
- Öğütte, Vefa Saygın ve Tatlıcan, Ümit , *Emile Durkheim 'ı Yeniden Okumak*, Ankara, Phoenix Yayınevi,2018
- Önen Doğan, Ö. (2009). *Cinsel istismara uğrayan ergen olgularda bireysel, ailesel ve istismara ait özelliklerin tanımlanması ve bu özellikler ile birlikte başa çıkma biçimleri, aile işlevleri ve anne baba tutumlarının ve olgu olmaya etkisinin belirlenmesi*. Tıpta Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir.

- Özdemir, P. (2018). “Ensest Mağduru Çocukların Adli Dosyalarının Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla İncelenmesi ve Müdahale Modelinin Geliştirilmesi”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özgüven, E.İ.(2000). Evlilik ve Aile Terapisi. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Öztürk, A. (2009), *Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma*, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, Cilt:20 Sayı:2 ss. 89-98.
- Paveza, G. J. (1988). Risk factors in father–daughter child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 3, 290–306
- Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı, Tanımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Polat, Oğuz (2006), *Aile İçi Cinsel Tecavüz Ensest*, İstanbul: Nokta Kitap
- Polat, Oğuz (2001), *Çocuk ve Şiddet*, İstanbul: DER Yayınları
- Ritzer, George, *Sosyoloji Kuramları*, Çev. Himmet Hülür, Ankara ,De Ki Basım Yayım, 2011
- Romans, S.E, Martin, J. & Mullen, P.E. (1997). Childhood sexual abuse and later psychological problems: neither necessary, sufficient nor acting along. *Crim Behav Ment Health*, 7, 327-338
- Sanay, B. (2018). *Kardeşini Doğurmak*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Sancar TY, Yaşar T, Nimet T (2009). Ensest ‘Genel Ahlak ve Alman Anayasa Mahkemesi’nin Kararı. *TBB Dergisi*, 80: 247-248.
- Sancar, T. Y. (2008), “Ensest ve Tartışmada Genel Ahlâk Engeli”, *Güncel Hukuk*.
- Sarı, İ. (2017). *Ensest, Cinsel Taciz ve İstismar, Tecavüz*. Antalya: Nokta E-Kitap
- Saygılı, S.,& Gönenli, S. (2008). Aynı Ailede Görülen Çoklu Ensest. *Düşünen Adam Dergisi*, C, 21, 1-4.
- Selvi, Y., Özdemir, P. G., Atli, A., & Kıran, S. G. (2011). Aile İçi Cinsel İstismar Sonrası Zedelenmiş Cinsellik: Kompulsif Cinsel Davranışları Olan Bir Olgu Sunumu. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences*, 24(1).

Sevinç, K. (2019), Freudyen Psikolojide Bilinçaltı ve Bilinçdışı Kavramları Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar, ÇOMÜ İlahiyat Fak. Dergisi, C.5,S.1: 125-158.

Sezgin, A. U. (2018). Enseste Yakından Bakmak: Bir Klinik Psikoloğun Biriktirdikleri. A. Çavlin, F. Kardam ve H. Aliefendioğlu (Ed.). *Ailenin Karanlık Yüzü: Ensest* içinde. İstanbul: Metis Yayınları, 2018, 94-111

Studer, L. H., Sribney, C., Aylwin, A. S., & Reddon, J. R. (2011). "Just an incest offender?" in *International Perspectives on the Assessment and Treatment of Sexual Offenders: Theory, Practice, and Research*, eds D. P. Boer, R. Eher, L. A. Craig, M. H. Miner, and F. PfA (New Jersey, NY: Wiley-Blackwell), 489–505.

Swingewood, A. (1998). *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*. (Çev. Osman Akınhay). Ankara: Sanat Yayıncılık

Şahin F. & Taşar MA. (2012), *Cinsel İstismar ve Ensest*, Türk Pediatri Arşivi Dergisi, Sayı:47, ss.159-164.

Şenol, D. & Taştan, A. (2018) "Gelinlerin Dilinden Gelin Kayınvalide İlişkilerine Sosyolojik Bir Bakış", Demir, G & Akgün, R. Görünür Olmak, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara. s.23-66.

Şenol, D.& Mazman, İ. (2014). KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (26): 11-17, 2014 ISSN: 2147 - 7833, www.kmu.edu.tr "Çocuga Uygulanan Şiddet: Türkiye Özelinde Sosolojik Bir Yaklaşım"

Taner, Y. & Gökler, B. (2004). Child abuse and neglect: psychiatric aspects. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35, 82-86.

Tanyu, H.(1984).Totem, Totemizm Ve Tabu Üzerinde Yeni Araştırmalar, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C.26, S.1:155-172.

Taş, S.(2020),Emile Durkheim'ın Sosyolojik Anlayışında Toplumsal,İşbölümü, Sosyolojik Yöntemin Kuralları, Din, Anomi Ve İntihar,Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 29, 442-449.

Telkenaroğlu, M.R. (2011). Ensest ve İslam Hukukundaki İzdüşümü. Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 31: 115-144

Terzi Işık ,Şerife, *Eğitim Psikolojisi*, Edit.Şerife Işık Terzi, Ankara, Pegem Akademi, 2013

Tezcan, M. (1995), *Sosyolojiye Giriş ve Temel Kavramlar*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.

Tıraşçı, Yaşar, Gören, Süleyman ‘‘Çocuk İstismarı ve İhmali’’, *Dicle Tıp Dergisi*, Sayı 1, Diyarbakır 2007, s.70-74

Topçu, S. (1997). *Çocuk ve gençlerin cinsel istismarı*. Ankara: Doruk Yayınevi

Topçu, S. (2009). *Cinsel İstismar*. Ankara: Phoenix

Tuğrul, A. C. (2010). *Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar & Enest İlişkiler*. Ankara: Ütopyagrafik

Turhan, Turhan Muharrem. (2009). *Cinsel Sosyalizasyon Süreci Ve Din*, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı. İstanbul.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, ‘‘Başta Cinsel İstismar Olmak Üzere Çocuklara Yönelik Her Türlü İstismar Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu’’, Kasım 2016

Türkiye Enest Atlası Projesi (2014) *Özet Rapor*, Ankara: Kadın Dernekleri Federasyonu.

Usta Sayıta, S. (2010). Enest İlişkiden Doğan Çocuğu Tanıma Yasağının Kaldırılmasına Eleştirel Bir Bakış. *TBB Dergisi*, (88).

WHO (2004). *Guidelines for Medicolegal Care for Victims of Sexual Violence*. Geneva: World Health Organization

WHO (World Health Organization) (2003). *Guidelines for Medico-Legal Care for Victims of Sexual Violence*.
<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42788/924154628X.pdf;jsessionid=EC8F156D0602A3342D1613A82318CEF1?sequence=1>

Womack, M. E., Miller, G., & Lassiter, P. (2000). Helping mothers in incestuous families: An empathic approach. *Women & Therapy*, 22(4), 17-34.

World Health Organization, “Çocuklara Kötü Muamelenin Önlenmesi”, (Erişim), apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_tur.pdf?sequence=21&isAllowed=y - 884k, 2017

Yalçınkaya, A. (2011). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Kartal ilçesinde çocukta cinsel istismar olgularının değerlendirilmesi*, 7-24. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İstanbul

Yanık, M. ve Özmen, M. (2002). Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastalarda Çocukluk Çağı Kötüye Kullanım/İhmal Yaşantıları İle İntihar, Kendine Fiziksel Zarar Verme ve Dissosiyatif Belirtiler Arasındaki İlişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3(3), 140-146.

Yavuzer, H., Köknel, Ö., Kulaksızoğlu, A. ve Halis, A. (2010). Çocuk ve ergen eğitiminde anne ve baba tutumları. İstanbul: Timaş Yayınları.

Yetiş, Y. (2021), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına 2015 İle 2019 Yılları Arasında Başvuran Ensest Vakalarının Adli Tıbbi Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, Ergün, (2011), “Aile ve Evlilik Türleri”, Aile Sosyolojisi, Edt. Kadir Canatan/ Ergün Yıldırım, Açılım Kitap, İstanbul

Yılmaz Irmak, T. (2008). *Çocuk istismarı ve ihmalinin yaygınlığı ve dayanıklılıkla ilişkili faktörler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir

Yılmaz, R., Eryılmaz, A. (2016). Bülent Ecevit Üniversitesi Hastanesinde Değerlendirilen Ensest Olgularının Sosyodemografik Özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*, 21(3), 167-171

Yiğit, R. (2005). Çocukların Cinsel İstismarı ve Ensest. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 90-100

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ebru Kılıç

Uyruğu: T.C.

Eğitim

(1999-2007) Ayazma İlköğretim Okulu

(2008-2009) Gülizar Zeki Obdan Lisesi

(2010-2011) Naciye Pehlivanlı Saran Lisesi

(2012-2016) Kırıkkale Üniversitesi/ Sosyoloji Bölümü

(2017 -) Kırıkkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Yüksek lisans

(2017-2018) Pedagojik Formasyon Belgesi

(2020-2022) İstanbul Galata Üniversitesi Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

Sertifikalar

01/29 Mart 2014 Gençlerde Demokrasi ve İletişim Akademisi / Gençlik ve Spor Bakanlığı

01/29 Mart 2014 Gençlik ve Değerler Akademisi / İçişleri Bakanlığı/Gesak

07/10 Mayıs 2014 1.Uluslararası Ortadoğu Sempozyumu/Kırıkkale Üniversitesi

02 Haziran 2014 Uluslararası Gençlerde Demokrasi ve İletişim Sempozyunu / Gençlik ve Spor Bakanlığı / Gesak

25 Nisan 2015 Uluslararası Gençlik ve Değerler Sempozyumu / Dernekler Dairesi Başkanlığı

28/29 Mayıs 2015 1. Sosyal Bilimler Öğrenci Kongresi / Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/ Uludağ

21/22 Aralık 2015 Uluslararası Öğrenci Kongresi/ Sakarya Üniversitesi

09 Ocak 2016 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi/ Gençlik ve Spor Bakanlığı/Kosgeb

14/15/16 Mart 2016 Sosyal Bilimler Öğrenci Kongresi/Kırıkkale Üniversitesi

16/17 Nisan 2016 22. Sosyoloji Öğrenci Kongresi / Hacettepe Üniversitesi

(Suça İtilmiş Çocuklar Sunumu)

04/07 Mayıs 2016 11.Uluslararası Ortadoğu Sempozyumu / Kırıkkale Üniversitesi/Kodamer

İş Deneyimi

(2016-2018) Kırıkkale Çocuk Üniversitesi Mini Kampüs Rehberlik Servisi

(2019-2022) Pendik Marmara Eğitim Araştırma Hastanesi Radyoloji Sekreteri

(2022-) Kartal Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi Radyoloji Tomografi Teknikeri